

**LIETUVOS RESPUBLIKOS SPECIALIŲ TYRIMŲ TARNYBOS  
IŠVADA DĖL KORUPCIJOS RIZIKOS ANALIZĖS MIESTŲ VIETOS VEIKLOS  
GRUPIŲ VEIKLOS IR JOS PRIEŽIŪROS SRITYSE**

**TURINYS**

1. APIMTIS IR METODAI .....	3
2. IŽANGA .....	5
3. KORUPCIJOS RIZIKA MIESTŲ VIETOS VEIKLOS GRUPIŲ VEIKLOS IR JOS PRIEŽIŪROS VEIKLOS SRITYSE .....	7
3.1. <i>Nepakankamai veiksminga ir efektyvi miestų VVG veiklos valstybinė priežiūra ir kontrolė</i> 11	
3.1.1. <i>Miestų VVG per siaura partnerystė, neužtikrina VVG sprendimų dėl miestų VVG pirmininko, valdybos narių rinkimo skaidrumo ir nešališkumo</i> .....	11
3.1.2. <i>Neužtikrinama vieninga vietos plėtros projektų atrankos proceso teisinio reguliavimo sistema ir reikalavimai įgyvendinant vietos veiklos strategijas</i> .....	17
3.1.3. <i>VVG visuotinio narių susirinkimo ir valdybos sprendimai neišsamūs, nenurodoma sprendimo skaidrumui, nešališkumui ir priežiūrai atlikti būtina informacija</i> .....	21
3.1.4. <i>Neužtikrinama prieinama ir veiksminga skundų dėl miesto VVG sprendimų nagrinėjimo ir pranešimų apie miestų VVG valdymo organų narių ir darbuotojų pažeidimus teikimo sistema</i> ...	25
3.2. <i>Nepakankamai veiksminga ir efektyvi miestų VVG sprendimų nešališkumo, skaidrumo priežiūra ir interesų konflikto prevencija</i> .....	30
3.2.1. <i>Suinteresuoti miestų VVG visuotinio narių susirinkimo dalyviai nenusišalina ir dalyvauja miestų VVG visuotiniam narių susirinkimui priimant sprendimą įdarbinti save miesto VVG</i> .....	37
3.2.2. <i>Miestų VVG visuotinio narių susirinkimo dalyviai, valdybos nariai, ir miestų VVG darbuotojai pakeitimo iniciatoriai dalyvauja priimant sprendimus keičiant vietos plėtros strategiją, perskirstant finansavimą tarp veiksmų ar skiriant papildomą finansavimą, kuris naudingas pačiai miestų VVG ar jos darbuotojams kaip projektų vykdytojų ar partnerių vadovams</i> .....	38
3.2.3. <i>Miestų VVG valdybos nariai, VVG pirmininkas ar VVG darbuotojai turi ryšių su pareiškėjais, projektų vykdytojais ar jų partneriais, nenusišalina nuo sprendimų ir dalyvauja rengiant ir priimant sprendimus dėl projekcinio pasiūlymo su kurio pareiškėju ar partneriu turi ryšių įtraukimo į finansuojamų projektų sąrašą</i> .....	45
3.2.4. <i>Įgyvendinant vietos plėtros strategijas miesto VVG vienu metu gali būti ir pareiškėjas ar projektų partneris, projektų vertintojas ir sprendimą dėl projekcinio pasiūlymo įtraukimo finansavimo į finansuojamų projektų sąrašą priimantis asmuo</i> .....	50
3.2.5. <i>VVG darbuotojais be konkurso arba selektyviai organizuojant konkursus įdarbinami miestų VVG vadovai, jiems ar valdybos nariams artimi asmenys</i> .....	56

4. MOTYVUOTOS IŠVADOS (PASTABOS) .....	63
5. PASIŪLYMAI .....	66
6. PRIEDAI .....	72

## 1. APIMTIS IR METODAI

**Korupcijos rizikos analizės tikslas** - antikorupciniu požiūriu įvertinti valstybės ar savivaldybės veiklos sritį ar procesą, apimančius vieno ar kelių viešojo sektoriaus subjektų veiklą, siekiant nustatyti korupcijos rizikos veiksnius, galinčius sudaryti prielaidas darbuotojams ar kitiems asmenims padaryti korupcinio pobūdžio teisės pažeidimus ir pateikti rekomendacinio pobūdžio pasiūlymus, skirtus nustatyti korupcijos rizikai sumažinti ir (ar) korupcijos rizikos veiksniams pašalinti, valstybės ar savivaldybės veiklos sričiai ar procesui, taip pat viešojo sektoriaus subjekto(-ų) veiklai skaidrinti<sup>1</sup>.

**Korupcijos rizikos analizės uždaviniai:** 1) nustatyti teisinio reglamentavimo trūkumus, kurie sudaro prielaidas korupcijai pasireikšti; 2) išanalizavus praktinį procedūrų vykdymą, nustatyti teisės aktų įgyvendinimo problemas, susijusias su korupcija; 3) pasiūlyti korupcijos riziką ir (ar) jos veiksnius mažinančias priemones<sup>2</sup>.

**Objektas** – vietos plėtros strategijų įgyvendinimo ir kita su vietos plėtros strategijų įgyvendinimu, naudojant gaunamą finansinę paramą iš Europos Sąjungos (toliau ES) investicinių struktūrinių fondų (toliau – ESI fondai), valstybės biudžeto (toliau VB) ir savivaldybių biudžetų (toliau – SB) (toliau bendrai – viešieji fondai), susijusi analizuojamų miestų vietos veiklos grupių (toliau – VVG) veikla ir jos priežiūra.

**Subjektai** – Anykščių miesto VVG, Biržų miesto VVG, Marijampolės miesto VVG ir Skuodo miesto VVG (toliau bendrai – analizuojamos miestų VVG).

### **Duomenų rinkimo ir vertinimo metodai:**

1. Teisės aktų ir Analizės subjektų pateiktos informacijos, duomenų, dokumentų turinio analizė (analizuoti ir vertinti teisės aktai, dokumentai ir kiti informacijos šaltiniai nurodomi šios išvados 2 priede).

2. Teisės aktų reikalavimų analizuojamose srityse praktinio įgyvendinimo ir taikomos darbo praktikos analizė.

3. Interviu ir susirašinėjimo (tarnybiniu elektroniniu paštu [almantas.gudonis@stt.lt](mailto:almantas.gudonis@stt.lt) ir kitomis elektroninio ryšio priemonėmis) su Analizės subjektų atsakingais asmenimis gautų duomenų analizė.

4. Viešai skelbiamos informacijos stebėjimas ir analizavimas (Analizės subjektų ir kitose interneto svetainėse, žiniasklaidoje ir kituose viešuose informacijos šaltiniuose pateikiama analizei aktuali informacija).

---

<sup>1</sup> KRA atlikimo tvarkos aprašo 2 punktas.

<sup>2</sup> KRA atlikimo tvarkos aprašo 3 punktas.

Korupcijos rizikos analizės išvados padarytos remiantis nurodytų dokumentų, duomenų ir kitų šaltinių analize, įvertinus:

- 1) Išvadas dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės.
- 2) Sociologinių tyrimų duomenis.
- 3) Galimybę vienam darbuotojui priimti sprendimus analizuojamose srityse.
- 4) Darbuotojų savarankiškumą priimant sprendimus ir sprendimų priėmimo diskreciją.
- 5) Darbuotojų ir padalinių priežiūros ir kontrolės lygį.
- 6) Atliekamos veiklos dokumentavimo reikalavimus.
- 7) Teisinio reguliavimo sistemą.
- 8) Veiklos dokumentų viešumą ir prieinamumą visuomenei.

**Jeigu Analizės subjektai prašomų pateikti dokumentų ar duomenų nepateikė, buvo laikoma, kad jų nėra.**

## 2. IŽANGA

Siekiant didinti ES ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą ir efektyviausiai paskirstyti ir panaudoti paramą teikiamą iš ESI fondų valstybėms narėms, ES reikalauja valstybėse narėse miestų vietos plėtrai taikyti apibrėžtos teritorijos valdžios, verslo, bendruomenės ir nevyriausybinių organizacijų partnerystės principu pagrįstą bendruomenės inicijuotą vietos plėtrą (toliau – BIVP)<sup>3</sup>. BIVP sprendimai priimami vadovaujantis principu „iš apačios – į viršų“ ir realizuojami per VVG, kurias sudaro vietos viešųjų ir privačių socialinių bei ekonominių interesų atstovai<sup>4</sup>.

BIVP miestuose – tai galimybė miesto bendruomenei gauti ES investicijas. Tokios investicijos yra teritoriškai orientuotos, leidžiančios suderinti mieste veikiančių nevyriausybinių organizacijų (toliau - NVO) ir (ar) kitų bendruomeninių organizacijų, verslo ir vietos valdžios iniciatyvas. Jas aktyvinant siekiama pagerinti vietines įsidarbinimo galimybes, mažinti socialinę atskirtį ir didinti bendruomenių socialinę integraciją, išnaudojant vietos NVO ir (ar) kitų bendruomeninių organizacijų, verslo ir vietos valdžios ryšius. Projektai padeda spręsti gyvenamosios vietos problemas, skatinti verslumą ir užimtumą, mažinti socialinę atskirtį, leidžia suderinti NVO, verslo ir vietos valdžios iniciatyvas, sudaro galimybes papildyti valdžios inicijuojamus projektus bendruomenei aktualiomis priemonėmis. Miestų BIVP strategijų rengimas ir įgyvendinimas pavedamas tam tikslui partnerystės principu tam tikroje miestų teritorijoje sudarytoms miestų VVG.

BIVP strategijų rengimas ir įgyvendinimas miestuose įtrauktas į 2014–2020 metų ES fondų investicijų veiksmų programos, patvirtintos Europos Komisijos 2014 m. rugsėjo 8 d. sprendimu Nr. C(2014)6397, 8 prioriteto „Socialinės įtraukties didinimas ir parama kovai su skurdu“ 8.6 investicinio prioriteto „Bendruomenės inicijuojamų vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“ įgyvendinant 8.6.1 konkretų uždavinį „Pagerinti vietines įsidarbinimo galimybes ir didinti bendruomenių socialinę

<sup>3</sup> BIVP yra Europos Komisijos vartojama sąvoka, kuria apibūdinamas „*tradicinei principu „iš viršaus į apačią“ grindžiamai plėtros politikai priešingas požiūris. Įgyvendinant BIVP, iniciatyvos imasi vietos gyventojai, kurie užmezga vietos partnerystės ryšius, parengia ir įgyvendina integruotos plėtros strategiją. Šia strategija siekiama ne vien atsverti bendruomenės problemas, bet ir stiprinti jos pačios socialinius, aplinkos bei ekonominius pranašumus, pasinaudoti jos turtais. Šiuo tikslu partnerių grupei skiriamas ilgalaikis finansavimas ir ji pati sprendžia, kaip šias lėšas naudoti*“.

Bendruomenės inicijuotos vietos plėtros gairės vietos subjektams 2014, Prieiga internete: <https://zum.lrv.lt/uploads/zum/documents/files/Bendruomen%C4%97s%20inicijuotos%20vietos%20pl%C4%97tros%20ga%20ir%C4%97s%20vietos%20subjektams.pdf> .

Lietuvos Respublikoje BIVP sąvoka aiškinama, kaip „*vietos subjektų iniciatyva grindžiama integruoto teritorijos vystymo politika, kai VVG, sudarytos iš viešųjų ir privačių vietos socialinių ir ekonominių interesų grupių, kuriose nėra viena interesų grupė nekontroliuoja sprendimų priėmimo, atstovų, įtraukdamos bendruomenę rengia vietos plėtros strategijas, šių strategijų įgyvendinimui atrenka įgyvendintinus finansuotinus vietos subjektų vietos plėtros projektus. VVG telkia bendruomenę dalyvauti vietos plėtros strategijos rengime (strategijose išanalizuoja vietos vystymo poreikius, potencialą, numato tikslus, veiksmus ir t.t.), įgyvendinime, stebi bei vertina vietos plėtros strategijos įgyvendinimo rezultatus*“ Prieiga internete: <https://miestobendruomene.lt/bendrine-informacija> .

<sup>4</sup> Partnerystės principo įgyvendinimo vertinimas, 2017 m. Prieiga internete: <https://www.esinvesticijos.lt/lt/dokumentai/partnerystes-principo-igyvendinimo-vertinimas> .

integraciją, išnaudojant vietos bendruomenių, verslo ir vietos valdžios ryšius“ finansuojamą iš Europos Socialinio fondo (toliau – ESF).

Lietuvos Respublikoje 2014-2020 m finansavimo laikotarpiu 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 8 prioritetui „Socialinės įtraukties didinimas ir kova su skurdu“ įgyvendinti patvirtinti 4 projektų finansavimo priemonių sąlygų aprašai<sup>5</sup> ir pagal juos iš ESI fondų finansuojamos 39 parengtos miestų BIVP strategijos, iš jų ir analizuojamų miestų VVG parengtos vietos plėtros strategijos, kurių įgyvendinimui visu finansavimo laikotarpiu buvo suteikta parama iš ESF ir VB viso 23 892 297,50. Eur.:

1. Pagal 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 8 prioriteto „Socialinės įtraukties didinimas ir kova su skurdu“ Nr. 08.6.1-ESFA-T-910 priemonės „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimo administravimas“ projektų finansavimo sąlygų aprašą (toliau – 910 priemonės PFSA)<sup>6</sup> miestų VVG parengtoms 39 miestų vietos plėtros strategijoms administruoti skirta 3 3 076 491,16 Eur. Pareiškėjai – finansuojamas iš ESI fondų vietos plėtros strategijas 2014-2020 m. parengusių miestų VVG, iš jų ir analizuojamų miestų VVG.

2. Pagal 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 8 prioriteto „Socialinės įtraukties didinimas ir kova su skurdu“ Nr. 08.6.1-ESFA-V-911 priemonės „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“ projektų finansavimo sąlygų aprašą (toliau – 911 priemonės PFSA)<sup>7</sup>, miestų vietos plėtros strategijai įgyvendinti parengtiems 174 vietos plėtros projektams skirta 5 145 271,89 Eur. Pareiškėjai – viešieji ir privatūs juridiniai asmenys, kurių veiklos vykdymo vieta yra miestų VVG plėtros strategijų įgyvendinimo ar besiribojančioje teritorijoje.

3. Pagal 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 8 prioriteto „Socialinės įtraukties didinimas ir kova su skurdu“ Nr. 08.6.1-ESFA-T-927 priemonės „Spartesnis vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“ projektų finansavimo sąlygų aprašą (toliau – 927 priemonės

---

<sup>5</sup> Su parengiamuoju 4-uoju projektų finansavimo priemonių sąlygų aprašu, kuris atliekant šią analizę nebuvo vertinamas, nes pagal jį nebuvo finansuojamas vietos plėtros strategijų įgyvendinimas Lietuvos Respublikoje.

<sup>6</sup> 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 8 prioriteto „Socialinės įtraukties didinimas ir kova su skurdu“ Nr. 08.6.1-ESFA-T-910 priemonės „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimo administravimas“ projektų finansavimo sąlygų aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2016 m. liepos 7 d. įsakymu Nr. 1V-483 „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 8 prioriteto „Socialinės įtraukties didinimas ir kova su skurdu“ Nr. 08.6.1-ESFA-T-910 priemonės „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimo administravimas“ projektų finansavimo sąlygų aprašo patvirtinimo“.

<sup>7</sup> 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 8 prioriteto „Socialinės įtraukties didinimas ir kova su skurdu“ Nr. 08.6.1-ESFA-V-911 priemonės „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“ projektų finansavimo sąlygų aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2017 m. sausio 30 d. įsakymu Nr. 1V-77 „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 8 prioriteto „Socialinės įtraukties didinimas ir kova su skurdu“ Nr. 08.6.1-ESFA-V-911 priemonės „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“ projektų finansavimo sąlygų aprašo patvirtinimo“.

PFSA)<sup>8</sup>, miestų vietos plėtros strategijai įgyvendinti parengtiems 495 vietos plėtros projektams skirta 17 115 828,72 Eur. Pareiškėjai – viešieji ir privatūs juridiniai asmenys, kurių veiklos vykdymo vieta yra miestų VVG plėtros strategijų įgyvendinimo ar besiribojančioje teritorijoje<sup>9</sup>.

Miestų VVG, įgyvendindamos BIVP strategijas, apribotoje teritorijoje priima sprendimus, kurie iš esmės tiesiogiai lemia arba netiesiogiai daro įtaką vietos plėtros strategijos įgyvendinimui ir vietos plėtros projektų finansavimui, todėl egzistuoja tikimybė, kad miestų VVG, projektų pareiškėjai ir jų partneriai, kurie suinteresuoti, kad jų parengtas projektas būtų atrinktas finansuoti, gali būti susiję įvairiais tarpusavio ryšiais ir todėl įgyvendinat vietos plėtros strategiją svarbu užtikrinti ne tik vietos plėtros projektų veiksmingą ir skaidrią atranką, bet taip pat ir visų miestų VVG priimamų sprendimų, kiek tai susiję su miestų VVG gaunama parama iš viešųjų lėšų fondų, atitiktį BIVP partnerystės, nešališkumo ir skaidrumo principų reikalavimams.

Atlikus korupcijos rizikos analizę analizuojamų miestų VVG veiklos ir jos priežiūros srityje buvo nustatyti šios korupcijos rizikos ir rizikų veiksniai.

### **3. KORUPCIJOS RIZIKA MIESTŲ VIETOS VEIKLOS GRUPIŲ VEIKLOS IR JOS PRIEŽIŪROS VEIKLOS SRITYSE**

Miestų VVG veiklos pagrindai ir paskirtis įtvirtinti 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondai, Europos žemės ūkio fondai kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondai bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondai taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 (OL 2013, L 347, p. 320) (toliau – ES reglamentas Nr. 1303/2013), kuriame nustatyta, kad „*Bendruomenės inicijuota vietos plėtros strategija – nuoseklus veiksmų, kuriais siekiama įgyvendinti vietos tikslus ir tenkinti vietos poreikius, rinkinys, kuriuo prisidedama siekiant Sąjungos pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategijos tikslų ir kurį parengia ir įgyvendina vietos veiklos grupė*“<sup>10</sup>.

<sup>8</sup> 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 8 prioriteto „Socialinės įtraukties didinimas ir kova su skurdu“ Nr. 08.6.1-ESFA-T-927 priemonės „Spartesnis vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“ projektų finansavimo sąlygų aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2018 m. gruodžio 28 d. įsakymu Nr. 1V-977 „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 8 prioriteto „Socialinės įtraukties didinimas ir kova su skurdu“ Nr. 08.6.1-ESFA-T-927 priemonės „Spartesnis vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“ projektų finansavimo sąlygų aprašo patvirtinimo“.

<sup>9</sup> ESI fondų panaudojimo įgyvendinant Lietuvos Respublikoje miestų vietos plėtros strategijas statistinių duomenų, naudojamų šioje išvadoje, šaltinis: <https://www.esinvesticijos.lt/lt/rezultatai-ir-statistika/es-fondu-panaudojimo-statistika-1>

<sup>10</sup> ES reglamento Nr. 1303/2013 2 straipsnio 19 punktą.

ES reglamente Nr. 1303/2013 pateikiama viešojo ir privataus sektoriaus partnerystės apibrėžtis: „Viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės – viešojo sektoriaus subjektų ir privačiojo sektoriaus bendradarbiavimo, kuriuo siekiama gerinti investavimą į infrastruktūros projektus ar kitokio pobūdžio veiksmus, kuriais teikiamos viešosios paslaugos pasitelkiant rizikos pasidalijimo priemones, telkiant privačiojo sektoriaus patirtį ar papildomus kapitalo šaltinius, formas“<sup>11</sup>.

ES reglamente Nr. 1303/2013 nurodyta, kad BIVP įgyvendinimą turi užtikrinti tuo tikslu sudaromos VVG, kurias sudaro „viešiesiems ir privatiesiems vietos socialiniams ir ekonominiams interesams atstovaujantys subjektai, ir kuriose sprendimų priėmimo lygmeniu nei viešosios valdžios institucijų, kaip apibrėžta nacionalinėse taisyklėse, nei kurios nors vienos interesų grupės atstovai neturi daugiau kaip 49 proc. balsavimo teisių,“<sup>12</sup>.

ES reglamente Nr. 1303/2013 nustatytos pagrindinės BIVP partnerystės pagrindu sudaromų ir veiklą vykdančių VVG funkcijos<sup>13</sup> iš kurių korupcijos rizikos analizės apimtyje aktualios šios:

1. Stiprinti vietos subjektų gebėjimus rengti ir įgyvendinti veiksmus, įskaitant projektų valdymo gebėjimų stiprinimą.
2. Rengti nediskriminuojančią ir skaidrią veiksmų atrankos procedūrą ir objektyvius veiksmų atrankos kriterijus, kuriais išvengiama interesų konfliktų, užtikrinama, kad ne mažiau kaip 50 proc. balsų priimant sprendimus dėl atrankos tektų partneriams, kurie nėra viešosios valdžios institucijos.
3. Rengti ir skelbti kvietimus teikti pasiūlymus arba rengti ir skelbti tęstinio projektų teikimo procedūrą, taip pat apibrėžti atrankos kriterijus.
4. Priimti ir vertinti paramos paraiškas.
5. Atrinkti veiksmus ir nustatyti paramos sumą arba, kai tinkama, prieš patvirtinant pasiūlymus teikti juos už galutinį tinkamumo finansuoti vertinimą atsakingai institucijai.

ES reglamente Nr. 1303/2013 suteikta teisė VVG einamąsias išlaidas, susijusias su BIVP strategijos įgyvendinimu finansuoti iš ESI fondų<sup>14</sup>.

Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklėse<sup>15</sup> nustatyti šie privalomi reikalavimai miestų VVG įgyvendinant vietos plėtros strategijas:

1. Laikytis VVG objektyvumo, nediskriminavimo, lygiateisiškumo, nešališkumo, skaidrumo, konfidencialumo principų<sup>16</sup> (toliau – VVG veiklos principai).

<sup>11</sup> ES reglamento Nr. 1303/2013 2 straipsnio 24 punktas.

<sup>12</sup> ES reglamento Nr. 1303/2013 32 straipsnis.

<sup>13</sup> ES reglamento Nr. 1303/2013 34 straipsnis.

<sup>14</sup> ES reglamento Nr. 1303/2013 35 straipsnis.

<sup>15</sup> Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2015 m. gruodžio 11 d. įsakymu Nr. 1V-992 „Dėl Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo“.

<sup>16</sup> Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklių 44 punktas.



2. Užtikrinti miesto VVG atitiktį Vietos plėtros strategijų rengimo taisyklių<sup>17</sup> 4 punkte nustatytiems VVG sudarymo ir veiklos pagrindiniams reikalavimams, kurių neatitinkantis subjektas apskritai nelaikytinas VVG, turinčią teisę rengti ir įgyvendinti vietos veiklos strategiją<sup>18</sup>. Juridinis asmuo vadovaujasi Partnerystės sutartyje nustatytu horizontaliuoju partnerystės principu<sup>19</sup>.

3. Atrinkti vietos plėtros projektus laikantis VVG veiklos principų ir kitų taisyklėse nustatytų reikalavimų<sup>20</sup>.

4. Stiprinti vietos plėtros projektų rengėjų ir vykdytojų gebėjimus, reikalingus rengiant vietos plėtros projektus ir (ar) administruojant jų įgyvendinimą<sup>21</sup>.

ES reglamentas Nr. 1303/2013 taip pat įpareigoja visas valstybes nares paskirti vadovaujančią instituciją, ir nustatyti veiksmingą valdymo ir kontrolės ir pareiškėjų skundų nagrinėjimo sistemą atsižvelgiant į nacionalines teisės sistemas.

Įgyvendinimo Atsakomybės ir funkcijų paskirstymo tarp institucijų, įgyvendinant 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programą ir rengiantis įgyvendinti 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programą, taisyklių<sup>22</sup> (toliau – ESI fondų administravimo atsakomybės paskirstymo taisyklės) 7.11. punkte VRM kaip tarpinei institucijai pavesta vykdyti vadovaujančios nacionalinės institucijos funkcijas dėl BIVP strategijų rengimo, ir suteikti šie vietos plėtros strategijos rengimo ir įgyvendinimo bei miestų VVG veiklos, įgyvendinant iš ESI fondų finansuojamas vietos plėtros strategijas valstybinės priežiūros ir kontrolės įgaliojimai:

1. koordinuoti BIVP iniciatyvos įgyvendinimą;
2. rengti ir tvirtinti vietos plėtros strategijų rengimo ir vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisykles;
3. Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklėse nustatyta tvarka vykdyti vietos plėtros strategijų įgyvendinimo priežiūrą, stebėseną ir teikti vietos veiklos grupėms pasiūlymus dėl vietos plėtros strategijų įgyvendinimo.

<sup>17</sup> Vietos plėtros strategijų rengimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2015 m. sausio 22 d. įsakymu Nr. 1V-36 „Dėl Vietos plėtros strategijų rengimo taisyklių patvirtinimo“.

<sup>18</sup> VVG turi būti viešasis juridinis asmuo turintis asociacijos statusą; Juridinio asmens nariais yra juridinio asmens veiklos teritorijoje veiklą vykdančios trijų šalių partneriai: bendruomeninės organizacijos ir (ar) kitos nevyriausybinės organizacijos, Asocijuotos verslo struktūros ir (ar) įmonės, savivaldybės taryba arba savivaldybių tarybos; juridinis asmuo turi kolegialų valdymo organą, kuriame partneriams atstovauja vienodas skaičius valdymo organo narių, ir šio organo sprendimų priėmimo tvarka užtikrina, kad priimant sprendimus ne mažiau kaip 50 proc. balsų teks partneriams, kurie nėra viešosios valdžios institucijos

<sup>19</sup> Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklių 43.1 papunktis.

<sup>20</sup> Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklių 43.2 papunktis.

<sup>21</sup> Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklių 43.3 papunktis.

<sup>22</sup> Atsakomybės ir funkcijų paskirstymo tarp institucijų, įgyvendinant 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programą ir rengiantis įgyvendinti 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programą, taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. birželio 4 dienos nutarimu Nr. 528 „Dėl atsakomybės ir funkcijų paskirstymo tarp institucijų, įgyvendinant 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programą ir rengiantis įgyvendinti 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programą“.

Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklėse VRM pavesta atlikti miestų VVG priežiūrą<sup>23</sup>: ar vietos plėtros strategija įgyvendinama pagal vietos plėtros strategijos nuostatas, taip pat ar miestų VVG tinkamai atlieka joms Vietos plėtros strategijos rengimo ir Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklėse nustatytas pareigas pagal šiose Taisyklėse nustatytus reikalavimus<sup>24</sup>.

Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklėse taip pat nurodomi veiksmai, kurių VRM gali imtis, jei VVG nevykdo reikalavimų iš kurių šios analizės apimtyje aktualios:

1. teikia miesto VVG rekomendacijas ir (ar) nurodymus dėl vietos plėtros strategijos įgyvendinimo (įskaitant pareigų, kurios miestų VVG nustatytos Taisyklių 43 punkte) tobulinimo<sup>25</sup>;

2. teikia nurodymus miesto VVG ir (ar) inicijuoja vietos plėtros strategijos keitimą tais atvejais, kai nustato, kad:

2.1. kyla rizika neįgyvendinti vietos plėtros strategijos uždavinių, veiksmų ar juos įgyvendinti pažeidžiant vietos plėtros strategijos nuostatas<sup>26</sup>;

2.2. neužtikrinama miesto VVG atitiktis Vietos plėtros strategijų rengimo taisyklių 4 punkte nustatytiems reikalavimams<sup>27</sup>;

2.3. miesto VVG pažeidė Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklių reikalavimus<sup>28</sup>:

2.3.1. vietos plėtros projektų atrankos;

2.3.2. Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo stebėsenos;

2.3.3. Miestų VVG veiklos viešinimo;

2.3.4. Atsiskaitymo už vietos plėtros strategijų įgyvendinimo rezultatus;

2.3.5. Vietos plėtros projektų rengėjų ir vykdytojų gebėjimų, reikalingų rengiant vietos plėtros projektus ir (ar) administruojant jų įgyvendinimą, stiprinimo.

Apibendrinant miesto VVG veiklos priežiūrą reglamentuojančių teisės aktų apžvalgą, darytina išvada, kad ES ir nacionaliniais teisės aktais VRM suteikti visi reikalingi įgaliojimai vykdyti valstybinę miestų VVG veiklos atrankant projektus finansuoti ESI fondų lėšomis priežiūrą.

<sup>23</sup> Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklių 117 punktas.

<sup>24</sup> VRM tam tikrą miestų VVG įgyvendinant vietos plėtros strategiją priežiūros funkcija atlieka pirmą kartą vertindama miestų VVG parengtą vietos plėtros strategiją (Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklių II skyrius IV skirsnis), jos pakeitimus (Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklių 94 punktas), tačiau šios funkcijos yra skirtos įvertinti vietos plėtros strategijos turinį ir veiksmus, strategijos tinkamumą finansuoti iš ESI fondų ir visiškai nesusijusios su projektų, skirtų įgyvendinti strategiją, atranka, todėl miestų VVG veiklos rengiant vietos plėtros strategijas priežiūra nėra šios analizės objektas.

<sup>25</sup> Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklių 118.3.1 papunktis.

<sup>26</sup> Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklių 119.1 papunktis.

<sup>27</sup> Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklių 119.2 papunktis.

<sup>28</sup> Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklių 119.4 papunktis

Atlikę teisinio reguliavimo vertinimą, nustatėme šiuos miestų VVG veiklos, įgyvendinant vietos plėtros strategiją, BIVP partnerystės, nešališkumo ir skaidrumo principų taikymo priežiūros teisinio reguliavimo trūkumus, kurie sudaro prielaidas korupcijai miestų VVG veikloje pasireikšti<sup>29</sup>:

1. Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklėse nustatyti nešališkumo, ir skaidrumo principai<sup>30</sup> taikomi per siaurai tik atliekant vietos plėtros strategijos įgyvendinimo veiksmus, nors šie principai yra *erga omnes* pobūdžio, ir miestų VVG jų turi laikytis visoje savo veikloje, siekiant užtikrinti ES reglamento Nr. 1303/2013 nurodytų visų principų, iš jų BIVP partnerystės, skaidrumo ir nešališkumo įgyvendinimą, taip pat ir steigiant miestų VVG, rengiant vietos plėtros strategijas, priimant kitus miesto VVG sprendimus, kiek tai susiję su iš ESI fondų VB ir SB skirto finansavimo panaudojimu.

2. Partnerystės principas, kuriuo vadovaujantis miestų VVG privalo vykdyti visą savo veiklą, yra pamatinė *erga omnes* nuostata įtvirtinta ES reglamente Nr. 1303/2013, Europos struktūrinių ir investicinių fondų Europos partnerystės elgesio kodekse<sup>31</sup> ir Lietuvos Respublikos partnerystės sutartyje (toliau – Partnerystės sutartis)<sup>32</sup>, tačiau Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklėse aiškiai nenurodoma, kad partnerystės principu miesto VVG privalo vadovautis bet kokioje savo veikloje.

Atlikę korupcijos rizikos analizę nustatėme, kad miestų VVG vykdam vietos plėtros strategijų įgyvendinimą ir priimant kitus su tuo susijusius sprendimus dėl nurodytų miesto VVG veiklos principų laikymosi priežiūros trūkumų, egzistuoja korupcijos rizika, kurios nekontroliuoja arba nepakankamai kontroliuoja analizuojamų miestų VVG ir jų veiklos priežiūrą atliekanti VRM.

### **3.1. Nepakankamai veiksminga ir efektyvi miestų VVG veiklos valstybinė priežiūra ir kontrolė**

Įvertinę analizuojamų miestų VVG vidaus teisinį reglamentavimą ir veiklą, steigiant miestų VVG ir priimant veiklos sprendimus įgyvendinant vietos plėtros strategijas ir miestų VVG veiklos priežiūrą, nustatėme šiuos korupcijos rizikos veiksnius:

*3.1.1. Miestų VVG per siaura partnerystė, neužtikrina VVG sprendimų dėl miestų VVG pirmininko, valdybos narių rinkimo skaidrumo ir nešališkumo*

Partnerystė yra vienas svarbiausių ES sanglaudos politikos įgyvendinimo principų, kuriam skiriamas ypatingas dėmesys tiek ES, tiek nacionaliniu lygiu.

<sup>29</sup> Dėl teisinio reguliavimo trūkumų analizuojamų miesto VVG praktikoje pasireiškę nustatyti korupcijos rizikos veiksniai ir juos pagrindžiančios faktinės aplinkybės nurodytos šios išvados 3.1 ir 3.2 dalyse.

<sup>30</sup> Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklių 44 punktas.

<sup>31</sup> Europos Komisijos 2014 m. sausio 7 d. deleguotasis reglamentas (ES) Nr. 240/2014 dėl Europos struktūrinių ir investicinių fondų Europos partnerystės elgesio kodekso, prieiga internete: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:32014R0240>.

<sup>32</sup> 2014 m. Lietuvos Respublikos Partnerystės sutartis (paskutinis pakeitimas patvirtintas Europos Komisijos 2020-04-21 sprendimu Nr. C(2020) 2356).

Partnerystė – tai kompetentingų regioninių, vietos, miestų ir kitų viešojo sektoriaus institucijų, ekonominių ir socialinių partnerių bei įstaigų, atstovaujančių pilietinei visuomenei, įskaitant aplinkosaugos partnerius, nevyriausybinės organizacijas, ir įstaigas, atsakingas už moterų ir vyrų lygybės ir nediskriminavimo skatinimą, įtraukimas į ES struktūrinių fondų valdymo procesą: veiksmų programos planavimą, įgyvendinimą, stebėseną<sup>33</sup>.

BIVP horizontalios partnerystės principas miestų VVG veikloje įgyvendinant savo paskirtį yra pamatinis, be efektyvios partnerystės, kuriai sukurti ir vystyti yra numatyta steigti miestų VVG, nėra galimas veiksmingas ESF skiriamų lėšų mažinant atskirų miestų ar kitų teritorijų socialinę atskirtį panaudojimas bendruomenės poreikiams.

Partnerystės principas bendruomenėje įgyvendinant vietos plėtros strategijas BIVP modeliu iš apačios į viršų pirmiausiai realizuojamas sudarant miesto VVG, kurios sudėtis turėtų garantuoti tinkamą atstovavimą viešiesiems ir privatiesiems vietos socialiniams ir ekonominiams interesams ir didinti įvairių bendruomenės interesų grupių bendradarbiavimą ir tarpusavio pasitikėjimą, rengiant ir įgyvendinant vietos plėtros strategijas<sup>34</sup>.

Lietuvos Respublika yra sudariusi Partnerystės sutartį, kuriame aptariamas ir partnerystės principas įgyvendinant BIVP.

Antikorupciniu požiūriu vertinant veiksmingos partnerystės principas neatsiejamas nuo kitų ES teisės aktuose nustatytų miestų VVG veiklos ir priimtų sprendimų nešališkumo ir skaidrumo principų, kurie skirti užtikrinti, kad partnerystėje nedominuotų kuri nors viena viešųjų ar privačiųjų interesų grupė. Tik skaidrios BIVP partnerystės principu sudaryta miesto VVG gali nešališkai ir objektyviai vykdyti savo funkcijas atrenkant vietos plėtros projektus ir juos įgyvendinant, todėl antikorupciniu požiūriu labai svarbu, kad VVG sudėtis būtų tokia, kuri galėtų užtikrinti tinkamą VVG funkcijų atlikimą.

Įvertinę analizuojamų miestų VVG sudėtį ir sprendimus sudarant miesto VVG valdymo organus, nustatėme, kad kai kurias VVG galimai sudaro per mažai narių, kad užtikrintų BIVP partnerystės minimalių atvirumo, įtraukimo, skaidrumo, efektyvumo ir tarpusavio atsakomybės reikalavimų laikymąsi steigiant miesto VVG, renkant VVG pirmininką ar valdybos narius, rengiant ir įgyvendinant vietos plėtros strategiją. Pavyzdžiui:

<sup>33</sup> Partnerystės principo taikymo, įgyvendinant 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programą, gairės, patvirtintos Finansų ministerijos 2016-06-29 Veiksmų programos valdymo komitete, Prieiga internete: <https://www.esinvesticijos.lt/lt/dokumentai/partnerystes-principo-taikymo-igyvendinant-2014-2020-metu-europos-sajungos-fondu-investiciju-veiksmu-programa-gaires>.

<sup>34</sup> Partnerystės principo taikymo, įgyvendinant 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programą, gairės, patvirtintos Finansų ministerijos 2016-06-29 Veiksmų programos valdymo komitete, Prieiga internete: <https://www.esinvesticijos.lt/lt/dokumentai/partnerystes-principo-taikymo-igyvendinant-2014-2020-metu-europos-sajungos-fondu-investiciju-veiksmu-programa-gaires>.

1. Marijampolės miesto VVG interneto svetainėje nurodoma, kad 2016 metais Marijampolės miesto vietos veiklos grupės steigėjai yra Marijampolės regiono verslininkų asociacija (kodas 302799342, buveinės adresas P. Armino 65, Marijampolė), atstovaujanti verslo sektorių, Asociacija „Marijampoliečiai“ (kodas 303177578, buveinės adresas Kokolos g.7, Marijampolė), atstovaujanti pilietinės visuomenės sektorių ir Marijampolės savivaldybė (kodas 11110960, buveinės adresas Basanavičiaus a. 1, Marijampolė), atstovaujanti vietos valdžios sektorių. Vietos valdžios, pilietinės visuomenės ir verslo sektorius atstovauja po vieną narį. Tie patys 3 Marijampolės miesto VVG steigėjai yra ir Marijampolės miesto VVG nariai<sup>35</sup>. Lietuvos Respublikos Asociacijų įstatyme nustatyta, kad *„asociacijos visuotiniame narių susirinkime sprendžiamojo balsu teisę turi visi asociacijos nariai. Vienas narys visuotiniame narių susirinkime turi vieną balsą“*<sup>36</sup>, Marijampolės miesto VVG įstatuose nustatyta, kad *„neeilinis visuotinis narių susirinkimas gali būti sušauktas, jei to reikalauja 1/5 asociacijos narių <...> Marijampolės miesto VVG yra ribotos civilinės atsakomybės viešasis juridinis asmuo, kurio teisinė forma – asociacija <...> Sprendimus visuotinis narių susirinkimas priima paprasta balsų dauguma“*. Taip pat Marijampolės miesto VVG įstatai asociacijos visuotiniam narių susirinkimui suteikia reikšmingus valdymo ir veiklos įgaliojimus: keisti asociacijos įstatus, rinkti ir atšaukti VVG pirmininką, skirti valdybos narius, priimti naujus narius ir pan. taip pat tvirtinti ir keisti miesto vietos veiklos strategiją<sup>37</sup>. Itin mažas Marijampolės miesto VVG narių skaičius ir įstatuose suteikti reikšmingi įgaliojimai sukuria korupcijos riziką, kai vienas VVG narys gali sušaukti visuotinį narių susirinkimą, taip pat daryti įtaką kitiems sprendimams. Vienam visuotinio narių susirinkimo dalyviui nedalyvaujant priimant sprendimus, sprendimo kворumą sudaro leistinas 2 dalyvių skaičius, tačiau tokiu atveju vienam visuotinio narių susirinkimo dalyviui nepritarus, sprendimas negali būti priimtas. Tokiu būdu galimai neproporcingai išauga vieno miesto VVG nario atstovo įtaka visuotinio narių susirinkimo sprendimams ir atsiranda galimybė vienam miesto VVG nario atstovui vienašališkai blokuoti visuotinio narių susirinkimo sprendimus arba kitaip įtakoti juos priimant. Pavyzdžiui:

1.1. Marijampolės miesto VVG visuotinis narių susirinkimas 2019-01-24 rinko naują Marijampolės miesto VVG pirmininką, kuriame dalyvavo 2 VVG narių iš 3, atstovai iš kurių vienas buvo Marijampolės savivaldybės atstovas, todėl buvo konstatuota, kad kворumas išrinkti naują Marijampolės miesto VVG pirmininką yra. Naujas Marijampolės miesto VVG pirmininkas buvo išrinktas, buvusiam pirmininkui pristačius ir rekomendavus vieną asmenį, kuris ir buvo paskirtas į Marijampolės miesto VVG pirmininko pareigas nuo 2019-01-25, taip pat tame pačiame Marijampolės miesto VVG visuotiniame narių susirinkime tie patys 2 visuotinio susirinkimo dalyviai priėmė, galimai

<sup>35</sup> Prieiga internete: <http://www.marijampolesmvg.lt/valdymas/>.

<sup>36</sup> Lietuvos Respublikos asociacijų įstatymo 8 straipsnio 4 dalis.

<sup>37</sup> Marijampolės miesto VVG įstatai, prieiga internete: [http://www.marijampolesmvg.lt/marijampole%cc%87s\\_miesto\\_vvg\\_i%cc%a8statai/](http://www.marijampolesmvg.lt/marijampole%cc%87s_miesto_vvg_i%cc%a8statai/).

*ultra vires* sprendimą, neturint tam įgaliojimų suteikti įgaliojimus vienam iš VVG narių, Marijampolės savivaldybės atstovui, kuris taip pat buvo ir vienas iš šių sprendimą priėmusių VVG visuotinio narių susirinkimo dalyvis, pasirašyti darbo sutartį, taip įdarbinant VVG naują pirmininką VVG darbuotoju, projekto vadovu<sup>38</sup>. Abu dalyvavę susirinkime narių atstovai balsavo „už“ ir buvo priimtas sprendimas išrinkti VVG pirmininką ir suteiktas įgaliojimas VVG pirmininkui pasirašyti darbo sutartį su miesto VVG pirmininku dėl jo priėmimo į miesto VVG darbuotojo pareigas<sup>39</sup>. Šiuo sprendimu Marijampolės miesto VVG visuotinio narių susirinkimo dalyviai 2 iš 3, iš kurių vienas buvo Marijampolės rajono savivaldybės atstovas išrinko VVG pirmininką, galimai neužtikrinus BIVP partnerystės principo.

Taip pat savivaldybės atstovas susirinkime balsavo priimant sprendimą savo naudai, suteikiant įgaliojimus sau, todėl priimant šį sprendimą susirinkimo narys buvo ir interesų konflikto situacijoje, kurioje neturėjo teisės priimti sprendimo. Sistemiškai aiškinant Lietuvos Respublikos asociacijų įstatymo reikalavimus, manytina, kad įstatyme įtvirtintas aiškus draudimas Asociacijos pirmininkui priimti save į darbą ir skirti sau atlyginimą. Pagal Asociacijų įstatymą ir Marijampolės miesto VVG įstatus į darbą priimti gali tik asociacijos pirmininkas, todėl tik jis gali deleguoti kitiems sau pavaldiems asmenis atlikti jam pavestas funkcijas. Marijampolės miesto VVG įstatai kitam asociacijos valdymo organų nariui, išskyrus pirmininką, nesuteikia įgaliojimų priimti darbuotojų į darbą, todėl asociacijos visuotinis narių susirinkimas savavališkai negalėjo perduoti įgaliojimų, kurių neturi, kitam asmeniui. Kitaip tariant, Marijampolės visuotinis narių susirinkimas neturėjo įgaliojimų asociacijos pirmininko įgaliojimus priimti Marijampolės miesto VVG pirmininką į Marijampolės miesto VVG darbuotojo pareigas perduoti kitam asmeniui, todėl toks sprendimas galimai yra *ultra vires*, kas gali sąlygoti ir vėlesnes neigiamas kitų sprendimų teisėtumo pasekmes.

1.2. Marijampolės miesto VVG visuotinis narių susirinkimas 2018-09-07 rinko ir tvirtino Marijampolės miesto VVG vadybos narius. Marijampolės VVG įstatuose nurodoma, kad VVG valdybą sudaro 6 nariai, kuriuos iš 2 kiekvieno miesto VVG nario pateiktų kandidatų renka visuotinis narių susirinkimas<sup>40</sup>. Visuotinio narių susirinkimo posėdyje dalyvavo 2 iš 3 visuotinio narių susirinkimo narių vietos valdžios ir asociacijos „Marijampoliečiai“ atstovai, kurie abu balsavo „už“ ir išrinko 6 narių valdybą iš kiekvieno miesto VVG nario pateiktų 2 kandidatūrų. Protokole nurodyta, kad Marijampolės savivaldybės atstovas visuotiniame narių susirinkime balsavo už visus 2 vietos valdžios pateiktus kandidatus, vieno iš kurių buvo vadovas savivaldybės administracijoje, o asociacija „Marijampoliečiai“

<sup>38</sup> Marijampolės miesto VVG įstatuose įgaliojimai priimti į darbą darbuotojus suteikti tik asociacijos pirmininkui, Asociacijų įstatymo 8 straipsnio 2 dalyje nustatytas draudimas asociacijos visuotiniam narių susirinkimui spręsti klausimus, kurie pagal įstatymą yra priskirti kitų asociacijos organų kompetencijai ir jei pagal esmę tai yra valdymo organo funkcijos.

<sup>39</sup> Marijampolės miesto VVG visuotinio narių susirinkimo protokolas 2019-01-24 Nr. 2018/03.

<sup>40</sup> Marijampolės miesto VVG įstatų 24.3 papunktis. Prieiga internete: [http://www.marijampolesmvgv.lt/marijampole%cc%87s\\_miesto\\_vvg\\_i%cc%a8statai/](http://www.marijampolesmvgv.lt/marijampole%cc%87s_miesto_vvg_i%cc%a8statai/)

atstovas Marijampolės miesto VVG visuotiniame narių susirinkime balsavo už abu kandidatus, kuriuos delegavo tas pats miesto VVG narys, kurį jis atstovauja<sup>41</sup>. Dėl per siauros partnerystės ir įstatuose nustatytos valdybos narių rinkimo tvarkos, Marijampolės miesto VVG *de facto* susidaro situacija, kai renkant valdybą visi 3 VVG nariai teikia po 2 valdybos narių kandidatūras, viso 6 kandidatūras iš kurių renkami visi 6 valdybos nariai. T. y. dėl per mažo VVG narių skaičiaus Marijampolės miesto VVG visuotinis narių susirinkimas neturi kito pasirinkimo, kaip visas VVG narių pasiūlytas kandidatūras išrinkti į valdybą. Nedalyvaujant vienam visuotinio narių susirinkimo dalyviui, vienas iš 2 visuotinio narių susirinkimo dalyvis gali lemti sprendimą dėl VVG valdybos nario paskyrimo dėl ko galimai nebeužtikrinamas proporcingas atstovavimas ir BIVP partnerystės principas miesto VVG priimant sprendimus<sup>42</sup>.

1.3. Marijampolės miesto VVG interneto svetainėje viešai neskelbiama, kas yra 2 Marijampolės miesto VVG narių: Asociacijos „Marijampoliečiai“ ir Marijampolės regiono verslininkų asociacijų nariai, todėl neaišku, kokias *de facto* miesto bendruomenės interesų grupes šios asociacijos ir kokia apimtimi atstovauja VVG, ar užtikrinamas minimalių partnerystės principo reikalavimų: atvirumo, įtraukimo, skaidrumo, efektyvumo ir tarpusavio atsakomybės, įgyvendinimas, t. y. ar į miesto VVG veiklą įtraukiama pakankamai partnerių iš įvairių sektorių (vietos valdžios, miesto bendruomeninių organizacijų ar kitų nevyriausybinių organizacijų, asocijuotų verslo struktūrų ir (ar) įmonių)<sup>43</sup>. Nežinant asociacijų sudarančių VVG sudėties, sudėtinga tiek miestų VVG, tiek ir bendruomenei įvertinti įtraukimo į miesto VVG veiklą pakankumą, proporcingumą ir išsiaiškinti galimus interesų konfliktus.

2. Skuodo miesto VVG sudaro 7 nariai, kurių yra galimai per mažai, kad būtų užtikrintas partnerystės minimalūs reikalavimai dėl pakankamo bendruomenės interesų grupių įtraukimo į plėtros strategijos įgyvendinimą<sup>44</sup>. Dėl galimai per siauros partnerystės dirbtinai miestų VVG neveiklumo ar

<sup>41</sup> Marijampolės miesto VVG visuotinio narių susirinkimo 2018-09-07 protokolas Nr. 2018/03.

<sup>42</sup> Nurodyti 2018-09-07 ir 2019-01-24 Marijampolės miesto VVG pirmininko ir valdybos rinkimo visuotinio narių susirinkimo posėdyje atvejai, parodo, kad dėl per siauros partnerystės, vienam nariui nedalyvaujant ar prireikus nusišalinus nuo sprendimo dėl galimo interesų konflikto, renkant savo miesto VVG valdymo organus gali dalyvauti tik 2 visuotinio narių susirinkimo dalyviai. Vienam visuotinio narių susirinkimo dalyviui, t.y. vienam miesto VVG nariui, nesutikus ar nepritarus sprendimui – sprendimas pagal įstatus negali būti priimtas. Todėl *de facto* susidaro palankios prielaidos pareiškėjams ar jų partneriams ar kitiems asmenims daryti įtaką visuotinio narių susirinkimo dalyviams, nedalyvauti balsavime arba balsuoti šališkai, neproporcingai BIVP partnerystei, siekiant paveikti visuotinio susirinkimo sprendimus skiriant VVG pirmininką ar renkant miesto VVG valdybą.

<sup>43</sup> Partnerystės principo taikymo, įgyvendinant 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programą, gairės, patvirtintos 2016-06-29 Veiksmų programos valdymo komitete, prieiga internete: [https://www.esinvesticijos.lt/docview/?media=5176&h=c69ed&t=Partnerystes%20gaires\\_2016](https://www.esinvesticijos.lt/docview/?media=5176&h=c69ed&t=Partnerystes%20gaires_2016).

<sup>44</sup> Skuodo miesto VVG atstovai paaiškino, kad Skuodas mažas miestelis, jame mažai verslo įmonių, dar mažiau aktyviai veikiančių NVO, todėl jų mažai jungiasi prie miesto VVG veiklos. Skuodo miesto VVG siekė įtraukti kiek galima daugiau Skuodo miesto VVG narių. Skuodo miesto VVG interneto svetainėje [www.skuodomiestovvg.lt](http://www.skuodomiestovvg.lt) skelbė kvietimą jungtis į miesto VVG, tačiau norinčių nebuvo. STT pastaba: VVG narių skaičiaus kvotos reikalavimo teisės aktuose nėra, tačiau antikorporcinių požiūriu vertinant šios analizės apimtyje darytina prielaida, kad kuo mažiau miesto VVG narių, tuo didesnė tikimybė kad vienai iš 3 partnerių grupių (savivaldybė, verslas, bendruomenė) bus suteikiamas pranašumas priimant VVG sprendimus visuotiniame narių susirinkime arba VVG valdyboje, todėl neužtikrinamas tinkamas BIVP partnerystės principo taikymas ir kyla korupcijos rizika (galimybė vienai partnerių grupei daryti įtaką sau naudingų sprendimų priėmimui).

netinkamo pareigų vykdymo gali būti sudaromos sąlygos miestų VVG kaip pareiškėjai dalyvauti rengiant ir atrenkant finansuoti iš viešųjų lėšų projektus, gauti finansavimą ir įdarbinti šiuose projektuose miestų VVG pirmininkui, darbuotojams ar kolegialaus organo nariams artimus asmenis<sup>45</sup>.

Anykščių ir Biržų miestų VVG užtikrinama platesnė partnerystė, į VVG įtraukta daugiau bendruomenės ir verslo atstovų<sup>46</sup>, todėl šių miestų VVG sudarymo praktika laikytina gerąja miestų VVG sudarymo ir partnerių įtraukimo į vietos plėtros strategijos įgyvendinimą praktika, kurios veikloje korupcijos rizikų dėl per siauros partnerystės nenustatėme.

**Išvada:** Nekontriuojama miestų VVG sudėties ir VVG pirmininko, valdybos narių rinkimo sprendimų atitiktis BIVP partnerystės, skaidrumo bei nešališkumo principų reikalavimams, sudaro prielaidas steigti miestų VVG, kurios neužtikrina skaidrios BIVP partnerystės, kurioje gali būti atstovaujamos siauros kai kurių interesų grupės, galinčios daryti įtaką miestų VVG valdymo organų nariams skiriant miesto VVG pirmininką, valdybos narius ir priimant kitus sprendimus.

## PASIŪLYMAI

### 1. MARIJAMPOLĖS MIESTO VVG:

1.1. Interneto svetainėje viešai paskelbti miesto VVG narių asocijuotų struktūrų sudėtį, nurodant jas sudarančių juridinių asmenų sąrašą, ir pateikti nuorodas į asocijuotų struktūrų interneto svetaines, kuriose visuomenė galėtų rasti daugiau informacijos apie jų veiklą.

### 2. MARIJAMPOLĖS IR SKUODO MIESTŲ VVG:

2.1. Imtis papildomų informavimo, viešinimo ar kitų veiksmų ir priemonių, siekiant įtraukti daugiau miesto bendruomenės ir nevyriausybinę organizacijų, verslo įmonių ir asocijuotų verslo struktūrų į miesto VVG sudėtį ir veiklą.

### 3. VIDIAUS REIKALŲ MINISTERIJAI:

3.1. Tobulinti miestų VVG veiklos priežiūrą ir imtis administracinių arba teisėkūros priemonių, siekiant užtikrinti, kad:

3.1.1. miesto VVG sudarytų ir į jos veiklą būtų įtraukti ne mažiau kaip 3 nariai atstovaujantys partnerius, išskyrus vietos valdžią (vietos bendruomenę ir nevyriausybines organizacijas bei verslo įmones ir asocijuotas verslo struktūras, veikiančias vietos plėtros strategijos teritorijoje);

3.1.2. miesto VVG skiriant pirmininką ir sudarant miesto VVG kolegialųjį valdymo organą būtų vadovaujama BIVP partnerystės, nešališkumo ir skaidrumo principais;

3.1.3. miesto VVG savo ir atitinkamos savivaldybės interneto svetainėje skelbtų miestų VVG narių asocijuotų juridinių asmenų (verslo, visuomeninių organizacijų ar asociacijų, bendrijų,

<sup>45</sup> Nustatytas korupcijos rizikos veiksnys Skuodo miesto VVG veikloje ir faktinės aplinkybės nurodyti šios išvados 3.2.4 skirsnyje.

<sup>46</sup> Anykščių miesto VVG sudaro 15 narių (juridinių asmenų), Biržų miesto VVG – 14 narių (juridinių asmenų).



draugijų ir pan.) sudėti, nurodant jas sudarančių juridinių asmenų sąrašą, jų vadovus, ir pateiktų nuorodas į asocijuotų juridinių asmenų interneto svetaines.

3.2. Atlikti visų įsteigtų miestų VVG sudėties atitikties BIVP partnerystės principui stebėseną ir nustatčius, kad miestų VVG partnerystė per siaura, imtis aktyvių administracinių ar teisėkūros priemonių, siekiant kad miestų VVG įtrauktų daugiau partnerių į vietos plėtros strategijų vykdymą.

*3.1.2. Neužtikrinama vieninga vietos plėtros projektų atrankos proceso teisinio reguliavimo sistema ir reikalavimai įgyvendinant vietos veiklos strategijas*

Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklėse nustatyta, kad „miesto VVG, įgyvendindama vietos plėtros strategijas, iki paskelbdama kvietimą teikti paraiškas, turi parengti ir patvirtinti vietos plėtros projektų atrankos kriterijus“<sup>47</sup> <...> miesto VVG turi parengti projektinių pasiūlymų vertinimo ir atrankos vidaus tvarkos aprašą. Miesto VVG gali tą patį projektinių pasiūlymų vertinimo ir atrankos vidaus tvarkos aprašą taikyti pagal visus VVG skelbiamus kvietimus pateiktų vietos plėtros projektų vertinimui ir atrankai“<sup>48</sup>.

VRM įgyvendindama BIVP iniciatyvos įgyvendinimo koordinavimą ir metodinį vadovavimą, siekiant padėti miestų VVG pasirengti reikalingus projektų atrankos reikalavimus nustatančius dokumentus parengė pavyzdinius metodinius dokumentus (toliau bendrai metodiniai projektų atrankos dokumentai):

1. Pavyzdinį vietos plėtros projektinių pasiūlymų vertinimo ir atrankos vidaus tvarkos aprašą (toliau – Pavyzdinis projektų atrankos aprašas).
2. Projektų atrankos kriterijų rengimo gaires (toliau – Kriterijų gairės).
3. Projektų finansavimo pagal priemones „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“ reikalavimų atmintinę (toliau – Atmintinė).

Šie metodiniai projektų atrankos dokumentai paskelbti VRM sukurtoje miestų VVG metodinės pagalbos interneto svetainėje<sup>49</sup>. VRM sprendimas sukurti ir naudoti Miestų VVG metodinės pagalbos svetainę skirtą padėti miesto VVG administruoti vietos plėtros strategijų miestuose įgyvendinimą ir joje viešinti metodinę informaciją yra pažangus ir vienodina miestų VVG skirtingas praktikas, tačiau atkreiptinas dėmesys, kad šie metodiniai projektų atrankos dokumentai neturi jokios teisinės formos,

<sup>47</sup> Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklių 48.1 papunktis.

<sup>48</sup> Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklių 48.2 papunktis.

<sup>49</sup> VRM atstovai atliekant šią analizę paaiškino, kad apie rengiamą Pavyzdinį projektų atrankos aprašą VVG metodinės pagalbos svetainėje paskelbė 2017 m. sausio 4 d. 2017 m. vasario 10 d. VVG metodinės pagalbos svetainėje buvo paskelbta, kad Pavyzdinis projektų atrankos aprašas parengtas, o 2019 m. kovo 14 d. visi metodiniai projektų atrankos dokumentai buvo paviešinti. Prieiga internete: <https://miestobendruomene.lt/teises-aktai-ir-kiti-dokumentai/>.

taip pat jokiamе teisės akte nėra nurodomas VVG metodinės pagalbos svetainės egzistavimas, nenustatyta jos administravimo tvarka.

Taip pat pastebime, kad Pavyzdiniame projektų atrankos apraše ir Kriterijų rengimo gairėse palikta galimai per plati miestų VVG diskrecija nusistatyti miesto VVG vidaus tvarkos nuostatas. Pavyzdžiui: Pavyzdiniame projektų atrankos tvarkos apraše nėra išskirta projektų atrankos kriterijų nustatymo procedūra ir nenustatyta jų rengimo ir tvirtinimo tvarka, kuri yra viena iš svarbiausių viso projektų atrankos proceso procedūrų. Palikti atviri reikalavimų pareiškėjų teikiamiems projektiniams pasiūlymams ir vertintojų kvalifikacijai ar darbo patirčiai sąrašai, naudojamos vertinamosios neapibrėžtos veiksmų vykdymo sąlygos „jeigu reikia“ ir pan.

Toks teisinis reguliavimas dviprasmiškas, nesukuria vieningos, aiškios vietos plėtros projektų atrankos proceso teisinio reguliavimo sistemos valstybėje ir palieka per plačią miestų VVG diskreciją nustatyti individualias projektinių pasiūlymų atrankos kriterijų rengimo tvarkas, rengti perteklinius, besikartojančius, atskirus tvarkos aprašus kiekvienam kvietimui ir leidžia miestų VVG susikurti individualius miestų VVG palankius projektų atrankos reikalavimus, sudarančius sąlygas galimam piktnaudžiavimui projektų atrankos administravimo procesu ir sudarančius prielaidas galimai neskaidriam procesui įgyvendinant vietos plėtros strategiją:

Pavyzdžiui: Anykščių miesto VVG 2017 metais pirkо Anykščių miesto 2016-2020 m. vietos plėtros strategijos įgyvendinimo tvarkos aprašo (toliau – Anykščių miesto plėtros strategijos įgyvendinimo tvarkos aprašas) rengimo paslaugą iš tiekėjo UAB „Informacinės konsultacijos“, už kurią sumokėjo iš strategijos įgyvendinimo administravimo projektui skirtų lėšų<sup>50</sup>. Anykščių miesto VVG valdyba 2017-06-09 patvirtino iš tiekėjo įsigytą UAB „Informacinės konsultacijos“ Anykščių miesto plėtros strategijos įgyvendinimo tvarkos aprašą<sup>51</sup>. Anykščių miesto plėtros strategijos įgyvendinimo tvarkos aprašo 4 punkte buvo nustatytas galimai perteklinis reikalavimas, kurio nėra Pavyzdiniame projektų atrankos apraše: „iki kvietimo teikti projektinius pasiūlymus dienos parengia <...> Anykščių miesto vietos plėtros projektinių pasiūlymų vertinimo ir atrankos vidaus tvarkos aprašą“. Anykščių miesto VVG 2017-2020 m. vadovavosi Anykščių miesto plėtros strategijos įgyvendinimo tvarkos aprašo reikalavimais ir prieš paskelbdama kvietimą, įgyvendinant vietos plėtros strategiją teikti projektinius pasiūlymus, kiekvienam kvietimui tvirtino galimai perteklinius, atskirus skirtingam strategijos tikslui ir uždaviniui įgyvendinti skirtų projektinių pasiūlymų vertinimo ir atrankos aprašus, kuriems rengti pirkо galimai perteklines paslaugas iš projektų administravimui skirtų lėšų. Anykščių miesto VVG valdyba

---

<sup>50</sup> Anykščių miesto 2016-2020 m. Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo aprašo ir vietos plėtros projektų atrankos kriterijų parengimo paslaugų 2017-04-24 sutartis NR. FS170413-1. Nors 2017 m. vasario 10 d. Metodinės pagalbos svetainėje buvo jau paskelbta kad parengtas Pavyzdinis projektų atrankos aprašas, į kurio nuostatas rekomenduojama atsižvelgti.

<sup>51</sup> Anykščių miesto 2016-2020 m. vietos plėtros strategijos įgyvendinimo tvarkos aprašas, patvirtintas Anykščių miesto VVG valdybos 2017-06-09 sprendimu.

2019-07-02 patvirtino Anykščių miesto 2016 – 2020 m. vietos plėtros strategijos 2 tikslo „Prisidėti prie socialinės atskirties Anykščių mieste mažinimo skatinant socialinių paslaugų plėtrą ir gyventojų bendruomeniškumą“ 2.1 uždavinio „Užtikrinti socialinių paslaugų prieinamumą ir atitikimą gyventojų poreikiams Anykščių mieste“ įgyvendinimui bendruomenės inicijuotų vietos plėtros projektinių pasiūlymų vertinimo ir atrankos aprašą 4 kvietimui teikti paraiškas<sup>52</sup>. Anykščių miesto VVG valdyba 2020-05-27 patvirtino Anykščių miesto 2016 – 2020 m. vietos plėtros strategijos 1 tikslo „Paskatinti gyventojų ekonominį aktyvumą ir pagerinti įsidarbinimo galimybes Anykščių mieste“ ir 2 tikslo „Prisidėti prie socialinės atskirties Anykščių mieste mažinimo skatinant socialinių paslaugų plėtrą ir gyventojų bendruomeniškumą“ įgyvendinimui bendruomenės inicijuotų vietos plėtros projektinių pasiūlymų vertinimo ir atrankos aprašą 10 kvietimui teikti paraiškas<sup>53</sup>. Anykščių miesto VVG viso 2017-2020 m. paskelbė 10 kvietimų, todėl pagal Anykščių miesto plėtros strategijos įgyvendinimo tvarkos aprašą turėjo parengti 10 bendruomenės inicijuotų vietos plėtros projektinių pasiūlymų vertinimo ir atrankos aprašų<sup>54</sup>.

Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad atrankos proceso skaidrumą mažina ir tai, kad Anykščių miesto plėtros strategijos įgyvendinimo tvarkos apraše nustatyta, kad šis aprašas yra „vidutinio“ konfidencialumo lygio ir jo naudotojai yra „*Asmenys, atsakingi už Anykščių miesto 2016 – 2020 m. vietos plėtros strategijos įgyvendinimą, taip pat įgyvendinimo stebėseną, kontrolę ir priežiūrą - Anykščių miesto VVG nariai, valdyba, darbuotojai ir kiti Anykščių miesto VVG paskirti asmenys, įskaitant paslaugų teikėjus, subtiekiėjus*“, neįtraukiant pareiškėjų ar kitų asmenų, taip sukuriant teisinio neaiškumo situaciją, ir nepagrįstus apribojimus tvarkos apraše nustatytais projektinių pasiūlymų atrankos reikalavimais remtis pareiškėjams ar kitiems bendruomenės nariams ginant miesto VVG sprendimais, priimtais vadovaujantis šiuo aprašu, galimai pažeistas teises. Anykščių miesto plėtros strategijos įgyvendinimo tvarkos aprašas taip pat nepaskelbtas Anykščių miesto VVG interneto svetainėje<sup>55</sup>. Toks sukurtas neviešas *kvazi* teisinis Anykščių miesto VVG projektų atrankos reikalavimų ir procedūrų

<sup>52</sup> Anykščių miesto 2016 – 2020 m. vietos plėtros strategijos 2 tikslo „Prisidėti prie socialinės atskirties Anykščių mieste mažinimo skatinant socialinių paslaugų plėtrą ir gyventojų bendruomeniškumą“ 2.1 uždavinio „Užtikrinti socialinių paslaugų prieinamumą ir atitikimą gyventojų poreikiams Anykščių mieste“ įgyvendinimui bendruomenės inicijuotų vietos plėtros projektinių pasiūlymų vertinimo ir atrankos aprašas 4 kvietimui teikti paraiškas, patvirtintas Anykščių miesto VVG valdybos 2019 m. liepos 2 d. sprendimu.

<sup>53</sup> Anykščių miesto 2016 – 2020 m. vietos plėtros strategijos 1 tikslo „Paskatinti gyventojų ekonominį aktyvumą ir pagerinti įsidarbinimo galimybes Anykščių mieste“ ir 2 tikslo „Prisidėti prie socialinės atskirties Anykščių mieste mažinimo skatinant socialinių paslaugų plėtrą ir gyventojų bendruomeniškumą“ įgyvendinimui bendruomenės inicijuotų vietos plėtros projektinių pasiūlymų vertinimo ir atrankos aprašas 10 kvietimui teikti paraiškas, patvirtintas Anykščių miesto VVG valdybos 2020 m. gegužės 27 d. sprendimu.

<sup>54</sup> Kitiems kvietimams teikti paraiškas vertinimo ir atrankos aprašų ir informacijos apie paslaugos pirkimą Anykščių miesto VVG neskelbė interneto svetainėje ir vertinimui nepateikė, todėl patikrinti ar jie buvo rengiami ir ar buvo perkama paslauga negalėjome.

<sup>55</sup>Tikrinta 2022-12-21, prieiga internete: <https://www.infoanyksciai.lt> .

reguliavimas mažina VVG priimamų sprendimų, lėšų panaudojimo skaidrumą ir laikytinas korupcijos rizika.

Biržų, Marijampolės ir Skuodo miestų VVG, atsižvelgdamos į VRM pavyzdiniame projektu atrankos apraše rekomenduojamus reikalavimus, parengė ir patvirtino tvarkos aprašus<sup>56</sup>, kuriuose identišškai sureguliuavo kvietimų dokumentų rengimo, tvirtinimo, jų paskelbimo, projektų vertinimo ir atrankos procedūras, todėl nei viena miesto VVG nereglementavo vietos plėtros projektų atrankos kriterijų rengimo ir tvirtinimo procedūros, nepateikė Kriterijų gairėse nurodytos projektų atrankos kriterijų (bendrųjų ir prioritetinių) nustatymo pavyzdžių aprašymo.

Pažymime, kad atrankos kriterijų nustatymo procedūra yra sudėtinė projektų atrankos dalis ir viena pagrindinių miesto VVG funkcijų, nustatytų tiesiogiai ES reglamente Nr. 1303/2013. Pagal miestų VVG patvirtintus projektų atrankos kriterijus, VVG vertintojai vėliau vertina ir skiria projektams atrankos balus ir sudaro prioritetinį projektų sąrašą, kurie turi lemiamą reikšmę juos atrenkant ir konkuruojant su kitais pareiškėjais ir partneriais. Prioritetinių atrankos kriterijų nustatymo procedūros reikšmė projektų atrankos procese yra didelė, juos nustatant taip pat kaip kitose procedūrose yra pareiškėjų ir projektų partnerių suinteresuotumas, kad atrankos kriterijais būtų nustatyti jiems palankesni reikalavimai ir atitinkamai jų vertinimo balai, todėl nenustačius aiškių ir vienodų visoms miestų VVG reikalavimų vykdant šią procedūrą, išlieka plati diskrecija nustatyti tam tikriems pareiškėjams palankesnius kriterijus, suteikti nepagrįstą pranašumą ir apriboti pareiškėjų ir projektų konkurenciją.

**Išvada:** Nenuosekliai reglamentuota privalomų vietos plėtros projektų atrankos dokumentų sistema sudaro prielaidas miestų VVG kurti savo *kvazi* teisinės vietos plėtros projektų atrankos proceso sistemas taip dirbtinai susikuriant sau sąlygas galimai pertekliniams paslaugų pirkimams, naudojant ESI fondų lėšas, neužtikrina pakankamo projektų atrankos sistemos skaidrumo ir nešališkumo, todėl laikytina korupcijos rizika.

## PASIŪLYMAI

### 4. VISOMS ANALIZUOJAMOMS MIESTŲ VVG:

4.1. Nustatyti vietos plėtros projektų atrankos kriterijų rengimo ir tvirtinimo tvarką miestų VVG vietos plėtros projektinių pasiūlymų vertinimo ir atrankos vidaus tvarkos aprašuose.

### 5. VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJAI:

5.1. Tobulinti miestų VVG veiklos priežiūros teisinį reguliavimą:

---

<sup>56</sup> Biržų miesto plėtros strategijos 2016-2020 m. vietos plėtros projektinių pasiūlymų vertinimo ir atrankos vidaus tvarkos aprašas, patvirtintas Biržų miesto VVG 2017 m. vasario 22 d. posėdžio protokolu Nr. P17022; Marijampolės miesto vietos plėtros strategijos vietos plėtros projektinių pasiūlymų vertinimo ir atrankos vidaus tvarkos aprašas, patvirtintas Marijampolės miesto VVG valdybos 2019 m. gegužės 8 d. protokolu Nr. 2019/3 ir Skuodo miesto vietos plėtros 2016–2022 metų strategijos vietos plėtros projektinių pasiūlymų vertinimo ir atrankos vidaus tvarkos aprašas, patvirtintas Skuodo miesto VVG tarybos 2019-04-09 posėdžio protokolu Nr. T-1.

5.1.1. nustatyti miesto VVG privalomų vietos plėtros strategijų įgyvendinimo sistemą sudarančių dokumentų baigtinį sąrašą;

5.1.2. kaip atskirą procedūrą reglamentuoti projektinių pasiūlymų atrankos kriterijų rengimo tvarką, nustatyti visoms vietos plėtros strategijoms įgyvendinti vienodus pasiūlymų atrankos kriterijų reikalavimus pagal vykdomą vietos plėtros strategijos uždavinį ir veiksmą, nustatant konkrečias kriterijų reikšmes ir skiriamus balus;

5.1.3. patvirtinti pavyzdinius miesto VVG privalomus dokumentus ir paskelbti juos miestų VVG metodinės pagalbos svetainėje ar VRM interneto svetainėje ir rekomenduoti miestų VVG į juos atsižvelgti rengiant privalomų vietos plėtros strategijų įgyvendinimo dokumentų sistemą;

5.1.4. reglamentuoti miestų VVG metodinės pagalbos svetainės tvarkymą ir miestų VVG informavimo apie naujus metodinius dokumentus šioje svetainėje tvarką.

*3.1.3. VVG visuotinio narių susirinkimo ir valdybos sprendimai neišsamūs, nenurodoma sprendimo skaidrumui, nešališkumui ir priežiūrai atlikti būtina informacija*

Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklėse nenustatyti jokie specialieji reikalavimai miestų VVG priimamų sprendimų dokumentavimui, todėl miestų VVG darbuotojai turi plačią diskreciją pasirinkti kokią informaciją nurodyti protokoluojant sprendimus<sup>57</sup>, dėl ko gali kilti abejonių dėl miesto VVG sprendimų objektyvumo, skaidrumo ir nešališkumo, sunkiau įgyvendinama jų priežiūra ir veiksmų atsekamumas.

Įvertinę visus analizuojamų miestų VVG valdymo organų sprendimų protokolus analizuojamu laikotarpiu, nustatėme, kad miestų VVG visuotinio narių susirinkimo ar valdybos protokolai neišsamūs, nenurodoma kokie asmenys priimant sprendimus dalyvavo, kokie buvo jų veiksmi, nuomonės ir kita BIVP partnerystės, nešališkumo ir skaidrumo principų reikalavimams užtikrinti būtina informacija.

Pavyzdžiui:

1. Biržų miesto VVG 2018-12-18 visuotiniame narių susirinkime buvo svarstomas klausimas dėl Biržų miesto plėtros strategijos 2016 – 2020 m. keitimo patvirtinimo, protokole nurodoma, kad „*BMVVG pirmininkas <...> pristatė Biržų miesto plėtros strategijos 2016- 2020 m. keitimus, su aiškinamaisiais dokumentais nariai susipažinę. Panevėžio regiono plėtros taryba 201812-17 sprendimu Nr. 51/4S-48 pritarė, kad BMPS ir joje atlikti keitimai atitinka Panevėžio regiono plėtros plano tikslus ir uždavinius*“ tačiau protokoliniame sprendime nenurodoma: kas inicijavo vietos plėtros strategijos

<sup>57</sup> Skuodo miesto VVG atstovai atliekant šią analizę paaiškino, kad nėra specialiųjų reikalavimų, todėl protokoluodama posėdžius miesto VVG vadovavosi Lietuvos Respublikos vyriausiojo archyvaro patvirtintomis dokumentų rengimo taisyklėmis. STT nuomone, atlikus šią analizę nustatyti galimo miesto VVG pirmininkų, darbuotojų ir kolegialių valdymo organų narių šališkumo priimant sprendimus faktai patirtina, kad bendrų sprendimų protokolavimo taisyklių, siekiant didesnio miesto VVG sprendimų objektyvumo, skaidrumo ir nešališkumo, nepakanka.

(VRM ar Biržų miesto VVG) pakeitimą, kas jį rengė, dėl kokios priežasties keičiama vietos plėtros strategija, ar pakeitimas esminis, ar keičiami vertinimo rodikliai ir finansavimas, kokiuose strategijos veiksmuose daromas pokytis. Už Vietos plėtros strategijos pakeitimą balsavo visi 7 iš 13 visuotiniame narių susirinkime dalyvavę miesto VVG narių atstovai<sup>58</sup>.

2. Skuodo miesto VVG 2019-07-04 visuotiniame narių susirinkime<sup>59</sup> buvo svarstomas klausimas dėl Skuodo miesto vietos plėtros 2016-2022 metų strategijos neesminio keitimo, protokole nurodoma, kad Skuodo miesto vietos plėtros 2016-2022 metų strategijoje yra numatytų dviejų atskirų veiksmų: 1.2.1 veiksmo „*Teikti konsultacines ir administracines paslaugas pradedantiems verslininkams ir savarankiškai dirbantiems asmenims*“ ir 1.2.4. veiksmo „*Suteikti pradedantiems verslininkams priemones ir įrangą, reikalingą verslui pradėti*“ sujungimas ir šio pakeitimo motyvas: „*Tikslinga šiuos du veiksmus sujungti į vieną ir įgyvendinti vieno vietos plėtros projekto metu*“, taip pat nurodoma, kad „*tikslinga pakoreguoti 1.2 uždavinį išdėstant jį taip: „Plėtoti neformalias verslumą skatinančias iniciatyvas ir bendradarbiavimo tinklus su besiribojančiomis teritorijomis*“, tačiau protokole nenurodomi sprendimo priėmimo faktinės aplinkybės: ar sprendimą priimant vyko diskusijos, kas rengė, derino pakeitimą (rengėjas, jo vadovas), kokie nariai ar dalyvaujantys asmenys kokiais klausimais diskutavo, kas pasisakė, pasiūlė ar išsakė nuomones ir kitos sprendimo priėmimo faktinės aplinkybės<sup>60</sup>.

3. Skuodo miesto VVG 2020-07-09 visuotiniame narių susirinkime<sup>61</sup> buvo svarstomas klausimas dėl Skuodo miesto vietos plėtros 2016-2020 metų strategijos esminio keitimo. Visuotinio narių susirinkimo pirmininkė pristatė šiuos pakeitimus, nurodė, kad „*Likusios nepanaudotos lėšos iš kitų Strategijos veiksmų perkeliamos į 1.2.1 veiksmą "Teikti konsultacines ir administracines paslaugas pradedantiems verslininkams ir savarankiškai dirbantiems asmenims bei suteikti įrangą, reikalingą verslui pradėti", nes šis veiksmas yra populiariausias tarp pareiškėjų ir projekto dalyvių*“ taip pat „*mažinamos produkto rodiklių- projektų, kuriuos visiškai arba iš dalies įgyvendino socialiniai partneriai*

<sup>58</sup> Biržų miesto VVG visuotinio narių susirinkimo 2018-12-18 protokolas Nr. P181218/2.

<sup>59</sup> Skuodo miesto VVG visuotinio narių susirinkimo 2019-07-04 protokolas Nr. VS-2.

<sup>60</sup> Skuodo miesto VVG atstovai atliekant šią analizę paaiškino, kad šiuo atveju vietos plėtros strategijos keitimo priežastys ir motyvai buvo aprašyti prašyme VRM keisti strategiją. Su priede pateikta informacija buvo supažindinti visuotinio susirinkimo nariai, todėl atskirai į protokolą informacija nebuvo perkelta. STT pastaba: Prašymas VRM ne tas pats kas sprendimo priėmimo protokolas, jame nėra reikalaujama nurodyti miesto VVG sprendimo nešališkumo užtikrinimui svarbias aplinkybes. Neišsamiai nurodant sprendimo priėmimo metu faktines aplinkybes, sudaromos prielaidos neskaidriems sprendimams ir sprendimą priimant dalyvavusių asmenų šališkumui.

<sup>61</sup> Skuodo miesto VVG atstovai atliekant šią analizę paaiškino, kad dažniausiai miesto VVG visuotinio narių susirinkimo dalyviai, nuomonių neturi ir pastabų neišsako, todėl visuotinio narių susirinkimo protokoluose tai ir nenurodyta. STT pastaba: Skuodo miesto VVG įprasta praktika nenurodyti visuotinio narių susirinkimo dalyvio nuomonių protokoluose, gali pasireikšti ir tada, kai tokios nuomonės gali būti pareikštos siekiant įtakoti miesto VVG nariui ar jų grupei naudingą sprendimą, todėl minėta sprendimų priėmimo ir dokumentavimo praktika laikytina korupcijos rizikos veiksmu. Atliekant šią analizę Skuodo miesto VVG visuotiniuose narių susirinkimuose, kuriuose buvo tvirtinami vietos plėtros strategijos pakeitimai, buvo nustatyti dalyvavusių asmenų galimas šališkumas. Plačiau šios išvados 3.2.2 skirsnyje.

ar NVO skaičius - planuojamos reikšmės“<sup>62</sup>. Šiuo atveju protokole nenurodyta sprendimo nešališkumui, skaidrumui ir priežiūrai užtikrinti būtina informacija apie sprendimo priėmimo faktines aplinkybes: priimant sprendimą vyko diskusijos, kas rengė, derino pakeitimą (rengėjas, jo vadovas), kokie nariai ar dalyvaujantys asmenys kokiais klausimais diskutavo, kas pasisakė, pasiūlė ar išsakė nuomones ir kitos sprendimo priėmimo faktinės aplinkybės<sup>63</sup>.

4. Skuodo miesto VVG 2019-09-09 visuotiniame narių susirinkime buvo svarstomas miesto VVG tarybos rinkimo klausimas<sup>64</sup>. Protokole pateikta tik bendra informacija apie kandidatus ir nurodomi susirinkime dalyvavusių atstovų balsai už visus pasiūlytus kandidatus, tačiau nenurodoma kokie susirinkime dalyvavę atstovai visuotiniame narių susirinkime už kokias kandidatūras į miesto VVG tarybos narius balsavo.

5. Anykščių miesto VVG 2020-02-07 visuotiniame narių susirinkime buvo svarstomas Anykščių miesto 2016-2020 m. vietos plėtros strategijos keitimas, visuotiniame narių susirinkime dalyvavo 10 iš 18 Anykščių miesto VVG narių atstovų visi balsavo už pakeitimą. Anykščių miesto VVG administracijos vadovas pristatė siūlymą keisti Anykščių miesto 2016-2020 m. vietos plėtros strategiją<sup>65</sup>, tačiau protokolas itin neišsamus, jame nenurodoma jokia sprendimo nešališkumui ir skaidrumui užtikrinti būtina informacija apie sprendimo priėmimo faktines aplinkybes: priimant sprendimą vyko diskusijos, kas rengė, derino pakeitimą (rengėjas, jo vadovas), kokie nariai ar dalyvaujantys asmenys kokiais klausimais diskutavo, kas pasisakė, pasiūlė ar išsakė nuomones ir kitos sprendimo priėmimo faktinės aplinkybės.

6. Biržų miesto VVG 2019-05-21 visuotiniame narių susirinkime buvo svarstomi Biržų miesto VVG valdybos narių rinkimo ir VVG pirmininko rinkimo klausimai. Protokole nurodoma, kad susirinkimo nariams balsuojant už VVG valdybos nario ir pirmininko išrinkimą, vyko diskusijos, tačiau nenurodoma, kokiais klausimais nariai diskutavo, kas toje diskusijoje dalyvavo. Protokole nurodoma, kad dėl VVG valdybos ir VVG pirmininko kandidatūrų balsai pasidalino, tačiau rezoliucinėje dalyje nenurodyta, kokių VVG narių atstovai visuotiniame narių susirinkime už kokias kandidatūras balsavo<sup>66</sup>.

7. Biržų miesto VVG visuotinio narių susirinkimo protokoluose paprastai nenurodoma, kokie atstovai, kokius juridinius asmenis atstovauja susirinkime.

---

<sup>62</sup> Skuodo miesto VVG visuotinio narių susirinkimo 2020-07-09 protokolas Nr. VS-2.

<sup>63</sup> Skuodo miesto VVG atstovai atliekant šią analizę paaiškino, kad šiuo atveju vietos plėtros strategijos keitimo priežastys ir motyvai buvo aprašyti prašyme VRM keisti strategiją. Su priede pateikta informacija buvo supažindinti visuotinio susirinkimo nariai, todėl atskirai į protokolą informacija nebuvo perkelta. STT pastaba: Prašymas VRM ne tas pats kas sprendimo priėmimo protokolas, jame nėra reikalaujama nurodyti miesto VVG sprendimo nešališkumo užtikrinimui svarbias aplinkybes. Neišsamiai nurodant sprendimo priėmimo metu faktines aplinkybes, sudaromos prielaidos neskaidriems sprendimams ir sprendimą priimant dalyvavusių asmenų šališkumui.

<sup>64</sup> Skuodo miesto VVG visuotinio narių susirinkimo 2019-09-09 protokolas Nr. VS-4.

<sup>65</sup> Anykščių miesto VVG visuotinio narių susirinkimo 2020-02-07 protokolas Nr. 001.

<sup>66</sup> Biržų miesto VVG 2019-05-21 visuotinio narių susirinkimo 2019-05-21 protokolas Nr. P190521.

8. Biržų miesto VVG 2018-05-07, 2018-12-18, 2019-03-21 valdybos posėdžiuose buvo svarstomi klausimai dėl projektų atrankos ir vietos plėtros sąrašų tvirtinimo, nurodoma, kad nuo balsavimo nusišalino kai kurie valdybos nariai<sup>67</sup>, tačiau nenurodoma, kuriuos miesto VVG narius nusišalinę miesto VVG valdybos nariai atstovauja ir priežastis dėl kokio esamo ar galimo interesų konflikto ar kitos priežasties valdybos nariai nusišalino.

9. Biržų miesto VVG valdybos posėdžių protokoluose dėl projektinių pasiūlymų vertinimo ataskaitos ir sąrašų tvirtinimo dalyvavo ir Biržų miesto VVG pirmininkas, nors jis nėra vadybos narys. Atliekant šią korupcijos rizikos analizę, Biržų miesto VVG atstovė paaiškino, kad *„pirmininkas nėra valdybos sudėtyje, tačiau daugiausia įsigilinęs į svarstomus klausimus, teikia informaciją, paaiškinimus valdybos nariams, nes yra atskaitingas valdybai pagal įstatus“*. Nei viename VVG valdybos posėdžio, kuriame dalyvavo Biržų miesto VVG pirmininkas, protokole nenurodyta kokią funkciją Biržų miesto VVG pirmininkas miesto VVG konkrečiame posėdyje atliko, apie kokius projektus ar projektų atrankos procesą, informaciją, paaiškinimus valdybos nariams Biržų miesto VVG pirmininkas teikė, todėl nėra galimybės įvertinti kokią Biržų miesto VVG pirmininkas galėjo daryti įtaką rengiantis ir priimant sprendimus dėl pareiškėjų teikiamų projektinių pasiūlymų vertinimo ataskaitų ir projektų sąrašų sudarymo ir ar dėl to jam nekyla interesų konfliktas.

10. Anykščių miesto VVG valdyboje 2020-06-29 buvo svarstomas klausimas dėl iš ESI fondų finansuojamo projektų sąrašo Nr. 6 patvirtinimo. Posėdyje į finansuojamų projektų sąrašą Nr. 6 buvo įtrauktas pačios Anykščių miesto VVG parengtas projektinis pasiūlymas<sup>68</sup>. Protokole nurodoma, kad miesto VVG administracijos vadovė pristatė *„projektinius pasiūlymus, pagrindinius jų tikslus, uždavinius, išlaidas, bei išorės ekspertų vertinimus“*, tačiau nenurodoma kita sprendimo nešališkumui, skaidrumui ir priežiūrai užtikrinti būtina informacija apie projektinius pasiūlymus, jų pareiškėjus, partnerius, rengėjus, diskusijas, išsakytas nuomones dėl sprendimo ir pan.

11. Kiti Anykščių miesto VVG valdybos posėdžių protokolai taip pat itin neišsamūs, sprendimuose, kuriais miesto VVG projektinius pasiūlymus įtraukė į finansuojamų projektų sąrašus, sprendimų skaidrumui ir nešališkumui užtikrinti būtina informacija taip pat nepateikiama.

12. Visų analizuojamų miestų VVG valdybų protokoliniuose sprendimuose, kuriais tvirtinami projektinių pasiūlymų vertinimo ataskaitos ir atrinktų finansuoti vietos plėtros projektų sąrašai, nenurodomi pareiškėjų partnerių dalyvavimas projekte, partneriui keliamos prisidėjimo prie projekto užduotys, funkcijos, vaidmuo, rodiklių ir paramos dalis, kitas partnerio dalyvavimo įgyvendinant projektą indėlis. Atrinktų projektų pareiškėjų partneriai ir jiems numatomo skirti paramos dalis taip pat

---

<sup>67</sup> Biržų miesto VVG valdybos posėdžio 2018-05-07 protokolas Nr. P180507, 2018-12-18 protokolas Nr. P181218/1, 2019-03-21 protokolas Nr. P190321/1.

<sup>68</sup> Anykščių miesto VVG valdybos 2020-06-29 posėdis.



nenurodomi ir VRM patvirtintame ir VVG kolegialių valdymo organų tvirtinamuose finansuoti atrinktų projektų sąraše, todėl nėra galimybės nustatyti ar nekyla VVG kolegialių valdymo organų narių interesų konfliktai su partneriais, ir ar jiems rengiant, svarstant, diskutuojant ir priimant sprendimus dėl projektų atrankos visi dalyvavę asmenys buvo nešališki.

**Išvada:** Nenustatyti privalomi miestų VVG visuotinio narių susirinkimo ir valdybos sprendimų dokumentavimo reikalavimai, neužtikrina miestų VVG priimamų sprendimų, išsamumo ir skaidrumo bei interesų konfliktų veiksmingo valdymo, sudaromos prielaidos miestų VVG rengiant sprendimų protokolus nusišalinti susirinkimo, valdybos nario ar kito posėdyje dalyvavusio asmens dalyvavimą tam tikruose sprendimuose ir jo ryšį su projektų vykdytojais ar jų partneriais ar kitą sprendimui reikšmingą informaciją.

## PASIŪLYMAI

### 6. VISOMS ANALIZUOJAMOMS MIESTŲ VVG:

6.1. Miestų VVG visuotinio narių susirinkimo ir valdybos sprendimų protokoluose aiškiai nurodyti svarstomo klausimo esmę, kokie miestų VVG valdymo organų nariai ar darbuotojai inicijavo sprendimą, dalyvavo rengiant dokumentus ar projektus, miesto VVG narių atstovus, kurie dalyvauja posėdyje svarstant klausimą ir kurie nusišalina ar nušalinami nuo klausimo svarstymo, jų nusišalinimo ar nušalinimo motyvai, posėdyje dalyvavusių narių išsakytos pastabos, nuomonės ir nurodyti kitą faktinę su sprendimu susijusią sprendimo priėmimo informaciją arba daryti vaizdo ar garso įrašą ir jį pridėti prie posėdžio protokolo.

### 7. VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJAI:

7.1. Tobulinti miestų VVG veiklos priežiūros teisinį reguliavimą, nustatant miesto VVG privalomus priimtų sprendimų dėl miesto VVG pirmininko, kolegialaus valdymo organo rinkimo, vietos plėtros strategijų keitimo, projektinių pasiūlymų atrankos kriterijų, vertinimo ataskaitų tvirtinimo ir atrinktų projektų įtraukimo į sąrašą protokolavimo ar kitokius vaizdo ar garso įrašų reikalavimus, būtinus sprendimų nešališkumui skaidrumui ir interesų konflikto prevencijai užtikrinti.

*3.1.4. Neužtikrinama prieinama ir veiksminga skundų dėl miesto VVG sprendimų nagrinėjimo ir pranešimų apie miestų VVG valdymo organų narių ir darbuotojų pažeidimus teikimo sistema*

ES reglamento Nr. 1303/2013 nustatyta, kad valstybės narės įpareigojamos užtikrinti, kad būtų numatyta veiksminga su ESI fondais susijusių skundų nagrinėjimo tvarka. Atsakomybė už taikymo sritį, taisykles ir procedūras, susijusias su tokia tvarka, tenka valstybėms narėms, atsižvelgiant į jų institucinę ir teisinę sistemą.

Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklėse nustatyta, kad pareiškėjai miestų VVG priimtus sprendimus, veikimą ar neveikimą, susijusį su vietos plėtros projektų atranka (vietos plėtros projektinių pasiūlymų vertinimu, vietos plėtros projektų sąrašų ir rezervinių vietos plėtros projektų sąrašų sudarymu ir tvirtinimu) „skundžia tiesiogiai Vyriausiajai administracinių ginčų komisijai *Ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatyme nustatyta tvarka ar Teismui Administracinių bylų teisenos įstatyme nustatyta tvarka*“<sup>69</sup>, o VVG darbuotojų veikimą ar neveikimą, susijusį su vietos plėtros projektinių pasiūlymų vertinimu, pareiškėjai gali pirmiau „apskusti miesto VVG vadovui <...> jei miesto VVG netenkina pareiškėjo skundo, pareiškėjas šį miesto VVG sprendimą skundžia Teismui Administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka“<sup>70</sup>

Pažymėtina, kad Lietuvos Vyriausiojo administracinio teismo (toliau – LVAT) praktikoje aktais, dėl kurių galima pateikti skundą (prašymą) administraciniam teismui, nepripažįstami tarpinio pobūdžio dokumentai. LVAT nagrinėdamas administracines bylas pažymėjo, kad „administracinės procedūros metu, prieš priimant galutinį sprendimą, gali būti ir dažnai yra surašomas ne vienas viešojo administravimo institucijos dokumentas. Šie dokumentai paprastai atlieka tik pagalbinį, tarpinį vaidmenį viešojo administravimo procedūroje ir jais dažniausiai nėra įforminami baigiamieji kompetentingų asmenų ar pareigūnų sprendimai tuo klausimu, dėl kurio buvo pradėta administracinė procedūra. Jais gali būti sprendžiami įvairūs procedūriniai klausimai, tiesiogiai nesusiję su asmens teisių ar pareigų atsiradimu, pasikeitimu ar pasibaigimu. Dėl šios priežasties tokie dokumentai dažnai suinteresuotiems asmenims jokių materialinių teisinių pasekmių nesukelia. Tokio pobūdžio dokumentas negali būti laikomas administraciniu aktu“<sup>71</sup>. LVAT nustatė taisyklę administraciniams teismams nagrinėjant administracinius ginčus: „kai yra akivaizdu, kad skundžiamas aktas ar veiksmas jokių teisinių pasekmių nesukelia ir negali būti ginčo administraciniame teisme objektu, teismui skundą priėmus nagrinėti, administracinė byla nutraukiama kaip nepriskirtina administraciniams teismams“<sup>72</sup>. Vadovaujantis šia taisykle Regionų apygardos administracinio teismo Kauno rūmų teisėjų kolegija nagrinėdama pareiškėjo skundą dėl Kaišiadorių miesto VVG sprendimų, dėl reikalavimų panaikinti vertinimo ataskaitas, bylą šioje apimtyje nutraukė kaip nepriskirtiną nagrinėti administraciniams teismams ir nurodė, kad administraciniams teismams teisingi tik skundai dėl miesto VVG priimtų sprendimų dėl atrinktų vietos plėtros projektų sąrašų patvirtinimo<sup>73</sup>.

<sup>69</sup> Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklių 140 punktas.

<sup>70</sup> Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklių 141 punktas.

<sup>71</sup> Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2018 m. rugsėjo 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-624-756/2018, 2020 m. balandžio 15 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-281-438/2020.

<sup>72</sup> Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2010 m. spalio 22 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS143-560/2010, 2016 m. rugsėjo 7 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-541-520/2016.

<sup>73</sup> Regionų apygardos administracinio teismo Kauno rūmų 2021 m. birželio 22 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. eI3-211-428/2021.

Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklėse nustatyta, kad VRM „gavusi informaciją apie pareiškėjų pateiktus skundus ir nesutikimą su miesto VVG sprendimais ir veiksmais ar neveikimu vykdant vietos plėtros projektų atranką, vertina, ar miesto VVG patvirtinti kvietimo dokumentai, pagal kuriuos miesto VVG vykdė vietos plėtros projektų atranką, atitinka jiems Taisyklėse nustatytus reikalavimus; taip pat, ar miesto VVG vykdydama vietos plėtros projektų atranką nepažeidė Taisyklių reikalavimų dėl kvietimo skelbimo, pareiškėjų informavimo, balsavimo priimant sprendimus, taip pat nešališkumo ir skaidrumo principų“<sup>74</sup>. Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklėse VRM pavesta vertinti VVG miestų sprendimų visame projektų atrankos procese atitiktį taisyklių reikalavimams, skaidrumo ir nešališkumo principų reikalavimams<sup>75</sup>.

Įvertinę miestų VVG sprendimų apskundimo teisinį reguliavimą, nustatėme šiuos trūkumus, sudarančius kliūtis veiksmingam pareiškėjų pažeistų teisių gynimui dėl miestų VVG priimtų įvairių sprendimų visame projektų atrankos procese, todėl galimai neužtikrinamas ES reglamento Nr. 1303/2013 74 straipsnio 3 dalyje nustatyto įpareigojimo valstybei narei nustatyti veiksmingą su ESI fondais susijusių skundų nagrinėjimo tvarką, miestų VVG įgyvendinant vietos plėtros strategijas, ir sudaromos prielaidos miestų VVG priimti neskaidrius ir šališkus sprendimus naudingus projektų vykdytojams ar jų partneriams su kuriais priimant sprendimus dalyvavę asmenys turi ryšių:

1. Nenumatyta teisė ir tvarka visiems suinteresuotiems asmenims skusti miestų VVG visuotinio narių susirinkimo sprendimus dėl miesto VVG pirmininko ir valdybos rinkimų skaidrumo, nešališkumo ir atitikties BIVP partnerystės principo reikalavimams tiesiogiai VRM<sup>76</sup>.

2. Nenumatyta teisė ir tvarka visiems suinteresuotiems asmenims skusti miestų VVG visuotinio narių susirinkimo sprendimus dėl vietos plėtros strategijų keitimo, perskirstant, sumažinant ar padidinant finansavimą ar keičiant strategijos įgyvendinimo stebėsenos rodiklių reikšmes, jas padidinant ar sumažinant tiesiogiai VRM<sup>77</sup>.

3. Nenumatyta teisė ir tvarka pareiškėjams skusti VVG kolegialaus valdymo organo, sprendimus dėl projektų atrankos kriterijų nustatymo tiesiogiai VRM.

4. Nenumatyta teisė ir tvarka visiems suinteresuotiems asmenims skusti miesto VVG vidaus administravimo sprendimų, kiek tai susiję su miesto VVG gautos paramos panaudojimu, atitikties BIVP partnerystės, skaidrumo ir nešališkumo principams<sup>78</sup>.

<sup>74</sup> Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklių 118.2 punktas.

<sup>75</sup> STT nuomone, VRM turi teisę ir pareigą nagrinėti visų suinteresuotų asmenų skundus ne tik dėl projektų sąrašų patvirtinimo, tačiau ir dėl kitų miesto VVG priimtų sprendimų, kurių reikalavimus nustato Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklės.

<sup>76</sup> Nustatyti korupcijos rizikos veiksniai ir faktinės aplinkybės nurodyti šios išvados 3.1.1 ir 3.2.1 skirsniuose.

<sup>77</sup> Nustatyti korupcijos rizikos veiksniai ir faktinės aplinkybės nurodyti šios išvados 3.2.2 skirsnyje.

<sup>78</sup> Miestų VVG įstatuose įgaliojimai miesto VVG administracinius sprendimus panaudojant miesto VVG gautą finansavimą iš ESI fondų, VB ir SB priimti suteikti miesto VVG visuotiniam narių susirinkimui, VVG pirmininkui ir VVG valdybai,

Per visą 2014-2020 metų ES struktūrinių fondų finansavimo laikotarpį iki šios dienos, administraciniams teismams buvo apskusti tik 2 miesto VVG sprendimai dėl projektų atrankos:

1. Administracinėje byloje dėl Alytaus miesto VVG sprendimų pareiškėjo skundas dėl veiklos vykdymo vietos buvo atmestas, nes pareiškėjas neįrodė, kad atitiko veiklos vykdymo Alytaus miesto vietos plėtros strategijos teritorijoje kriterijaus<sup>79</sup>.

2. Administracinėje byloje dėl Kaišiadorių miesto VVG sprendimo pareiškėjo skundas buvo atmestas, nes projektinių pasiūlymų vertinimas buvo atliktas teisėtai ir pagrįstai<sup>80</sup>.

Nei vienoje nurodytoje administracinėje byloje pareiškėjai neginčijo miestų VVG priimto sprendimo atitikties BIVP partnerystės skaidrumo ir nešališkumo principams, todėl teismų praktikos dėl sprendimų įvertinimo šiuo aspektu iki šiol nėra. Nesudarius sąlygų visus miesto VVG sprendimus skusti tiesiogiai VRM, neužtikrinama miestų VVG sprendimų atitikties Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklių reikalavimams teisėtumo veiksminga kontrolė ir pranešimų dėl pažeidimų teikimas VRM, todėl galimai nėra tinkamai įgyvendintas ir ES reglamento Nr. 1303/2013 reikalavimas – numatyti veiksmingą su ESI fondais susijusių skundų nagrinėjimo tvarką.

Įvertinę VRM gautus skundus dėl miestų VVG sprendimų atitikties Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklių reikalavimams ir VRM atsakymus, nustatėme, kad iki šios dienos VRM gavo 4 skundus dėl miestų VVG sprendimų dėl projektų atrankos, nors toks tiesioginis asmenų skundų teikimas VRM Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklėse apskritai nenumatytas. Visi skundai, išskyrus Šakių rajono savivaldybės mero<sup>81</sup>, buvo dėl projektų vertinimo ir įrašymo į finansuojamų projektų sąrašą atrankos reikalavimų ir 911 ir 927 priemonių PFSA nustatytų reikalavimų galimo pažeidimo vertinant projektinius pasiūlymus. Skundus VRM priėmė ir nagrinėjo, todėl tokia galimybė asmenims teikti skundus VRM pripažįstama ir VRM *de facto* juos nagrinėja, tačiau tokia skundų teikimo tvarka neįteisinta.

VRM ir ESFA atliekant šią analizę patvirtino, kad daugiau skundų dėl miestų VVG veiklos atrenkant projektus teismuose negavo. Analizuotų miestų VVG sprendimai skundžiami taip pat nebuvo.

Patikrinę analizuojamų miestų VVG interneto svetainėje viešai skelbiamą informaciją, nustatėme kad nei viena analizuojama miesto VVG:

---

tačiau nenustatyta jokia ikiteisminė ginčų nagrinėjimo tvarka dėl tokių sprendimų, kiek tai susiję su iš ESI fondų, VB ir SB skiriamų lėšų projektams administruoti panaudojimo pagrįstumu.

<sup>79</sup> Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. gegužės 11 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-586-815/2022.

<sup>80</sup> Regionų apygardos administracinio teismo Kauno rūmų 2021 m. birželio 22 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. eI3-211-428/2021.

<sup>81</sup> Šakių rajono savivaldybės 2021-05-28 rašte Nr. S E-762 VRM „Dėl Šakių miesto vietos veiklos grupės valdymo organų narių veiksmų“, buvo ginčijami Šakių miesto VVG valdybos nario dalyvavimo priimančiam sprendimui dėl pareiškėjo, kuriam vadovavo miesto VVG nario sutuoktinė, teikiamo projektinio pasiūlymo įtraukimo į finansuojamų projektų sąrašą, veiksmai ir visos valdybos sprendimas dėl galimo interesų konflikto.

1. Neskelbia ir viešai neišaiškina asmenims teisės skųsti VVG sprendimus atrenkant projektus savo interneto svetainėje.
2. Nėra nurodžiusi saugaus vidinio pranešimo apie pažeidimus kanalo ir neteikia informacijos apie pranešėjams taikomą apsaugą.

**Išvada:** Nustatyta ikiteisminė skundų dėl VVG priimtų sprendimų nagrinėjimo tvarka nėra pakankamai prieinama bendruomenei, neskatina ir nesudaro sąlygų visiems bendruomenės nariams pranešti apie miestų VVG daromus galimus pažeidimus vykdant projektų atranką. Nėra numatyta skundų dėl miestų VVG priimtų sprendimų atitikties BIVP partnerystės, skaidrumo ir nešališkumo principams pateikimo tiesiogiai VRM tvarka ir nėra užtikrintas pranešimų apie galimus pažeidimus teikimo vidinis kanalas. Dėl per siauro skundo teisės dėl miestų VVG sprendimų prieinamumo neužtikrinama veiksminga miestų VVG sprendimuose dalyvaujančių asmenų atsakomybė ir sprendimų atitiktis BIVP partnerystės, skaidrumo ir nešališkumo principų reikalavimams ir tai sudaro sąlygas išvengti atsakomybės dėl šių principų nesilaikymo miesto VVG sprendimuose dalyvaujantiems asmenims, galimai mažina asmenų pažeistų teisių miesto VVG sprendimais gynybos prieinamumą ir panešimų apie miestų VVG pateikimo VRM tikimybę, bei sudaro palankias sąlygas korupcijai miestų VVG veikloje.

## **PASIŪLYMAI**

8. VISOMS ANALIZUOJAMOMS MIESTŲ VVG:
  - 8.1. Savo interneto svetainėje paviėšinti:
    - 8.1.1. skundų dėl miesto VVG sprendimų pateikimo tvarką;
    - 8.1.2. pranešimų apie miesto VVG skaidrumo, nešališkumo, BIVP partnerystės principų reikalavimų pažeidimų teikimo vidiniu VRM kanalu tvarką ir informaciją apie pranešėjams taikomą įstatyme nustatytą apsaugą.
9. VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJAI:
  - 9.1. Tobulinti pranešimų ir skundų dėl miestų VVG teikimo teisinį reguliavimą, nustatant teisę kiekvienam suinteresuotam asmeniui skųsti tiesiogiai VRM visus miesto VVG priimtus sprendimus, jei asmenims kyla įtarimų kad priimant atitinkamus miesto VVG sprendimus buvo pažeisti BIVP partnerystės, nešališkumo ar skaidrumo principų reikalavimai.
    - 9.2. Imtis administracinių arba teisėkūros priemonių, siekiant kad miesto VVG jų interneto svetainėje viešintų skundų dėl miesto VVG pateikimo pranešimų apie pažeidimų teikimo vidiniu VRM kanalu tvarką ir informaciją apie pranešėjams taikomą įstatyme nustatytą apsaugą.

### 3.2. *Nepakankamai veiksminga ir efektyvi miestų VVG sprendimų nešališkumo, skaidrumo priežiūra ir interesų konflikto prevencija*

Reikalavimus miesto VVG sprendimų dėl projektų atrankos nešališkumui ir skaidrumui nustato Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymas (toliau – VPIDĮ) ir Vietos strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklės.

VPIDĮ nustato asmenų, turinčių viešojo administravimo įgaliojimus (valstybės tarnautojams prilyginti asmenys) privačių interesų deklaravimo ir nusišalinimo procedūrą, kuri yra viena iš veiksmingiausių interesų konfliktų prevencijos priemonių, padedanti darbuotojui nustatyti jo darbe galimas grėsmes ir apie jas tinkamai informuoti savo vadovus. Ši procedūra skatina ne tik galimų interesų konfliktų prevenciją, bet ir parodo organizacijos atskaitingumą visuomenei, savo klientams, siekį veikti skaidriai ir pasitikėjimo vertą elgesį. VPIDĮ nustatyta, kad *„privatūs interesai – asmens, dirbančio valstybinėje tarnyboje, (ar jam artimo asmens) asmeninis turtinis ar neturtinis suinteresuotumas, asmenine turtine ar neturtine nauda, deklaruojančio asmens (ar jam artimo asmens) moralinė skola, moralinis įsipareigojimas ar kitas panašaus pobūdžio interesas deklaruojančiam asmeniui atliekant tarnybines pareigas“*<sup>82</sup> VPIDĮ taip pat nustatytas draudimas visiems *„deklaruojantiems asmenims dalyvauti rengiant, svarstant ar priimant sprendimus arba kitaip juos paveikti ar bandyti paveikti, arba atlikti kitas tarnybines pareigas, jeigu atliekamos tarnybinės pareigos yra susijusios su jo privačiais interesais“* ir nustatytas reikalavimas deklaruojantiems asmenims *„nusišalinti ir jokia forma nedalyvauti toliau atliekant tarnybines pareigas“*<sup>83</sup> ir nustatyta prievolė įstaigų vadovams arba jų įgaliotiems asmenims *„prižiūrėti kaip deklaruojantys asmenys laikosi privačių interesų deklaravimo nuostatų ir <...> patvirtinti pareigų, kurias einantys asmenys privalo deklaruoti privačius interesus, sąrašą“*<sup>84</sup>.

Nuo 2019-11-15 Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklėse nurodyti miestų VVG pareigas einantys asmenys, kurie privalo deklaruoti privačius interesus: *„asmenys, dalyvaujantys rengiant ir priimant miesto VVG sprendimus dėl kvietimo dokumentų ar jų pakeitimų tvirtinimo, vietos plėtros projektų sąrašų, rezervinių vietos plėtros projektų sąrašų ar jų pakeitimų tvirtinimo ir (ar) vietos plėtros strategijos keitimo, (t. y. miesto VVG administracijos darbuotojai ir šiame papunktyje nurodytus sprendimus priimančių miesto VVG organų nariai)“*<sup>85</sup> <...> *“visi vietos plėtros projektų vertintojai, su vietos plėtros projektų atranka ir (ar) vietos plėtros strategijos keitimu susijusius sprendimus priimančios*

<sup>82</sup> VPIDĮ 2 straipsnio 2 dalis.

<sup>83</sup> VPIDĮ 11 straipsnis.

<sup>84</sup> VPIDĮ 22 straipsnis.

<sup>85</sup> Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklių 44.2.1 papunktis.

ar jų priėmimo dalyvaujantys asmenys, privalo taisyklėse nustatytais atvejais ir tvarka<sup>86</sup> deklaruoti galimą interesų konfliktą ir esant galimam interesų konfliktui nusišalinti<sup>87</sup>. Tokiu būdu Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklėse nuo 2019-11-15 buvo nurodyti miestų VVG tam tikras pareigas einantys asmenys, kurių statusas, atliekant šiame punkte nurodytas funkcijas, buvo prilygintas valstybės tarnautojui prilyginto asmens ir deklaruojančio asmens statusui, o nurodytos funkcijos – viešojo administravimo įgaliojimais įgyvendinant vietos plėtros strategiją (įskaitant, bet neapsiribojant, vietos plėtros projektų atrankos procesą) ir jie įpareigoti pateikti deklaracijas ir vykdyti kitas pareigas pagal VPIDĮ, taip pat jiems pavesta deklaruoti savo nešališkumą ir konfidencialumą, o kilus interesų konfliktui – nusišalinti<sup>88</sup>. Projektinių pasiūlymų vertintojai buvo išskirti į atskirą interesus deklaruojančių asmenų grupę ir neprilyginti deklaruojančių asmenų statusui, todėl nors ir jiems Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklių 44.2.2 papunktyje nurodyta deklaruoti interesų konfliktą taisyklių 59 punktuose nustatytais atvejais ir tvarka, tačiau jie neprilyginti deklaruojančiam asmeniui, o nurodytoje taisyklių nuostatoje nėra reikalavimo miestų VVG vertintojams deklaruoti privačius interesus, taip pat lieka neaišku kokia tvarka vertintojas turėtų nusišalinti nebūdamas deklaruojančiu asmeniu<sup>89</sup>.

Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklėse *ab initio* nuo 2015-12-15 nustatyta miestų VVG prievolė, užtikrinti miestų VVG sprendimus priimančių šias tam tikras pareigas einančių asmenų nešališkumo ir konfidencialumo reikalavimus, ir (ar) prievolė pasirašyti Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklėse nustatytos formos nešališkumo ir konfidencialumo deklaracijas, kuriomis šie asmenys įsipareigoję būti nešališkais, laikytis konfidencialumo ir esant interesų konfliktui nusišalintų nuo dalyvavimo priimančiam miesto VVG sprendimus atliekant šias procedūras:

1. Miesto VVG narių susirinkimo narys arba kolegialaus valdymo organo, kuriam visuotinis narių susirinkimas yra suteikęs teisę priimti miesto VVG sprendimus dėl dokumentų tvirtinimo, keitimo,

<sup>86</sup> STT pastaba: Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklių 59, 65 ir 103<sup>1</sup> punktuose nustatytais atvejais ir tvarka.

<sup>87</sup> Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklių 44.2.2 papunktis.

<sup>88</sup> STT nuomone, iki 2019-11-14 Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklių pakeitimo šie miestų VVG asmenys, taip pat vykdė pareigas, nustatytas VPIDĮ, kuris nebuvo keičiamas iki 2020-01-01. Priėmus žemesnės galios teisės aktą, jų veiklos pobūdis nepasikeitė. STT vertinimu, visą 2014-2020 m. vietos plėtros strategijų įgyvendinimo finansavimo iš ESI fondų laikotarpiu rengiant ir įgyvendinant vietos plėtros strategijas, šių miestų VVG darbuotojų, visuotinio narių susirinkimo dalyvių, valdybos narių statusas, priimančiam visus su vietos plėtros strategijos rengimu ir įgyvendinimu susijusius sprendimus buvo prilygintas asmenų, dirbančių valstybinėje tarnyboje ir deklaruojančių asmenų statusui. Taip pat pažymime, kad visiems miestų VVG vardu veikiantiems asmenims ESI fondų finansavimo laikotarpiu miesto VVG rengiant ir įgyvendinant vietos plėtros strategijas buvo privaloma laikytis ES reglamente Nr. 1303/2013 ir Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklėse įtvirtinto nešališkumo ir skaidrumo principų reikalavimų, todėl visi analizuojamu laikotarpiu miestų visuose VVG sprendimuose dalyvavę juos priimančiam miestų VVG pirmininkai ir miestų VVG darbuotojai taip pat privalėjo laikytis nešališkumo ir skaidrumo reikalavimų ir būti nešališkais. Priešingu atveju, neužtikrinamas miestų VVG priimtų sprendimų dėl projektų atrankos skaidrumas.

<sup>89</sup> Miesto VVG projektinių pasiūlymų vertintojams Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklėse nustatyta pareiga tik deklaruoti savo nešališkumą ir konfidencialumą vertinant projektinius pasiūlymus ir esant interesų konfliktui nusišalinti.

narys – tvirtinant ar keičiant projektinių pasiūlymų kvietimo dokumentus<sup>90</sup>; tvirtinant ar keičiant vietos plėtros projektų sąrašą ar rezervinių vietos plėtros projektų sąrašą<sup>91</sup>; tvirtinant vietos plėtros strategijos keitimą<sup>92</sup>.

2. Pareiškėjų pateiktų vietos plėtros projektinių pasiūlymų vertintojas – vertinant vietos plėtros projektinius pasiūlymus<sup>93</sup>.

Pažymėtina, kad VRM parengtame Pavyzdiniame projektų atrankos apraše rekomenduojama miestų VVG savo vidaus tvarkoje siauriau reguliuoti nešališkumo ir konfidencialumo pareigas, atliekant projektinių pasiūlymų vertinimą ir atranką nei nustatyta Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklėse:

1. Pavyzdiniame projektų atrankos apraše nurodyta, kad vietos plėtros pasiūlymo vertintojai privalo patvirtinti savo konfidencialumą ir nešališkumą, pasirašydami pagal Aprašo 5 priedą parengtą konfidencialumo ir nešališkumo deklaraciją<sup>94</sup>, kurio forma ir turinys skiriasi nuo Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklėse Vietos plėtros projektinių pasiūlymų vertintojo nešališkumo ir konfidencialumo deklaracijos 4 priede nurodomos formos ir turinio ir yra siauresnio taikymo. Pavyzdinio projektų atrankos aprašo 5 priede pateiktoje vietos plėtros projektinių pasiūlymų vertintojų nešališkumo ir konfidencialumo deklaracijos formoje rekomenduojama miesto VVG vertintojus įpareigoti atsisakyti vertinti jiems pateiktą vietos plėtros projektinį pasiūlymą, jei paaiškės, kad jis yra „vietos plėtros projektinį pasiūlymą pateikusių organizacijos narys (-ė); dalyvauja **vietos plėtros projektinį pasiūlymą pateikusių organizacijos valdymo organų veikloje; įtrauktas (-a) į vietos plėtros projektinio pasiūlymo, kuris yra vertinamas, vykdymo procesą; gali nesuderinti viešųjų ir privačių interesų ir gali būti šališkas (-a)“, t.y. tik dėl galimo ar esamo interesų konflikto su pareiškėju, kai tuo tarpu Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklių 4 priede patvirtintoje vietos plėtros projektinių pasiūlymų vertintojų nešališkumo ir konfidencialumo deklaracijos formoje nurodoma, kad vertintojai turi patvirtinti, kad „neturi turtinių ar neturtinių interesų, susijusių su jam pateiktą vertinti projektinių pasiūlymų **pareiškėjais ir partneriais**“<sup>95</sup>.**

2. Pavyzdiniame projektų atrankos apraše apskritai nenurodoma, kad nešališkumo ir konfidencialumo deklaracijas privalo pateikti miesto VVG narių visuotinio susirinkimo dalyvis arba

<sup>90</sup> Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklių 54.1 papunktis, galioja *ab initio* nuo 2015-12-15, Nešališkumo ir konfidencialumo deklaracijos forma 10 priedas nustatyta nuo 2019-11-15.

<sup>91</sup> Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklių 65.1 papunktis, galioja *ab initio* 2015-12-15, Nešališkumo ir konfidencialumo deklaracijos forma 10 priedas nustatyta nuo 2019-11-15.

<sup>92</sup> Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklių 103<sup>1</sup> papunktis ir Nešališkumo ir konfidencialumo deklaracijos forma 10 priedas galioja nuo 2019-11-15.

<sup>93</sup> Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklių 59 punktis ir Nešališkumo ir konfidencialumo deklaracijos forma 4 priedas, galioja *ab initio* nuo 2015-12-15.

<sup>94</sup> Pavyzdinio projektų atrankos aprašo 28 punktis.

<sup>95</sup> Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklių 4 priedas „Projektinių pasiūlymų vertintojų nešališkumo ir konfidencialumo deklaracija“.



kolegialaus valdymo organo, kuriam visuotinis narių susirinkimas yra suteikęs teisę priimti miesto VVG sprendimus dėl dokumentų tvirtinimo, keitimo, narys prieš priimdami Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklėse nurodytus sprendimus.

3. Pavyzdiniame projektų atrankos apraše dviprasmiškai nurodomas nebaigtinis sąrašas asmenų, kurie privalo pareikšti nusišalinimą nuo sprendimų dėl interesų konflikto *„asmuo, kuris atsakingas už kvietimo dokumentų ar vertinimo ataskaitos, projektų sąrašų parengimą ar dalyvavimą juos rengiant ar kuris dalyvauja svarstant, tvirtinant šiuos dokumentus <...> pareiškia nusišalinimą ir jokia forma nedalyvauja toliau rengiant / svarstant / tvirtinant dokumentus“*<sup>96</sup>, nepriklausomai nuo jo einamų pareigų, kai tuo tarpu Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklių 44.2.1. papunktyje, nurodytas konkrečių miesto VVG pareigų baigtinis sąrašas, kurias miestų VVG einantys asmenys privalo ne tik nusišalinti ir nedalyvauti bet kokia forma rengiant, svarstant ir tvirtinant šiuo dokumentus, tačiau taip pat ir deklaruoti savo privačius interesus pagal VPIDĮ. Todėl nėra aišku ar Pavyzdiniame projektų atrankos apraše VRM siūlo miestų VVG nustatyti platesnį nešališkumo įsipareigojimą ir nusišalinimo dėl interesų konflikto prievolę visiems asmenims, nepriklausomai nuo jų einamų pareigų ar tik Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklių 44.2.1. papunktyje nurodytas pareigas einantiems asmenims.

4. Pavyzdiniame projektų atrankos apraše nenurodoma miestų VVG prievolė savo vidaus tvarkose įpareigoti visus Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklių 44.2.1. papunktyje nurodytas pareigas einančius miesto VVG valdymo organų narius ir darbuotojus deklaruoti interesus pagal VPIDĮ reikalavimus, nors toks reikalavimas yra nustatytas Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklėse.

Įvertinę miestų VVG sprendimų nešališkumo ir skaidrumo principų užtikrinimo ir priežiūros teisinį reguliavimą nustatėme, kad esamas teisinis reguliavimas galimai per siauras ir nepakankamai užtikrina miestų VVG sprendimų nešališkumą ir skaidrumą. VRM pateikiamos metodinės rekomendacijos miestų VVG yra prieštaringos ir galimai klaidinančios, nors ir neturi teisinės galios ir yra neprivalomos, tačiau miestų VVG jomis vadovaujasi nustatydamos vietos plėtros projektų atrankos ir vertinimo tvarką. Nustatėme šiuos teisinio reguliavimo trūkumus, kurie sudaro prielaidas galimai šališkiems ir neskaidriems miestų VVG sprendimams priimti:

1. Nenustatyti reikalavimai miestų VVG laikytis nešališkumo ir skaidrumo principų reikalavimų miestų VVG visuotiniam narių susirinkimui priimant darbuotojus į darbą miestų VVG ar priimant kitus sprendimus dėl lėšų panaudojimo.

<sup>96</sup> Pavyzdinio atrankos aprašo 13 ir 54 punktai.

2. Nenustatytas reikalavimas miesto VVG pirmininkui deklaruoti interesus ir pasirašyti nešališkumo deklaracijas. Miesto VVG pirmininkas pagal Asociacijų įstatymą yra vienvaldis asociacijos valdymo organas, nebūdamas kolegialaus miestų VVG organo nariu, tiesiogiai nepriima projektų atrankos sprendimų, taip pat jis nėra miesto VVG darbuotojas, todėl jam pagal Taisykles šiuo metu netaikomi jokie privačių interesų deklaravimo ir nešališkumo ar konfidencialumo reikalavimai, jis nepasirašo nešališkumo deklaracijų ir nedeklaruoja interesų. Pavyzdžiui: analizuojamų Anykščių, Biržų ir Marijampolės miestų VVG pirmininkai nėra valdybos nariai, todėl kaip miestų VVG pirmininkai nėra pasirašę nešališkumo deklaracijos ir deklaravę savo privačių interesų.

3. Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklėse nenustatyta pareiga miestų VVG paskirtiems projektinių pasiūlymų vertintojams (toliau – vertintojai) vykdyti VPIDĮ nustatytus reikalavimus. Vertintojai vertina pateiktų projektinių pasiūlymų atitiktį nustatytiems atrankos kriterijams, skiria projektiniams pasiūlymams balus, pagal kuriuos prioretizuojami projektai ir miestų VVG sudaro projektų, kurie įgyja teisę teikti paraiškas ir gauti finansavimą iš ESI fondų, sąrašus. STT nuomone, miestų VVG projektinių pasiūlymų vertintojams pavestos vykdyti funkcijos laikytinos viešojo administravimo įgaliojimais, tačiau Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklėse nereikalaujama, kad vertintojai deklaruotų privačius interesus, kaip kiti VVG valdymo organų nariai ar darbuotojai, kurie dalyvauja ar priima su projektų atranka susijusius sprendimus. Toks teisinis reguliavimas dviprasmiškas, nes vertintojas priklausomai nuo jo statuso, būdamas miestų VVG darbuotoju, pagal Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklių reikalavimus turėtų deklaruoti privačius interesus, tačiau miestų VVG perkant vertinimo paslaugas iš tiekėjo arba miestų VVG nariams delegavus vertintojus, tokie vertintojai įgyja kitą statusą ir pareigos deklaruoti privačius interesus neturi, nors ir atlieka identiškas projektinių pasiūlymų vertinimo funkcijas. Tokiu būdu sudaromos galimybės miestų VVG savo nuožiūra pasirenkant vertintojų skyrimo būdą išvengti pareigos jiems deklaruoti privačius interesus ir sumažina galimybes išvengti interesų konfliktų vertinant projektinius pasiūlymus.

Pavyzdžiui, analizuojamų miestų VVG: Biržų, Marijampolės ir Skuodo miestų VVG pirkto projektinių pasiūlymų vertintojų paslaugas. Anykščių miesto VVG vertintojus delegavo VVG narys – Anykščių rajono savivaldybė. Analizuojamose miestų VVG visi asmenys paskirti ir atliekantys vertinimą nėra darbuotojai, todėl privačių interesų deklaruoti neprivalo.

4. Miestų VVG valdymo organų narių, darbuotojų ir vietos plėtros projektinių pasiūlymų vertintojų konfidencialumo ir nešališkumo deklaracijų formose nurodoma, kad deklaracijas pasirašęs asmuo įsipareigoja nusišalinti nuo dalyvavimo sprendime „*jei paaiškės*“ esamo ar galimo interesų konflikto aplinkybės. Ši sąlyga antikorpuciniu požiūriu vertintina kritiškai ir yra neaiški. Kilus ginčui dėl sprendimo šališkumo, taikant tokią sąlygą, lieka galimybė asmeniui, net ir pasirašiusiam nešališkumo

deklaraciją, išvengti atsakomybės už iki sprendimo priėmimo „nepaaiškėjusį“ interesų konfliktą, nes intereso konflikto „paaiškėjimo“ sąlyga ir momentas nėra apibrėžti<sup>97</sup>.

Įvertinome analizuojamų miestų VVG atliekamo vietos plėtros projektinių pasiūlymų vertinimo ir atrankos vidaus teisinį reguliavimą ir nustatėme trūkumus, kurie sudaro prielaidas korupcijai:

1. Anykščių miesto VVG valdyba 2017-06-09 pavirtino Anykščių miesto plėtros strategijos įgyvendinimo tvarkos aprašą. Anykščių miesto plėtros strategijos įgyvendinimo tvarkos apraše nurodyta, kad šis aprašas parengtas vadovaujantis Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklėmis, tačiau Apraše nenustatyti nešališkumo ir interesų derinimo reikalavimai miesto VVG sprendimus dalyvaujantiems ir priimantiems VVG valdybos nariams ar VVG darbuotojams, bet kokia forma dalyvavusiems rengiant, svarstant ir priimant šiuos sprendimus, deklaruoti privačius interesus ir pasirašyti Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklių 10 priede nustatytos formos nešališkumo ir konfidencialumo deklaraciją, išskyrus reikalavimą vertintojams patvirtinti savo konfidencialumą ir nešališkumą, pasirašant konfidencialumo ir nešališkumo deklaraciją pagal vidaus tvarkos apraše patvirtintą formą, kuri neatitinka privalomos Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklėse 4 priede nustatytos formos ir yra siauresnio veikimo<sup>98</sup>.

2. Biržų miesto VVG 2017-02-22 patvirtino Biržų miesto plėtros strategijos 2016-2020 m. vietos plėtros projektinių pasiūlymų vertinimo ir atrankos tvarkos aprašą (toliau – Biržų projektų atrankos aprašas). Biržų projektų atrankos apraše (galiojanti 2020-05-08 redakcija) nurodoma, kad šis aprašas parengtas vadovaujantis Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklėmis, tačiau Biržų projektų atrankos apraše nenustatyti nešališkumo ir interesų derinimo reikalavimai miesto VVG sprendimus dalyvaujantiems ir priimantiems VVG darbuotojams, bet kokia forma dalyvaujantiems rengiant, svarstant ir priimant šiuos sprendimus, deklaruoti privačius interesus ir pasirašyti Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklių 10 priede nustatytos formos nešališkumo ir konfidencialumo deklaraciją. Vertintojų ir VVG valdybos narių deklaracijų formos nepatvirtintos, tačiau praktikoje taikomos siauresnio veikimo vertintojų nešališkumo deklaracijos<sup>99</sup>.

---

<sup>97</sup> **STT pastaba:** sprendime dalyvavusio asmens šališkumo atsiradimo sąlyga turėtų būti siejama su sprendimo priėmimo laiku ir tuo metu buvusiais faktiniais asmens privačiais interesais santykyje su sprendimu suinteresuotais asmenimis (faktine padėtimi), o ne su šios padėties buvimu „paaiškėjimu“. Paprastai paaiškėjimas siejamas ne su sprendimo priėmimu, o su pažeidimo padarymo fakto nustatymu.

<sup>98</sup> Vertintojų nešališkumo ir konfidencialumo deklaracijos formoje nenustatytas vertintojų įsipareigojimas būti nešališkiems dėl savo ryšio su projektų partneriais vertinant pareiškėjų (projektų vykdytojų) kartu su projektų partneriais parengtus projektinius pasiūlymus nors toks reikalavimas yra nustatytas Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklių 4 priede pavirtintoje Projektinių pasiūlymų vertintojo nešališkumo ir konfidencialumo deklaracijos formoje.

<sup>99</sup> Vertintojų nešališkumo ir konfidencialumo deklaracijos formoje nenustatytas vertintojų įsipareigojimas būti nešališkiems dėl savo ryšio su projektų partneriais vertinant pareiškėjų (projektų vykdytojų) kartu su projektų partneriais parengtus projektinius pasiūlymus nors toks reikalavimas yra nustatytas Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklių 4 priede pavirtintoje Projektinių pasiūlymų vertintojo nešališkumo ir konfidencialumo deklaracijos formoje

3. Marijampolės miesto VVG 2019-05-08 patvirtino Marijampolės miesto vietos plėtros strategijos vietos plėtros projektinių pasiūlymų vertinimo ir atrankos vidaus tvarkos aprašą (toliau – Marijampolės projektų atrankos aprašas). Marijampolės projektų atrankos apraše (galiojanti 2019-05-08 redakcija) nurodoma, kad šis aprašas parengtas vadovaujantis Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklėmis, tačiau apraše nenustatyti nešališkumo ir interesų derinimo reikalavimai miesto VVG sprendimus dalyvaujantiems ir priimantiems VVG darbuotojams, bet kokia forma dalyvavusiems rengiant, svarstant ir priimant šiuos sprendimus, deklaruoti privačius interesus ir pasirašyti Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklių 10 priede nustatytos formos nešališkumo ir konfidencialumo deklaraciją. Taip pat apraše patvirtinta vertintojų ir miesto VVG valdybos narių konfidencialumo ir nešališkumo deklaracijos forma ir turinys neatitinka privalomos Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklių 4 ir 10 prieduose nustatytos formos ir turinio ir yra siauresnio veikimo<sup>100</sup>.

4. Skuodo miesto VVG 2019-04-09 patvirtino Skuodo miesto plėtros strategijos 2016-2020 m. vietos plėtros projektinių pasiūlymų vertinimo ir atrankos tvarkos aprašą (toliau – Skuodo projektų atrankos aprašas). Skuodo projektų atrankos apraše (galiojanti 2020-04-22 redakcija) nurodoma, kad šis aprašas parengtas vadovaujantis Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklėmis, tačiau Skuodo projektų atrankos apraše nenustatyti nešališkumo ir interesų derinimo reikalavimai miesto VVG sprendimus dalyvaujantiems ir priimantiems VVG darbuotojams, bet kokia forma dalyvavusiems rengiant, svarstant ir priimant šiuos sprendimus, deklaruoti privačius interesus ir pasirašyti Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklių 10 priede nustatytos formos nešališkumo ir konfidencialumo deklaraciją. Taip pat apraše patvirtinta vertintojų ir miesto VVG kolegialaus organo narių konfidencialumo ir nešališkumo deklaracijos forma ir turinys neatitinka privalomos Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklių 4 ir 10 prieduose nustatytos formos ir turinio ir yra siauresnio veikimo<sup>101</sup>.

5. Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklėse nustatyta, kad miestų VVG įsipareigoja ir privalo užtikrinti, kad „*asmenys, dalyvaujantys vietos plėtros strategijos keitimo procedūrose deklaruotų savo privačius interesus ir patvirtintų savo konfidencialumą ir nešališkumą*“<sup>102</sup>, tačiau nei viena analizuojama miestų VVG savo vidaus tvarkoje nenustatė reikalavimo miestų VVG

---

<sup>100</sup> Vertintojų nešališkumo ir konfidencialumo deklaracijos formoje nenustatytas vertintojų įsipareigojimas būti nešališkiems dėl savo ryšio su projektų partneriais vertinant pareiškėjų (projektų vykdytojų) kartu su projektų partneriais parengtus projektinius pasiūlymus nors toks reikalavimas yra nustatytas Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklių 4 priede pavirtintoje Projektinių pasiūlymų vertintojo nešališkumo ir konfidencialumo deklaracijos formoje

<sup>101</sup> Vertintojų nešališkumo ir konfidencialumo deklaracijos formoje nenustatytas vertintojų įsipareigojimas būti nešališkiems dėl savo ryšio su projektų partneriais vertinant pareiškėjų (projektų vykdytojų) kartu su projektų partneriais parengtus projektinius pasiūlymus nors toks reikalavimas yra nustatytas Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklių 4 priede pavirtintoje Projektinių pasiūlymų vertintojo nešališkumo ir konfidencialumo deklaracijos formoje

<sup>102</sup> Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklių 44.2.1 papunktis ir 103<sup>1</sup> punktas.

visuotinio narių susirinkimo dalyviams prieš priimant sprendimus dėl vietos plėtros strategijų pakeitimo, deklaruoti savo privačius interesus ir laikytis nešališkumo reikalavimų.

Įvertinę analizuojamų miestų VVG visuotinio narių susirinkimo dalyvių, valdybos narių, miesto VVG pirmininko ir darbuotojų dalyvavimą priimant sprendimus ir jų ryšius su projektų vykdytojais ir (ar) jų partneriais, nustatėme šiuos korupcijos rizikos veiksnius miestų VVG priimant sprendimus, susijusius su vietos plėtros strategijos įgyvendinimu.

*3.2.1. Suinteresuoti miestų VVG visuotinio narių susirinkimo dalyviai nenusišalina ir dalyvauja miestų VVG visuotiniam narių susirinkimui priimant sprendimą įdarbinti save miesto VVG.*

Įvertinę analizuojamų miestų VVG visuotinio narių susirinkimo sprendimų dėl įdarbinimo miestų VVG, nustatėme, kad miestų VVG visuotinio narių susirinkimo dalyviai nenusišalina ir dalyvauja priimant sprendimą dėl savęs įdarbinimo miesto VVG būdami finansiškai šiuo sprendimu suinteresuoti.

Pavyzdžiui:

Skuodo miesto VVG taryba 2019-04-09 posėdyje<sup>103</sup> svarstė darbuotojų įdarbinimo klausimą ir suteikė leidimą vietos plėtros strategijai administruoti miesto VVG įdarbinti pasirinktus darbuotojus. Tarybos posėdyje dalyvavo 8 iš 9 miesto VVG tarybos narių. Vietos valdžios sektorių – Skuodo rajono savivaldybės tarybą atstovavo 3 nariai iš kurių vienas narys miesto VVG pirmininkas buvo įdarbintas Skuodo miesto VVG projekto vadovu (0,25 etato) strategijos įgyvendinimui administruoti. Už sprendimą įdarbinti miesto VVG pirmininką balsavo visi 8 posėdyje dalyvavę tarybos nariai iš jų ir pats miesto VVG pirmininkas –tarybos narys balsavo už sau naudingą sprendimą būdamas tiesiogiai finansiškai suinteresuotas<sup>104</sup>.

**Išvada:** Miesto VVG visuotiniam narių susirinkimui priimant sprendimą dėl miesto VVG pirmininko įdarbinimo miesto VVG, sprendime dalyvaujantys asmenys, būdami suinteresuotais ir šališkais, nenusišalina, dalyvauja ir balsuoja už savęs įdarbinimą miesto VVG, todėl miesto VVG gali būti priimti neskaidrūs ir BIVP partnerystės reikalavimų neatitinkantys, vienam miestų VVG nariui palankūs ir šališki sprendimai priimant į darbą miesto VVG.

## PASIŪLYMAI

---

<sup>103</sup> Skuodo miesto VVG tarybos 2019-04-09 posėdžio protokolas Nr. T-1

<sup>104</sup> Išsamiau nustatyti korupcijos rizikos veiksniai įdarbinant darbuotojus miesto VVG nurodyti išvados 3.2.5 skirsnyje.

## 10. VISOMS ANALIZUOJAMOMS MIESTŲ VVG

10.1. Miestų VVG visuotinio narių susirinkimo dalyviams priimant sprendimus dėl įdarbinimo miestų VVG, nusišalinti nuo sprendimų, kurie susiję su jų, artimų giminaičių ar kitų, jų atstovaujamo miesto VVG nario, pasiūlytų asmenų įdarbinimu.

## 11. VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJAI:

11.1. Tobulinti miestų VVG veiklos priežiūros teisinį reguliavimą, nustatant pareigą miestų VVG visuotinio narių susirinkimo dalyviams prieš renkant miesto VVG pirmininką ar kolegialųjį valdymo organą pateikti nešališkumo deklaraciją, kuria įsipareigotų priimant sprendimą būti nešališkais, nusišalinti ir nedalyvauti priimant sau ar jo atstovaujama miesto VVG nariui naudingus sprendimus ir patvirtinti jos formą.

*3.2.2. Miestų VVG visuotinio narių susirinkimo dalyviai, valdybos nariai, ir miestų VVG darbuotojai pakeitimo iniciatoriai dalyvauja priimant sprendimus keičiant vietos plėtros strategiją, perskirstant finansavimą tarp veiksmų ar skiriant papildomą finansavimą, kuris naudingas pačiai miestų VVG ar jos darbuotojams kaip projektų vykdytojų ar partnerių vadovams*

Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklėse nustatyta, kad miesto VVG gali inicijuoti vietos plėtros strategijos keitimą<sup>105</sup>. Vietos plėtros strategijos keitimas be kitų pagrindų gali būti inicijuojamas ir kai „vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijoje įvykus ekonominiams, socialiniams ir (ar) demografiniams pokyčiams, dėl kurių pasikeitė vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijos vystymosi poreikiai ir galimybės“<sup>106</sup> arba „esant vietos plėtros strategijos įgyvendinimo ar įgyvendinimo administravimo sunkumų, dėl kurių kyla rizika neįgyvendinti vietos plėtros strategijos uždavinių, veiksmų, nepasiekti vietos plėtros strategijos įgyvendinimo stebėsenos rodiklių“<sup>107</sup>. Pagal tai koks keitimas numatomas, strategijos pakeitimas gali būti esminis arba neesminis. Keičiant strategijas gali būti „keičiama bendra vietos plėtros strategijai įgyvendinti suplanuota paramos lėšų ir prisidėjimo lėšų (t. y. savivaldybės biudžeto lėšų, kitų viešųjų lėšų ir privačių lėšų) suma arba mažinama bendra prisidėjimo lėšų suma“ arba „perskirstomos vietos plėtros strategijoje jai įgyvendinti suplanuotos paramos lėšų ir (ar) prisidėjimo lėšų sumos tarp strategijos tikslų, uždavinių, veiksmų“ „keičiamas vietos plėtros strategijos efekto, rezultato ir produkto rodiklių sąrašas“ arba „mažinamas bent vieno iš vietos plėtros strategijos rodiklių planuojamas kiekybinis pokytis“<sup>108</sup>.

<sup>105</sup> Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklių 86 punktas.

<sup>106</sup> Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklių 87.2 papunktis.

<sup>107</sup> Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklių 87.3 papunktis.

<sup>108</sup> Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklių 90 ir 91 punktai.

Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklėse nustatyta, kad „*miesto VVG narių susirinkimo narys arba kolegialaus valdymo organo, kuriam visuotinis narių susirinkimas yra suteikęs teisę priimti miesto VVG sprendimus dėl vietos plėtros strategijos keitimo, narys turi patvirtinti savo konfidencialumą ir nešališkumą, pasirašydamas pagal Taisyklių 10 priedą parengtą konfidencialumo ir nešališkumo deklaraciją, kuria įsipareigoja būti nešališkas, laikytis konfidencialumo ir esant interesų konfliktui nusišalinti nuo dalyvavimo priimant miesto VVG sprendimą dėl vietos plėtros strategijos keitimo patvirtinimo*“<sup>109</sup>.

Pirmiausiai, vietos plėtros strategijos keitimą inicijuoja miesto VVG užpildydama Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklių nustatytą keitimo formą suderintą su miesto VVG nariais ir teikdama prašymą keisti vietos plėtros strategiją VRM, kuriame turi nurodyti vietos plėtros strategijos keitimo esmę ir priežastis<sup>110</sup>. Analizuojamų miestų VVG praktikoje rengiamus vietos plėtros strategijos pakeitimo projektų ir susijusių dokumentų rengimą organizuoja miesto VVG pirmininkas, projektus rengia taip pat miesto VVG pirmininkas arba darbuotojas. Vietos plėtros strategijos pakeitimo projektas derinamas miesto VVG visuotinio narių susirinkime ir tik suderintas projektas teikiamas VRM. Miesto VVG pirmininkas, darbuotojai ir visuotinio narių susirinkimo dalyviai bet kuriame etape rengiant, derinant ir tvirtinant vietos plėtros strategijos pakeitimo projektus ir su jais susijusius dokumentus, gali būti šališki dėl esamų jų ryšių su projektų vykdytojais ar jų partneriais.

Įvertinę analizuojamų miesto VVG visuotinio narių susirinkimo dalyvių ir kitų miesto VVG darbuotojų dalyvavimą keičiant vietos plėtros strategijas, nustatėme kad kai kurie miestų VVG visuotinio narių susirinkimo dalyviai, miestų VVG pirmininkas aktyviai dalyvauja rengiant ir priimant sprendimus, keičiant vietos plėtros strategiją, perskirstant finansavimą tarp veiksmų ar skiriant papildomą finansavimą, kuris naudingas pačiai miestų VVG ar jos darbuotojams kaip su projektų vykdytojais ar partneriais susijusiems asmenims.

Pavyzdžiui:

1. Skuodo miesto VVG įgyvendinant vietos plėtros strategiją ir vykdant projektą „Skuodo MVVG plėtros 2016–2022 metų strategijos įgyvendinimo administravimas“ Nr. 8.6.1-ESFA-T-910-04-0001 (toliau – Skuodo miesto vietos plėtros strategijos įgyvendinimo administravimo projektas) 3 kartus buvo vykdomas strategijos keitimas didinant ar keičiant finansavimo sumas išimtinai skirtas Skuodo miesto 2016-2022 metų vietos plėtros strategijos 1.2.1 veiksmui, perkeliant finansavimą iš kitų veiksmų.

<sup>109</sup> Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklių 103<sup>1</sup> punktas.

<sup>110</sup> Strategijų įgyvendinimo taisyklėse nustatyta, kad miestų VVG inicijuotus pakeitimus tvirtina VRM, tačiau VRM strategijos pakeitimo tvirtinimo veiksmas šios analizės apimtyje yra formalus. VRM vertina strategijos pakeitimo turinį ir galimybes po vietos plėtros strategijos pakeitimo pasiekti anksčiau nustatytus strategijos tikslus, tačiau nevertina miestų VVG sprendimo dėl vietos plėtros strategijų keitimo priėmimo nešališkumo ir skaidrumo. Todėl lemiamu sprendimu keičiant vietos plėtros strategiją laikytinas miestų VVG visuotiniame narių susirinkime priimtas sprendimas teikti prašymą VRM dėl strategijos pakeitimo, kuris paprastai VRM yra patvirtinamas.

Kitokių strategijos keitimų Skuodo miesto VVG analizuojamu laikotarpiu 2018-2020 m. nenustatėme. Pradiniame vietos plėtros strategijos variante 2017-09-28 vietos plėtros strategijos 1.2.1. veiksmui „Teikti konsultacines ir administracines paslaugas pradedantiems verslininkams ir savarankiškai dirbantiems asmenims“ vykdyti buvo numatytas 73,6 tūkst. Eur. (8,7 proc. visos vietos plėtros strategijai įgyvendinti skiriamos 850 tūkst. Eur. paramos) finansavimas iš ESI fondų, VB ir SB ir 3 tūkst. Eur. (4 proc.) iš savų projektų vykdytojo lėšų. Po visų trijų Skuodo miesto VVG inicijuotų vietos plėtros strategijos pakeitimų ir lėšų perkėlimų ir perskirstymų bei veiksmų ir finansavimo sujungimo, 2020-11-01 vietos plėtros strategijos versijoje finansuojama suma iš ESI fondų, VB ir SB lėšų buvo padidinta iki 418,6 tūkst. Eur. (49,3 proc. visos vietos plėtros strategijai įgyvendinti skiriamos 850 tūkst. Eur. paramos.) ir 5,8 tūkst. (1,4 proc.) savų projektų vykdytojo lėšų.

Skuodo miesto 2016-2022 metų vietos plėtros strategijos 1.2.1 veiksmui įgyvendinti Skuodo miesto VVG taryba patvirtino atrankos kriterijus Skuodo miesto vertintojai ir VVG taryba atrinko viso 5 projektus iš kurių:

- Vietos plėtros 2 projektų vykdytoja yra pati Skuodo miesto VVG<sup>111</sup>, o jų rengėja yra Skuodo miesto VVG pirmininkė, projektams numatyta paramos suma iš ESI fondų 136 Tūkst. Eur.
- Vietos plėtros 1 projekto vykdytojas – miesto VVG darbuotojo vadovaujama asociacija "Maitinimės sveikai", projektui numatyta parama 92,5 tūkst. Eur<sup>112</sup>.
- Vietos plėtros 1 projekto vykdytojas – miesto VVG pirmininko vadovaujama asociacija „Skuodo savišvietos klubas“, projektui numatyta parama 88,9 tūkst. Eur<sup>113</sup>.
- Vietos plėtros 1 projekto vykdytojas – Asociacija „Skuodo jaunimo centras“, projektui numatyta parama 84,8 tūkst. Eur<sup>114</sup>.

Skuodo miesto vietos plėtros 2016-2022 m. strategijos pakeitimus inicijavo Skuodo miesto VVG pirmininkas ir Skuodo miesto VVG darbuotojai, derino ir po VRM suderinimo patvirtino Skuodo miesto VVG visuotinis narių susirinkimas<sup>115</sup>. Keičiant vietos plėtros strategijas, dalyvavo suinteresuoti pakeitimais Skuodo miesto VVG pirmininkas (organizavo ir rengė pakeitimo projektą, pristatė projektą ir jo priežastis) ir Skuodo miesto VVG projekto administratorius - finansininkas.

2. Skuodo miesto VVG visuotinis narių susirinkimas 2019-07-04 svarstė klausimą dėl Skuodo miesto vietos plėtros 2016-2022 metų strategijos neesminio keitimo. Protokole nurodoma, kad Skuodo miesto VVG pirmininkas pristatė „*planuojamą neesminį Strategijos keitimą. Skuodo miesto*

<sup>111</sup> Parama pradedantiems Skuodo miesto verslininkams Nr. 8.6.1-ESFA-T-927-01-0227 ir Bendradarbiavimo ir informacijos sklaidos tinklų kūrimas Skuode Nr. 08.6.1-ESFA-T-927-01-0425.

<sup>112</sup> Pagalba versliams Skuodo gyventojams Nr. 08.6.1-ESFA-T-927-01-0306.

<sup>113</sup> Jaunų verslų skatinimas Skuode Nr. 08.6.1-ESFA-T-927-01-0320.

<sup>114</sup> Pagalba jaunam verslui Skuode Nr. 08.6.1-ESFA-T-927-01-0434. STT pastaba: pareiškėjo ryšiai su VVG nenustatyti.

<sup>115</sup> Visi 3 Skuodo miesto VVG pateikti pasiūlymai keisti vietos plėtros strategiją VRM buvo patvirtinti ir strategija pakeista, todėl šioje analizėje lemiamais pakeitimo veiksniais laikytini VVG sprendimai inicijuojant ir keičiant vietos plėtros strategiją.



vietos plėtros 2016–2022 metų strategijoje yra numatyti su atskiri veiksmai: 1.2.1 veiksmas „Teikti konsultacines ir administracines paslaugas pradedantiems verslininkams ir savarankiškai dirbantiems asmenims“ ir 1.2.4. veiksmas „Suteikti pradedantiems verslininkams priemones ir įrangą, reikalingą verslui pradėti“. Tikslinga šiuos du veiksmus sujungti į vieną ir įgyvendinti vieno vietos plėtros projekto metu. <...> Taip pat tikslinga pakoreguoti 1.2 uždavinį išdėstant jį taip: „Plėtoti neformalias verslumą skatinančias iniciatyvas ir bendradarbiavimo tinklus su besiribojančiomis teritorijomis“<sup>116</sup>. Visuotiniam narių susirinkimui pirmininkavo tas pats Skuodo miesto VVG pirmininkas. Visi miesto VVG atstovai pritarė Skuodo miesto vietos plėtros 2016-2022 metų strategijos neesminiam keitimui, kuriuo buvo panaikintas 1.2.4 veiksmas ir jo finansavimas perkeltas į 1.2.1 veiksmui skirtas lėšas ir taip padidino vietos plėtros strategijos 1.2.1 veiksmui įgyvendinti skirtą finansavimą iš ESI fondų, VB ir SB iki 240 tūkst Eur<sup>117</sup>. Protokole nurodyta, kad „Skuodo miesto VVG pirmininkas pristatė planuojamą neesminį Strategijos keitimą“ VRM pritarė šiam pakeitimui<sup>118</sup>. Patvirtinus šį pakeitimą, Skuodo miesto VVG būdama būsimu pareiškėju šiame veiksmo, parengė ir miesto VVG taryba 2019-10-31 patvirtino projektinių pasiūlymų atrankos kriterijus, galimai pritaikius juos Skuodo miesto VVG rengiamam projektui. Skuodo miesto VVG tarybos posėdžio protokole nurodyta, kad miesto VVG pirmininkas „informavo, kad 2019 m. spalio 31 d. baigėsi projektinių pasiūlymų teikimo terminas, tačiau nei vieno projekcinio pasiūlymo nebuvo gauta. Todėl parengti naujo kvietimo dokumentai ir teikiami tarybai tvirtinti“<sup>119</sup>. 2019-11-04 Skuodo miesto VVG paskelbė kvietimą Nr. 7 teikti projektinius pasiūlymus dėl projektų, skirtų įgyvendinti Skuodo miesto vietos plėtros 2016-2022 metų strategijos 1.2.1 veiksmą „Teikti konsultacines ir administracines paslaugas pradedantiems verslininkams ir savarankiškai dirbantiems asmenims bei suteikti įrangą, reikalingą verslui pradėti“. Bendra Strategijos 1.2.1 veiksmui įgyvendinti Strategijoje numatyta paramos lėšų suma - 306 700 Eur. Vienintelis pareiškėjas pagal kvietimą Nr. 7, kuris pateikė projektą buvo Skuodo miesto VVG, kuri pateikė projekcinį pasiūlymą „Parama pradedantiems Skuodo miesto verslininkams“ (Projekto Nr. 8.6.1-ESFA-T-927-01-0227), numatytas 125 tūkst. Eur finansavimas iš ESI fondų, VB ir SB. Skuodo miesto VVG vertintojas įvertino pareiškėjo Skuodo miesto VVG pateikto projekcinio pasiūlymo tinkamumą finansuoti ir pasiūlė skirti projektiniame pasiūlyme prašomą paramos sumą<sup>120</sup>, o Skuodo miesto VVG taryba, būdama šališka įtraukė miesto VVG projekcinį pasiūlymą į finansuojamų projektų sąrašą, nors miesto VVG pirmininkė

<sup>116</sup> Nustatytas korupcijos rizikos veiksnys, dėl protokolinių sprendimų neišsamumo ir neaiškumo nurodytas šios išvados x skirsnyje.

<sup>117</sup> Skuodo miesto VVG visuotinio narių susirinkimo 2019-07-04 protokolas Nr. VS-2. VRM pritarė pakeitimui 2019-07-26 išvada Nr. 22VL-261.

<sup>118</sup> VRM 2019-07-26 išvada Nr. 22VL-261.

<sup>119</sup> Skuodo miesto VVG tarybos 2019-10-31 protokolas Nr. T-6.

<sup>120</sup> Projektinių pasiūlymų 2020-01-24 vertinimo ataskaitą, pasirašė vertintojas su kuriuo paslaugų teikimo 2019-05-14 sutartį Nr. VP-36 sudarė Skuodo miesto VVG, o pasirašė Skuodo miesto VVG pirmininkas.

nuo šio sprendimo ir nusišalino<sup>121</sup>. Tokiu būdu patvirtinus vietos plėtros strategijos pakeitimą, priimta eilė galimai šališkų Skuodo miesto VVG sprendimų, susijusių su miesto VVG rengiamų projektinių pasiūlymų atranka, kuriuose dalyvavo Skuodo miesto VVG vietos plėtros strategijos pakeitimą patvirtinę asmenys, kurie sudarė sąlygas Skuodo miesto VVG parengti ir pateikti vietos plėtros projektą ir įgyti teisę gauti šiam projektui finansavimą iš ESF, VB ir SB siekiantį 125 tūkst. Eur.

3. Skuodo miesto VVG visuotinis narių susirinkimas 2020-07-09 svarstė klausimą dėl Skuodo miesto vietos plėtros 2016-2020 metų strategijos esminio keitimo. Protokole nurodoma, kad „*Skuodo MVVG pirmininkas pristatė esminius planuojamus keitimus: <...> Likusios nepanaudotos lėšos iš kitų Strategijos veiksmų perkeliamos į 1.2.1 veiksmą "Teikti konsultacines ir administracines paslaugas pradedantiesiems verslininkams ir savarankiškai dirbantiems asmenims bei suteikti įrangą, reikalingą verslui pradėti", nes šis veiksmas yra populiariausias tarp pareiškėjų ir projekto dalyvių*“. Visi 5 susirinkime dalyvavę miesto VVG narių atstovai pritarė Skuodo miesto vietos plėtros 2016-2022 metų strategijos esminiam keitimui, kuriuo buvo panaikintas vietos plėtros strategijos 1.1 uždavinio 1.1.1 veiksmas „Sukurti ir įdiegti efektyvią profesinio orientavimo, konsultavimo ir darbo paieškos sistemą ir teikti paslaugas bedarbiams ir neaktyviems darbingo amžiaus gyventojams visą strategijos įgyvendinimo laikotarpį“. Miesto VVG inicijavusi keitimą prašyme VRM keisti vietos plėtros strategiją VRM nurodė keitimo pagrindą „*Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijoje įvyko ekonominių, socialinių ir (ar) demografinių pokyčių, dėl kurių pasikeitė vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijos vystymosi poreikiai ir galimybės*“. Taip pat šio keitimo priežastis: „*Dabartiniu metu visas šias paslaugas efektyviai teikia Užimtumo tarnyba ir šis veiksmas<sup>122</sup> tapo nebeaktualus. Siekiant įsitikinti, kad tai nebėra aktualu Skuodo miesto gyventojams, 2020 m. vasario 5 d. buvo paskelbtas kvietimas (Kvietimas Nr. 8) teikti projektinius pasiūlymus pagal šį veiksmą, tačiau projektinių pasiūlymų nebuvo gauta. Todėl planuojama šio veiksmo įgyvendinimui skirtas lėšas perkelti į 1.2.1. veiksmą <...> pagal Strategijos 2.1.1. veiksmą nebuvo gauta projektinių pasiūlymų visai planuotai sumai, nors 2020 m. vasario 5 d. ir buvo paskelbtas papildomas kvietimas teikti projektinius pasiūlymus (Kvietimas Nr. 10) <...> Strategijos veiksmų, kurie tapo neaktualūs (1.1.1. veiksmas) arba kur nebuvo panaudotos visos planuotos lėšos (1.1.2 veiksmas, 1.2.3. veiksmas, 2.1.1. veiksmas), planuojama perkelti į 1.2.1. veiksmą „Teikti konsultacines ir administracines paslaugas pradedantiesiems verslininkams ir savarankiškai dirbantiems asmenims bei suteikti įrangą, reikalingą verslui pradėti“ ir pan.<sup>123</sup> VRM pritarė vietos plėtros strategijos esminiam keitimui. Šiuo vietos plėtros strategijos pakeitimu buvo visiškai panaikintas*

<sup>121</sup> Skuodo miesto VVG tarybos 2020-01-28 protokolas Nr. T-1.

<sup>122</sup> 1.1 uždavinio 1.1.1 veiksmas „Sukurti ir įdiegti efektyvią profesinio orientavimo, konsultavimo ir darbo paieškos sistemą ir teikti paslaugas bedarbiams ir neaktyviems darbingo amžiaus gyventojams visą strategijos įgyvendinimo laikotarpį“.

<sup>123</sup> Skuodo miesto VVG 2020-07-09 raštas Nr. SD20/07-2 (VRM 2020-07-10, reg. Nr. 1G-8910), patikslintas prašymas 2020-07-15 raštas Nr. SD20/07-3 (2020-07-15 reg. Nr. 1G-9171, 2020-07-15 reg. Nr. 1G-9177).

1.1.1 veiksmas ir jam skirtas finansavimas perkeltas į 1.2.1 veiksmą, kuriame pareiškėja tapo pati Skuodo miesto VVG. Pakeitus vietos plėtros strategiją, finansavimas 1.2.1 veiksmui iš ESI fondų, VB ir SB buvo padidintas daugiau nei 40 tūkst. Eur iki 356,8 tūkst. Eur. Patvirtinus šį pakeitimą, miesto VVG pirmininkas, būdamas būsimo pareiškėjo vadovu, parengė ir miesto VVG tarybai pateikė tvirtinti projektinių pasiūlymų atrankos kriterijus. Skuodo miesto VVG taryba, pirmininkaujant VVG pirmininkui, 2020-01-28 patvirtino projektinių pasiūlymų atrankos kriterijus ir kitus kvietimo dokumentus. Skuodo miesto VVG tarybos posėdžio protokole nurodyta, kad „*Skuodo miesto VVG projekto administratorė <...> pristatė parengtus Kvietimų teikti projektinius pasiūlymus ir Nr. 8, Nr. 9 ir Nr. 10 projektus ir atrankos kriterijus*“, Tarybos posėdyje dalyvavo 6 iš 9 tarybos narių už kvietimus ir kriterijų projektus balsavo visi posėdyje dalyvavę tarybos nariai, taip pat ir miesto VVG pirmininkas<sup>124</sup>. 2020-01-28 Skuodo miesto VVG paskelbė kvietimą Nr. 9 teikti projektinius pasiūlymus dėl projektų, skirtų įgyvendinti Skuodo miesto vietos plėtros 2016-2022 metų strategijos 1.2.1 veiksmą „Teikti konsultacines ir administracines paslaugas pradedantiems verslininkams ir savarankiškai dirbantiems asmenims bei suteikti įrangą, reikalingą verslui pradėti“. Bendra Strategijos 1.2.1 veiksmui įgyvendinti Strategijoje numatyta paramos lėšų suma – 218,5 tūkst. Eur. Pagal kvietimą Nr. 9 veiksmui 1.2.1 įgyvendinti buvo pateikti 2 projektiniai pasiūlymai: Skuodo miesto VVG pirmininko vadovaujamos VšĮ „Skuodo savišvietos klubo“ projektinis pasiūlymas Jaunų verslų skatinimas Skuode (Projekto Nr. 08.6.1-ESFA-T-927-01-0320), numatytas 88,9 tūkst. Eur. Parama, ir asociacijos "Maitinimės sveikai", kurios vadovu projektą vykdant tapo miesto VVG darbuotojas, projektinis pasiūlymas „Pagalba versliams Skuodo gyventojams (Projekto Nr. 08.6.1-ESFA-T-927-01-0306), kuriam numatytas 92,5 tūkst. Eur finansavimas. Daugiau projektinių pasiūlymų pagal kvietimą Nr. 9 veiksmui 1.2.1 negauta. Skuodo miesto VVG vertintojas įvertino pareiškėjos Skuodo miesto VVG pirmininko pateikto projekcinio pasiūlymo tinkamumą finansuoti ir pasiūlė skirti projektiniame pasiūlyme prašomą paramos lėšų sumą<sup>125</sup>. Skuodo miesto VVG taryba įtraukė miesto VVG pirmininko vadovaujamos organizacijos projekcinį pasiūlymą į finansuojamų projektų sąrašą Nr. 6. Skuodo miesto VVG pirmininkas nuo šio sprendimo nusišalino. Protokole taip pat nenurodoma, kad šiame posėdyje dalyvavo ir miesto VVG darbuotojas<sup>126</sup>, todėl formaliai nešališkumo pareigos miesto VVG pirmininkas ir darbuotojai, įtraukiant jų vadovujamų pareiškėjų projektinius pasiūlymus į finansuojamų projektų sąrašą, laikėsi, tačiau miesto VVG pirmininkas ir darbuotojas dalyvavo anksčiau visuose kituose visuotinio narių susirinkimo ir tarybos sprendimuose, kuriose buvo priimti jų vadovujamų pareiškėjų projektams palankūs sprendimai ir savo aktyviais veiksmais prisidėjo prie vietos plėtros strategijos

<sup>124</sup> Skuodo miesto tarybos posėdžio 2020-01-28 protokolai Nr. T-1.

<sup>125</sup> Projektinių pasiūlymų 2020-04-17 vertinimo ataskaitą, pasirašė vertintojas su kuriuo paslaugų teikimo 2020-02-04 sutartį Nr. VP-20 sudarė Skuodo miesto VVG, o pasirašė Skuodo miesto VVG pirmininkas.

<sup>126</sup> Skuodo miesto VVG tarybos 2020-01-28 protokolai Nr. T-1.

pakeitimo, todėl jų nedalyvavimas galutiniame sprendime dėl jų vadovaujamų pareiškėjų projektinių pasiūlymų įtraukimo į finansuojamų projektų sąrašą, nepaneigia vietos plėtros strategijos pakeitimo ir visos projektų atrankos procedūros galimo šališkumo ir neskaidrumo.

4. Skuodo miesto VVG visuotinis narių susirinkimas 2020-10-22 svarstė klausimą dėl Skuodo miesto vietos plėtros 2016-2020 metų strategijos neesminio keitimo. Protokole nurodoma, kad „Skuodo miesto VVG pirmininkas pristatė planuojamus pakeitimus ir priežastis: *„Tik pradėjus įgyvendinti projektus paaiškėjo, kad savanorių konsultacijos yra labai nekokybiškos, kvalifikuotų specialistų dirbti pagal savanoriškos veiklos sutartis neįmanoma pritraukti. Kreipėmės į ESFA dėl galimybės keisti projektų finansavimo sutartis, prisidėjimą nuosavu darbu pakeičiant Savivaldybės biudžeto lėšomis. Buvo leista keisti tas sutartis, kuriose nėra fiksuoti įkainiai. Todėl mums Strategijoje Savivaldybės biudžeto lėšos didėja nuo 15,1 Tūkst. Eur iki 26,3 Tūkst. Eur. Ta pačia suma mažėja privačios lėšos“*. Susirinkime dalyvavo 5 iš 7 miesto VVG narių atstovai, susirinkimui pirmininkavo Skuodo miesto VVG pirmininkas. Visi 5 susirinkime dalyvavę miesto VVG narių atstovai pritarė Skuodo miesto vietos plėtros 2016-2022 metų strategijos neesminiam keitimui, kuriuo didinamas finansavimas iš savivaldybės biudžeto 11,3 tūkst. Eur, vietos plėtros strategijos 1.2.1 veiksmui atrinktų projektų vykdytojams ir jų 5 projektams ir ta pačia suma mažinamas jau atrinktų projektų vykdytojų nuosavos lėšos, iš kurių 4 projektų vykdytojai yra arba pati miesto VVG arba miesto VVG pirmininkės ir darbuotojos vadovaujamos organizacijos<sup>127</sup>. VRM pritarė šiam pakeitimui.

**Išvada:** Keičiant vietos plėtros strategiją yra didelė rizika priimti šališkus, tam tikriems būsimiems arba esamiems projektų vykdytojams ir partneriams palankius sprendimus dar vietos plėtros strategijos keitimų iniciatyvos ir pakeitimo projekto rengimo stadijose, tačiau prievolė deklaruoti nešališkumą ir nusišalinti nustatyta tik visuotinio narių susirinkimo dalyviams prieš tvirtinant vietos plėtros strategijos pakeitimą. Todėl miesto VVG pirmininkas, darbuotojai gali rengti arba dalyvauti rengiant vietos plėtros strategijų projektus, visuotinio narių susirinkimo dalyviai – derinti iniciatyvą keisti vietos plėtros strategiją, būdami galimai šališkais ir suinteresuotais pakeitimais kaip būsimi pareiškėjų arba partnerių vadovai, valdymo organų nariai ar darbuotojai.

## PASIŪLYMAI

### 12. VISOMS ANALIZUOJAMOMS MIESTŲ VVG:

12.1. Visuotinio narių susirinkimo posėdžio, kuriame priimami sprendimai dėl vietos plėtros strategijos pakeitimo, protokole nurodyti asmenys, kurie inicijavo vietos plėtros strategijos pakeitimą, ir

<sup>127</sup> 2 projektai yra pareiškėjos Skuodo miesto VVG, 1 projektas Skuodo miesto VVG pirmininko vadovaujamos VšĮ „Skuodo savišvietos klubas“ ir 1 projekto vykdytojas – Skuodo miesto VVG darbuotojos vadovaujama asociacija „Maitinkimės sveikai“.

pakeitimo rengėjus, bei užtikrinti, kad šie asmenys jokia forma nedalyvautų priimant sprendimus dėl pakeitimo;

### 13. VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJAI:

13.1. Tobulinti miestų VVG veiklos priežiūros teisinį reguliavimą, nustatant pareigą visiems vietos plėtros strategijos pakeitimo dokumentų rengime dalyvaujantiems miesto VVG pirmininkui, darbuotojams ir visuotinio narių susirinkimo dalyviams, prieš priimant su vietos plėtros strategijos keitimu susijusį sprendimą, deklaruoti privačius interesus pagal VPIDĮ, pateikti nešališkumo deklaracijas, kuriomis išipareigotų rengiant ar priimant sprendimą dėl vietos plėtros strategijos keitimo būti nešališkais pareiškėjams ir projektų partneriams, kurie galimai suinteresuoti pakeitimu, ir prieš priimant sprendimą informuoti visuotinį narių susirinkimą apie esamus savo ryšius su projektų vykdytojais ir partneriais, su kurių interesais vietos plėtros strategijos pakeitimas gali būti susijęs.

*3.2.3. Miestų VVG valdybos nariai, VVG pirmininkas ar VVG darbuotojai turi ryšių su pareiškėjais, projektų vykdytojais ar jų partneriais, nenusišalina nuo sprendimų ir dalyvauja rengiant ir priimant sprendimus dėl projekcinio pasiūlymo su kurio pareiškėju ar partneriu turi ryšių įtraukimo į finansuojamų projektų sąrašą*

Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklėse nustatyta, kad „miesto VVG, atsižvelgdama į vietos plėtros projektinių pasiūlymų vertintojų vertinimo ataskaitoje pateiktą vertinimo išvadą, sudaro vietos plėtros projektų sąrašą“<sup>128</sup> <...> „Jeigu miesto VVG nustato, kad visiems pagal kvietimą pateiktiems ir tinkamiems atrinkti vietos plėtros projektiniams pasiūlymams paramos lėšų nepakanka, ji į sudaromą vietos plėtros projektų sąrašą įtraukia daugiausia balų surinkusius vietos plėtros projektus“<sup>129</sup> <...> „Vietos plėtros projektų sąrašą ir rezervinių vietos plėtros projektų sąrašą (toliau kartu – sąrašai) ir sąrašų pakeitimus tvirtina visuotinis miesto VVG narių susirinkimas arba kolegialus valdymo organas, jeigu jam visuotinis narių susirinkimas yra suteikęs šią teisę“<sup>130</sup>. „Prieš miesto VVG priimant sprendimus, kuriais tvirtinamas ar keičiamas vietos plėtros projektų sąrašas ar rezervinių vietos plėtros projektų sąrašas, kiekvienas miesto VVG sprendimo priėmimo dalyvaujantis asmuo (miesto VVG narių susirinkimo narys arba kolegialaus valdymo organo, kuriam visuotinis narių susirinkimas yra suteikęs teisę priimti miesto VVG sprendimus dėl sąrašų sudarymo, keitimo, narys) turi patvirtinti savo konfidencialumą ir nešališkumą ir esant interesų konfliktui nusišalinti nuo dalyvavimo priimant miesto VVG sprendimą dėl vietos plėtros projektų sąrašo ir (ar) rezervinio vietos plėtros

<sup>128</sup> Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklių 63 punktas.

<sup>129</sup> Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklių 63 punktas.

<sup>130</sup> Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklių 64 punktas.

projektų sąrašo arba jo pakeitimo patvirtinimo“<sup>131</sup>. Praktikoje analizuojamų miestų VVG sprendimus dėl projektinių pasiūlymų vertinimo ataskaitų tvirtinimo ir jų įtraukimo į sąrašus priima miestų VVG valdyba.

Įvertinę analizuojamų miestų VVG valdybos ir kitus vidinius su sprendimu įtraukti projektinius pasiūlymus į finansuojamų projektų sąrašą susijusius dokumentus, miestų VVG valdybos narių pateiktas nešališkumo deklaracijas ir privačių interesų deklaracijas, nustatėme, kad ne visais atvejais miestų VVG pirmininkai, valdybos nariai ir miestų VVG darbuotojai nusišalina nuo dalyvavimo rengiant svarstant ar priimant sprendimus dėl projektų pareiškėjų ar partnerių su kuriais turi ryšių teikiamų projektų įtraukimo į finansuojamų sąrašą.

#### Pavyzdžiui

1. Marijampolės miesto VVG pirmininkas iki 2020-04-23 vadovavo projekto vykdytojui VšĮ "Intuitum" (kodas 304085047). VšĮ „Intuitum“ buvo atrinkto finansuoti vietos plėtros projekto ”(SU)GYVENTI SU LIGA“ Nr. 08.6.1-ESFA-T-927-01-0494, kuris įtrauktas į vietos plėtros projektų sąrašą Nr.1, vykdytojas ir miesto VVG valdybos atrinkto finansuoti vietos plėtros projekto „Pilnavertės asmenybės ugdymas socialinę atskirtį patiriančiose šeimose“ Nr. 08.6.1-ESFA-T-927-01-0493, pareiškėjo VšĮ „Laimės sodas“ partneris.

1.1. VVG valdybos posėdyje 2020-03-13 buvo svarstomas klausimas dėl pareiškėjo VšĮ „Laimės sodas“ pateikto projekto „Pilnavertės asmenybės ugdymas socialinę atskirtį patiriančiose šeimose“ Nr. 08.6.1-ESFA-T-927-01-0493, kurio partneris buvo miesto VVG pirmininko vadovaujama VšĮ „Intuitum“ įtraukimo į vietos plėtros projektų sąrašą Nr.1. Protokole nurodyta, kad miesto VVG pirmininkas dalyvavo Marijampolės miesto VVG valdybos 2020-03-13 susirinkime, pristatė projektą VVG valdybos nariams ir pasiūlė balsuoti už projekto įtraukimą į vietos plėtros projektų sąrašą Nr. 1. Posėdyje dalyvavo 4 valdybos nariai iš 6, visi balsavo už projekto įtraukimą į sąrašą<sup>132</sup>.

1.2. VVG valdybos posėdyje 2020-06-30 buvo svarstomas klausimas dėl vietos plėtros projektų sąrašo Nr. 1. papildymo įtraukiant pareiškėjo VšĮ „Intuitum“ ”(SU)GYVENTI SU LIGA“ Nr. 08.6.1-ESFA-T-927-01-0494 projektą<sup>133</sup>. Protokole nurodyta, kad Marijampolės miesto VVG pirmininkas dalyvavo miesto VVG valdybos susirinkime, pristatė projektą VVG valdybos nariams ir pasiūlė balsuoti už projekto įtraukimą į vietos plėtros projektų sąrašą Nr. 1, atsakė į klausimus. Marijampolės miesto VVG valdybos susirinkime dalyvavo 4 valdybos nariai iš 6, visi balsavo už projekto įtraukimą į sąrašą. Šiuo atveju Marijampolės miesto VVG pirmininkas jau 2 mėnesius nebebuvo pareiškėjo VšĮ „Intuitum“ vadovas, tačiau įvertinę visas Marijampolės miesto VVG

<sup>131</sup> Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklių 65.1 papunktis.

<sup>132</sup> Marijampolės miesto VVG valdybos 2020-03-13 susirinkimo protokolas Nr. 2020/03-13.

<sup>133</sup> Marijampolės miesto VVG valdybos 2020-06-30 susirinkimo protokolas Nr. 2020/06-30.

pirmininko ryšių su projektų vykdytojais ir partneriais reikšmingas aplinkybes, nustatėme, kad dalyvaujant priimant sprendimą dėl pareiškėjo VšĮ „Intuitum“ pateikto projekto įtraukimo į finansuojamų vietos plėtros projektų sąrašą, Marijampolės miesto VVG pirmininkas galimai buvo šališkas, turėjo suinteresuotumą dėl šių aplinkybių:

1.2.1. Marijampolės miesto VVG kvietimą pareiškėjams teikti projektinius pasiūlymus įgyvendinant: 1 – aji Marijampolės miesto vietos veiklos strategijos tikslą – socialinę atskirtį patiriančių Marijampolės miesto gyventojų integraciją į visuomenę per nevyriausybinį organizacijų iniciatyvas paskelbė 2019-11-13, kai pareiškėjui VšĮ „Intuitum“ dar vadovavo Marijampolės miesto VVG pirmininkas.

1.2.2. Pareiškėjų projektiniai pasiūlymai turėjo būti pateikti iki 2020-01-02, Nors protokole nenurodyta, kada vertinti buvo pateiktas VšĮ „Intuitum“ projektinis pasiūlymas, tačiau iš viešai paskelbtų duomenų matyti, kad jis buvo parengtas iki 2020-05-06 t.y. projektinis pasiūlymas buvo rengiamas kai pareiškėjui VšĮ „Intuitum“ dar vadovavo Marijampolės miesto VVG pirmininkas.

1.2.3. Marijampolės miesto VVG valdybai VšĮ „Intuitum“ projektą ”(SU)GYVENTI SU LIGA“ Nr. 08.6.1-ESFA-T-927-01-0494 įtraukus į vietos plėtros projektų sąrašą Nr. 1, kito pareiškėjo asociacijos „Marijampolės krašto samariečių bendrija“ teikiamam projektui „GYVENU KITAIP“ kuris surinko mažesnę balų skaičių, finansuoti nepakako veiksmui skirtų lėšų, jis buvo įtrauktas į rezervinį Vietos plėtros projektų sąrašą Nr. 01 ir nebuvo finansuojamas. Marijampolės miesto VVG pirmininkas nešališkumo deklaracijos nepasirašė ir privačių interesų kaip VVG pirmininkas nedeklaravo.

2. Skuodo miesto VVG tarybos narys į tarybą išrinktas 2019 m. buvo 3 atrinktų vietos plėtros projektų<sup>134</sup> vykdytojo ir 1 atrinkto projekto<sup>135</sup> vykdytojo partnerio asociacijos „Skuodo krašto bendruomenė“ valdybos narys. Taip pat miesto VVG tarybos narys yra ir Skuodo miesto VVG nario asociacijos „Skuodo trečiojo amžiaus universitetas“ (kodas 304091057) atstovas taryboje. Skuodo miesto VVG tarybos narys dalyvavo Skuodo miesto VVG tarybai priimant sprendimus dėl pareiškėjo ir projekto partnerio asociacijos „Skuodo krašto bendruomenė“ ir balsavo už visų 4 projektinių pasiūlymų, kur pareiškėju ar projekto partneriu buvo asociacija „Skuodo krašto bendruomenė“, projektų įtraukimo į finansuojamų projektų sąrašą Nr. 1 ir Nr. 2, nors dėl savo ryšio su asociacija „Skuodo krašto bendruomenė“, turėjo suinteresuotumą. Taip pat Skuodo miesto VVG tarybos narys dalyvavo Skuodo miesto VVG tarybai priimant sprendimus dėl pareiškėjo asociacijos „Skuodo trečiojo amžiaus

---

<sup>134</sup> Vietos plėtros projektai: „Nuostabiausias laikas stovykloje - išmok būti kitokiu! Auk, mokykis, bendrauk, pramogauk ir atostogauk!“ Nr. 08.6.1-ESFA-T-927-01-0071, „Informacijos tinklo kūrimas ir plėtra mažinant socialinę atskirtį“ Nr. 08.6.1-ESFA-T-927-01-0176 ir „Sociokultūrinių paslaugų teikimas paslaugų centre „Kartų namai““ Nr. 08.6.1-ESFA-T-927-01-0120.

<sup>135</sup> Vietos plėtros projektas „Bendrystės džiaugsmas“ Nr. 08.6.1-ESFA-T-927-01-0073, Projekto vykdytojas: VšĮ „Skuodo vaikų lopšelis-darželis“, Vykdytojo partneris: asociacija „Skuodo krašto bendruomenė“.

universitetas“, kuriam atstovavo miestų VVG, teikiamo projekto įtraukimo į finansuojamų projektų sąrašą Nr. 6. Dalyvaudamas tarybai priimant sprendimą ir balsuodamas už pareiškėjo ir partnerio asociacijos „Skuodo krašto bendruomenė“ ir pareiškėjo atstovaujamos asociacijos „Skuodo trečiojo amžiaus universitetas“ projektų įtraukimą į finansuojamų projektų sąrašus, galimai buvo šališkas. Visais 3 atvejais 6 tarybos nariai iš 6 dalyvavusių posėdyje balsavo vienbalsiai už projektų įtraukimą į finansuojamų projektų sąrašą<sup>136</sup>. Skuodo miesto VVG tarybos narys privačius interesus deklaravo tik 2021-10-01, 2019-06-06 pateikė Skuodo miesto VVG kolegialaus valdymo organo nario konfidencialumo ir nešališkumo deklaraciją, kurioje patvirtino, kad *„atsisakys dalyvauti sprendimų priėmimo, jei paaiškės, kad jis yra vietos plėtros projektinį pasiūlymą pateikusios organizacijos narys (-ė); dalyvauja vietos plėtros projektinį pasiūlymą pateikusios organizacijos valdymo organų veikloje“*<sup>137</sup>, tačiau nuo sprendimų susijusių su vietos plėtros projektų vykdytoju ir partneriu, asociacija „Skuodo krašto bendruomenė“ ir pareiškėjo miesto VVG atstovaujamos asociacijos „Skuodo trečiojo amžiaus universitetas“ projektų VVG tarybos narys nenusišalino ir galimai būdamas šališkas balsavo už su juo susijusių projektų vykdytojo ir partnerio parengtų projektų įtraukimą į finansuojamų projektų sąrašą.

3. Skuodo miesto VVG pirmininkas ir tarybos narys buvo ir atrinktų finansuoti 2 vietos plėtros projektų<sup>138</sup> vykdytojo asociacijos „Skuodo savišvietos klubas“ (kodas 303344504) pirmininkas. Skuodo miesto VVG ir tarybos narys nuo balsavimo Skuodo miesto VVG tarybai priimant sprendimą dėl pareiškėjo asociacijos „Skuodo savišvietos klubas“ pateiktų projektų atrinkimo finansuoti ir įrašymo į projektų sąrašą Nr. 3 ir Nr. 6, nusišalino, tačiau dalyvavo Skuodo miesto VVG tarybos posėdžiuose, kuriuose pristatė pareiškėjo asociacijos „Skuodo savišvietos klubas“ pateiktus projektus ir siūlė įrašyti projektinį pasiūlymą į finansuojamų projektų sąrašus Nr. 3 ir Nr. 6<sup>139</sup>. Skuodo miesto VVG pirmininkas ir tarybos narys pristatydamas ar kitaip dalyvaudamas svarstant sprendimą dėl jo vadovaujamo pareiškėjo asociacijos „Skuodo savišvietos klubas“ pateikto projekto, galimai buvo šališkas, todėl priimant sprendimą jokiais formomis negalėjo dalyvauti. Asmuo kaip Skuodo miesto VVG pirmininkas privačių interesų nedeklaravo. Tačiau privačių interesų deklaracijoje pateiktoje kaip Skuodo rajono savivaldybės viešuosiuose pirkimuose dalyvaujantis asmuo, nurodė kad yra Skuodo miesto VVG pirmininkas ir asociacijos „Skuodo savišvietos klubas“ pirmininkas. Nešališkumo deklaracijos Skuodo miesto VVG pirmininkas ir tarybos pirmininkas nepasirašė.

<sup>136</sup> VVG tarybos posėdžio 2019-06-26 protokolas Nr. T-2, 2019-09-09 protokolas Nr. T-5 ir 2020-04-22 protokolas Nr. T-2.

<sup>137</sup> Skuodo miesto VVG kolegialaus valdymo organo nario <...> konfidencialumo ir nešališkumo deklaracija 2019-06-06.

<sup>138</sup> Vietos plėtros projektai: „Skuodo gyventojų verslumo gebėjimų ugdymas“ Nr. 08.6.1-ESFA-T-927-01-0202 ir „Jaunų verslų skatinimas Skuode“ Nr. 08.6.1-ESFA-T-927-01-0320. Projektams vykdyti skirta parama iš ESI fondų 135 000 Eur (tikrinta 2023-01-31).

<sup>139</sup> Skuodo miesto VVG tarybos posėdžio 2019-11-13 protokolas Nr. T-7 (pirmininkavo miesto VVG pirmininkas) ir 2020-04-22 protokolas Nr. T-2 (pirmininkavo kitas miesto VVG tarybos narys).



**Išvada:** Miesto VVG įgyvendinant vietos plėtros strategiją vykdant projektinių pasiūlymų atranką, neužtikrina, kad šališki su projektų pareiškėjais ar jų partneriais susiję asmenys jokiais formomis nedalyvautų miesto VVG priimant sprendimus dėl projektų įtraukimo į finansuojamų sąrašus. Miestų VVG valdybos nariai net ir deklaruodami nešališkumą ir interesus, taip pat miestų VVG pirmininkai ir miestų VVG darbuotojai, turėdami suinteresuotumą dalyvauja diskusijose, atsakymuose į klausimus, siūlo balsuoti, balsuoja ar kitokiomis formomis dalyvauja priimant sprendimus įtraukti pareiškėjų ar partnerių su kuriais turi ryšių projektinius pasiūlymus į finansuojamų projektų sąrašus, tokiu būdu neužtikrinamas visiškasis sprendimų nešališkumas ir skaidrumas.

## **PASIŪLYMAI**

### **14. VISOMS ANALIZUOJAMOMS MIESTŲ VVG:**

14.1. Paskirti už privačių interesų deklaruavimo ir nešališkumo prevenciją atsakingus darbuotojus arba įgalioti miesto VVG pirmininką, pavedant patikrinti, ar miestų VVG visi priimant sprendimą bet kokia forma dalyvaujantys asmenys pasirašė nešališkumo deklaracijas ir VPIDI nustatyta tvarka deklaravo privačius interesus, jei jiems tokia pareiga nustatyta, o kilus abejonėms dėl šališkumo, nusišalino nuo sprendimų priėmimo.

14.2. Užtikrinti, kad miestų VVG valdybos nariai, miestų VVG pirmininkai ir miestų VVG darbuotojai, būdami pareiškėjų ar jų partnerių vadovais ar valdymo organų nariais, jokia forma nedalyvautų priimant sprendimus įtraukti pareiškėjų ar partnerių su kuriais turi ryšių projektinius pasiūlymus į finansuojamų projektų sąrašus.

### **15. VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJAI:**

15.1. Imtis administracinių ar teisėkūros priemonių siekiant, kad :

15.1.1. miestų VVG pirmininkas ir visi miesto VVG darbuotojai deklaruotų nešališkumą ir bet kokia forma nedalyvautų miesto VVG valdybai svarstant ar priimant sprendimą dėl projekcinio pasiūlymo įtraukimo į finansuojamų projektų sąrašą, taip pat nusišalintų ir jokiais formomis nedalyvautų priimant pareiškėjams ar partneriams su kuriais turi ryšių naudingus sprendimus;

15.1.2. miestų VVG paskirtų už privačių interesų deklaruavimo ir nešališkumo prevenciją atsakingus darbuotojus.

15.2. Parengti ir patvirtinti rekomendacijas dėl nešališkumo ir skaidrumo principų reikalavimų laikymosi ir nusišalinimo pareigos miesto VVG priimant sprendimus vykdymo.

15.3. Atlikti šiame išvados skirsnyje nurodytų atvejų atitikties sprendimų nešališkumo ir skaidrumo reikalavimams patikrinimus ir imtis kitų prevencinių interesų konflikto ir šališkumo tendencijų miestų VVG priimant sprendimus šalinimo priemonių.

15.4. Svarstyti galimybę papildyti vietos plėtros projektų sąrašų formas, reikalaujant miestų VVG nurodyti projektų, įrašytų į finansuojamus sąrašus, partnerius ir jiems suplanuotų projektui skirti lėšų dalį.

*3.2.4. Įgyvendinant vietos plėtros strategijas miesto VVG vienu metu gali būti ir pareiškėjas ar projektų partneris, projektų vertintojas ir sprendimą dėl projekcinio pasiūlymo įtraukimo finansavimo į finansuojamų projektų sąrašą priimančias asmuo*

Vietos plėtros strategijose, kurias rengia miestų VVG, numatyta galimybė įgyvendinant vietos plėtros strategiją miestų VVG pačioms rengti projektinius pasiūlymus. Miestų VVG pagal savo juridinę formą kaip asociacija ir veiklos tikslus atitinka visus pareiškėjams ir partneriams 911 priemonės PFSA ir 927 priemonės PFSA keliamus reikalavimus.

Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklėse nustatyta, kad įgyvendinant vietos plėtros strategiją, miestų VVG turi laikytis nešališkumo ir skaidrumo principo reikalavimų. Šis reikalavimas reiškia, kad miestų VVG turi savo veikloje užtikrinti viešųjų interesų viršenybę ir savo sprendimų nešališkumą, todėl negali vienu metu būti ir pareiškėjas ar partneris, projektų vertintojas ir sprendimą dėl projekto finansavimo priimančias asmuo. Tokiu būdu miesto VVG būnant pareiškėju ar partneriu visi miesto VVG parengtų projektinių pasiūlymų atrankos procese dalyvaujantys ir miesto VVG projektų atrankos sprendimus priimančias asmenys yra šališki, juos priimančias dalyvaujantys asmenys patenka į nuolatinį interesų konfliktą, kurio neįmanoma išvengti. Tokia situacija neatitinka miesto VVG sprendimų nešališkumo ir skaidrumo principų ir yra ydinga antikorpuciniu požiūriu dėl šių aplinkybių:

1. Miesto VVG skiria vertintojus, su jais sudaro vertinimo paslaugų teikimo sutartis ir moka už paslaugos teikimą. Miesto VVG vertintojai gaudami atlyginimą už suteiktas paslaugas iš pareiškėjo ar partnerio turi finansinį interesą ir galimai yra suinteresuoti priimti pareiškėjui palankų sprendimą.

2. Miesto VVG pirmininkas ir visi miesto VVG valdybos nariai yra pareiškėjo ar partnerio valdymo organų nariai, todėl visi miesto VVG nariai ir pirmininkas priimdami sprendimus dėl pareiškėjo miesto VVG teikiamo projekcinio pasiūlymo laikytini suinteresuotais ir šališkais.

Įvertinę analizuojamų miesto VVG sprendimus dėl projektinių pasiūlymų, kurių rengėja ir pareiškėja arba partnerė yra miestų VVG, nustatėme, kad kai kurios analizuojamos miestų VVG įgyvendinant vietos plėtros strategijas rengė ir teikė tam tikriems vietos plėtros strategijų veiksams įgyvendinti projektinius pasiūlymus arba buvo kitų pareiškėjų parengtų projektų partneriais. Su miesto VVG susijusius projektinius pasiūlymus atrinko miesto VVG paskirti vertintojai, pristatė miestų VVG pirmininkai arba darbuotojai parengę šiuos projektinius pasiūlymus, sprendimus dėl miesto VVG

projektinių pasiūlymų įtraukimo į finansuojamų projektų sąrašus priėmė miesto VVG valdybos nariai. Visi, rengiant svarstant ir priimant sprendimus, susijusius su miestų VVG kaip pareiškėju ar projekto partneriu, dalyvavę asmenys nesilaikė prisiimtų nešališkumo įsipareigojimų. Pavyzdžiui:

1. Skuodo miesto VVG įgyvendinant vietos plėtros strategiją parengė 3 vietos plėtros projektus<sup>140</sup>. Atliekant šią korupcijos rizikos analizę, Skuodo miesto VVG atstovas paaiškino, kad projektus VVG vardu rengė ir juos pateikė pats Skuodo miesto VVG pirmininkas. Projektinius pasiūlymus vertino Skuodo miesto VVG vertintojas kurio paslaugas pirkė Skuodo miesto VVG. Paslaugų teikimo sutartis su vertintojais pasirašė Skuodo miesto VVG pirmininkas<sup>141</sup>. Projektinius pasiūlymus į finansuojamų projektų sąrašą įtraukė miesto VVG taryba, kuriai pirmininkavo projektus rengęs miesto VVG pirmininkas. Vertintojai su kuriais Skuodo miesto VVG sudarė paslaugų teikimo sutartis, parengė Skuodo miesto VVG parengtų projektinių pasiūlymų vertinimo ataskaitas, kuriose konstatavo, kad visi projektiniai pasiūlymai atitiko atrankos kriterijus<sup>142</sup>.

2. Skuodo miesto VVG taryba 2019-12-30 posėdyje patvirtino vertintojų parengtą ataskaitą, kurioje vienintelį pagal kvietimą Nr. 6 gautą ir vertintojų įvertintą Skuodo miesto VVG parengtą projektinį pasiūlymą Pardavimų skatinimo paslaugos Skuodo miesto verslininkams (projekto Nr. 08.6.1-ESFA-T-927-01-0197) įtraukė į Vietos plėtros projektų sąrašą Nr. 4. Skuodo miesto tarybos 2019-12-30 posėdžiui pirmininkavo Skuodo miesto VVG pirmininkas, kuris pristatė parengtą vietos plėtros projektų sąrašą Nr. 4, kuriame buvo Skuodo miesto VVG parengtas projektas ir pateikė tarybai jį tvirtinti. Už sprendimą įtraukti miesto VVG parengtą projektą į finansuojamų projektų sąrašą balsavo 6 tarybos nariai iš 6 dalyvavusių posėdyje, iš jų už savo parengtą projektą balsavo ir Skuodo miesto VVG pirmininkas<sup>143</sup>.

3. Skuodo miesto VVG taryba 2020-01-28 posėdyje patvirtino vertintojų parengtą ataskaitą, kurioje vienintelį pagal kvietimą Nr. 7 gautą ir vertintojų įvertintą Skuodo miesto VVG parengtą projektinį pasiūlymą Parama pradedantiesiems Skuodo miesto verslininkams (projekto Nr. 08.6.1-ESFA-T-927-01-0227) įtraukė į Vietos plėtros projektų sąrašą Nr. 5. Skuodo miesto tarybos 2020-01-28 posėdžiui pirmininkavo Skuodo miesto VVG pirmininkas, kuris dalyvavo tarybos posėdyje, tačiau nuo balsavimo dėl atrinktų finansuoti projektų sąrašo Nr. 4 tvirtinimo į kurį buvo įtrauktas miesto VVG

---

<sup>140</sup> Skuodo miesto VVG parengti ir įgyvendinami vietos plėtros projektai: Pardavimų skatinimo paslaugos Skuodo miesto verslininkams Nr. 08.6.1-ESFA-T-927-01-0197, Parama pradedantiesiems Skuodo miesto verslininkams Nr. 08.6.1-ESFA-T-927-01-0227 ir Bendradarbiavimo ir informacijos sklaidos tinklų kūrimas Skuode Nr. 08.6.1-ESFA-T-927-01-0425. Projektams vykdyti skirta parama iš ESI fondų 233 000 Eur (tikrinta 2023-01-31).

<sup>141</sup> Paslaugų teikimo 2019-05-14 sutartis Nr. VP-36 ir Paslaugų teikimo sutartis 2020-02-04 Nr. VP-20 Paslaugų vertė – 12 000 Eur.

<sup>142</sup> Projektinių pasiūlymų vertinimo ataskaitos: 2019-12-09 dėl projekto Nr. 08.6.1-ESFA-T-927-01-0197, 2020-01-24 dėl projekto Nr. 08.6.1-ESFA-T-927-01-0227 ir 2020-08-10 dėl projekto Nr. 08.6.1-ESFA-T-927-01-0425.

<sup>143</sup> Skuodo miesto VVG tarybos 2019-12-30 posėdžio protokolas Nr. T-8.

parengtas projektinis pasiūlymas nusišalino<sup>144</sup>. Už sprendimą įtraukti miesto VVG parengtą projektą į projektų sąrašą balsavo 5 tarybos nariai.

4. Skuodo miesto VVG taryba 2020-08-13 posėdyje patvirtino vertintojų parengtą ataskaitą, kurioje pagal kvietimą Nr. 12 gautą ir vertintojų įvertintą Skuodo miesto VVG parengtą projektinį pasiūlymą Bendradarbiavimo ir informacijos sklaidos tinklų kūrimas Skuode (projektas Nr. 08.6.1-ESFA-T-927-01-0425) įtraukė į Vietos plėtros projektų sąrašą Nr. 8. Skuodo miesto tarybos 2020-08-13 posėdžiui pirmininkavo ir posėdyje dalyvavo Skuodo miesto VVG pirmininkas, kuris dalyvavo tarybos posėdyje, tačiau nuo balsavimo dėl atrinktų finansuoti projektų sąrašo Nr. 8 tvirtinimo į kurį buvo įtrauktas miesto VVG parengtas projektinis pasiūlymas, nusišalino<sup>145</sup>. Skuodo miesto VVG pirmininkas Skuodo miesto VVG tarybos 2020-08-13 posėdyje pristatė Skuodo miesto VVG parengtą projektinį pasiūlymą ir pateikė tarybai tvirtinti sprendimą įtraukti Skuodo miesto VVG kaip pareiškėjos projektą į finansuojamų projektų sąrašą Nr. 8. Už sprendimą įtraukti miesto VVG parengtą projektą į finansuojamų projektų sąrašą balsavo 6 tarybos nariai iš 6 dalyvavusių posėdyje, iš jų už savo parengtą projektą balsavo ir Skuodo miesto VVG pirmininkas<sup>146</sup>.

5. Marijampolės miesto VVG įgyvendinant vietos plėtros strategiją kaip partneris dalyvavo vykdant 3 vietos plėtros projektus<sup>147</sup>. Projektinius pasiūlymus vertino Marijampolės miesto VVG paskirti vertintojai, kurio paslaugas pirkė Marijampolės miesto VVG. Paslaugų teikimo sutartis su vertintojais pasirašė Marijampolės miesto VVG pirmininkas. Vertintojai su kuriais Marijampolės miesto VVG sudarė paslaugų teikimo sutartis parengė Marijampolės miesto VVG parengtų projektinių pasiūlymų vertinimo ataskaitas, kuriose konstatavo, kad visi projektiniai pasiūlymai atitiko atrankos kriterijus<sup>148</sup>. Projektinių pasiūlymų vertintojas pasirašė Vietos plėtros projektinių pasiūlymų vertintojo nešališkumo deklaraciją 2019-06-21, kuria įsipareigojo būti nešališku ir atsisakyti dalyvauti sprendimų dėl vietos plėtros projektų priėmimo, jei paaiškės, kad yra *„vietos plėtros projektinį pasiūlymą pateikusios organizacijos narys (-ė); dalyvauju vietos plėtros projektinį pasiūlymą pateikusios organizacijos valdymo organų veikloje; ar įtrauktas (-a) į vietos plėtros projektinio pasiūlymo, kuris yra*

<sup>144</sup> Skuodo miesto VVG tarybos 2020-01-28 posėdžio protokolas Nr. T-1.

<sup>145</sup> Skuodo miesto VVG tarybos 2020-08-13 posėdžio protokolas Nr. T-5.

<sup>146</sup> Visi 6 Skuodo miesto VVG tarybos nariai, ir miesto VVG pirmininkas, projektinių pasiūlymų rengėjas, nusišalindami ir balsuodami už Skuodo miesto VVG parengto projektinio pasiūlymo įtraukimą į finansuojamų projektų sąrašą, pažeidė pareigą būti nešališkiems ir atsisakyti dalyvauti sprendimų dėl vietos plėtros projektų priėmimo. Priimant sprendimus dėl Skuodo miesto VVG parengtų projektų įtraukimo į finansuojamų projektų sąrašus nesilaikyta Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklėse nustatyto miestų VVG veiklos nešališkumo ir skaidrumo principo reikalavimų.

<sup>147</sup> Marijampolės miesto VVG kaip partneris dalyvauja įgyvendinant vietos plėtros projektus: Marijampolės ID: profesinis orientavimas Nr. 08.6.1-ESFA-T-927-01-0280, Mokymų, verslo konsultacijų, mentorystės ir pagalbos verslo pradžiai teikimas jauno verslo subjektams Nr. 08.6.1-ESFA-T-927-01-0384 Užimtumo namai - socialinės dirbtuvės Nr. 08.6.1-ESFA-T-927-01-0491, „Prisijunk, išbandyk, veik“ Nr. 08.6.1-ESFA-T-927-01-0526 ir „(Re)startas Tavo karjerai“ Nr. 08.6.1-ESFA-T-927-01-0527. Projektams vykdyti skirta parama iš ESI fondų 321 500 Eur (tikrinta 2023-01-31).

<sup>148</sup> Projektinių pasiūlymų vertinimo ataskaitos: 2019-12-09 dėl projekto Nr. 08.6.1-ESFA-T-927-01-0197, 2020-01-24 dėl projekto Nr. Nr. 08.6.1-ESFA-T-927-01-0227 ir 2020-08-10 dėl projekto Nr. Nr. 08.6.1-ESFA-T-927-01-0425.

*vertinamas, vykdymo procesą; gali nesuderinti viešųjų ir privačių interesų ir gali būti šališkas (-a)*<sup>149</sup>. Nustatėme, kad Marijampolės miesto VVG paskelbus kvietimą teikti projektinius pasiūlymus Nr. 2.1.2. veiksmui „Konsultavimo ir tarpininkavimo įdarbinant paslaugų teikimas neaktyviems darbingiems gyventojams“ buvo pateikti 3 projektiniai pasiūlymai iš kurių 2 projektiniai pasiūlymai pareiškėjo VšĮ „Lietuvos reabilitacijos ir slaugos centras“ „Užimtumo namai - socialinės dirbtuvės“ (Projekto Nr. 08.6.1-ESFA-T-927-01-0491) ir pareiškėjo VšĮ „Inspira Altum“ „Prisijunk, išbandyk, veik“ (Projekto Nr. 08.6.1-ESFA-T-927-01-0526), kuriuose partneris buvo Marijampolės miesto VVG ir nesusijusio pareiškėjo asociacijos „Marijampolės krašto samariečių bendrija“ pateiktas projektinis pasiūlymas „Ekonomiškai neaktyvių Marijampolės gyventojų padėties darbo rinkoje gerinimas, suteikiant jiems naujas kompetencijas ir įgūdžius“. Visi projektiniai pasiūlymai vertintojų buvo įvertinti 60 prioritетinių atrankos kriterijaus balų, tačiau asociacijos Marijampolės krašto samariečių bendrija projektinį pasiūlymą pateikė vėliau, todėl vertintojai rekomendavo Marijampolės miesto VVG valdybai įtraukti į projektinių pasiūlymų sąrašą projektinius pasiūlymus, kuriuose Marijampolės miesto VVG yra partneris, o Marijampolės krašto samariečių bendrijos projektinį pasiūlymą įtraukti į rezervinį projektų sąrašą, kadangi šis projektinis pasiūlymas „*prioritetinėje eilėje eina trečiu numeriu dėl pateikimo laiko bei jam finansuoti nepakanka veiksmui skirtų lėšų*“<sup>150</sup>. Tokiu būdu Marijampolės miesto VVG vertintojai galimai būdami šališki vertinant projektinius pasiūlymus, kuriuose projektų vykdymo partneris yra jų užsakovas, finansuoti atrinko tuos projektinius pasiūlymus, nuo kurių vertinimo turėjo nusišalinti, o atmetė su miesto VVG nesusijusio pareiškėjo asociacijos „Marijampolės krašto samariečių bendrija“ projektinį pasiūlymą<sup>151</sup>.

6. Marijampolės miesto VVG valdyba 2020-03-13 ir 2020-06-30 posėdyje patvirtino vertintojų parengtas projektinių pasiūlymų vertinimo ataskaitas ir pareiškėjų pateiktus minėtus visus 5 projektinius pasiūlymus, kuriuose Marijampolės miesto VVG yra partneris, įtraukė į finansuojamą

<sup>149</sup> STT nuomone, vertintojai prieš atlikdami vertinimą turėjo pasirašyti kitokios veikimo apimties Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklių 4 priede nustatytos formos nešališkumo deklaraciją, kurios 2 ir 3 punktuose nustatyta, kad vertintojai įsipareigoja vengti intereso konflikto ne tik su projektų vykdytojais, tačiau ir su projekto partneriais. Nepriklausomai nuo to kokio turinio nešališkumo deklaracijas vertintojai pasirašė, jie privalėjo laikytis Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklėse nustatyto nešališkumo reikalavimų, tačiau vertindami pareiškėjų pateiktus projektinius pasiūlymus, kuriuose Marijampolės miesto VVG dalyvauja kaip partneris, teikdami Marijampolės miesto VVG paslaugas ir gaudami iš Marijampolės miesto VVG atlyginimą už paslaugų suteikimą, turėjo turtinį suinteresuotumą ir buvo šališki, nenusišalino nuo šių projektinių pasiūlymų vertinimo, ir taip pažeidė Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklėse nustatytą vertintojo nešališkumo įsipareigojimą. Privačių interesų VVG vertintojai deklaruoti neprivalo.

<sup>150</sup> Marijampolės miesto VVG valdybos narių susirinkimo 2020-06-30 protokolas Nr. 2020/06-30.

<sup>151</sup> **STT pastaba:** miesto VVG valdyba pati priima sprendimą dėl kvietimo teikti projektinius pasiūlymus paskelbimo, todėl su miesto VVG susiję pareiškėjai iškart turėjo pranašumą prieš nešališką pareiškėją, nes galėjo žinoti kada bus paskelbtas kvietimas ir galėjo iš anksto prieš paskelbus kvietimą padėti parengti projektinius pasiūlymus ir juos pateikti greičiau, taip pažeidžiant nešališko pareiškėjo teisę gauti finansavimą savo projektui. Atrinkus abu su miesto VVG susijusius projektus, nešališkas pareiškėjas šios teisės neteko, nors projektiniam pasiūlymui buvo skirta tiek pat balų, kiek ir su miesto VVG susijusiems projektiniams pasiūlymams.

projektų sąrašus Nr. 5, 6 ir 8 ir juos patvirtino. Marijampolės miesto VVG pirmininkas, žinodamas, kad jo vadovaujama Marijampolės miesto VVG yra šių projektų partneris, nebūdamas Marijampolės miesto VVG valdybos nariu, dalyvavo valdybos posėdžiuose pristatė projektinius pasiūlymus, jų vertinimą, taip pat pasiūlė už juos balsuoti įtraukiant juos į finansuojamų projektų sąrašus Nr. 5, 6 ir 8. Visi Marijampolės miesto VVG valdybos 4 nariai dalyvavę valdybos 2020-03-13 ir 2020-06-30 posėdžiuose balsavo „už“<sup>152</sup>. Marijampolės miesto VVG valdybos posėdžiuose dalyvavę valdybos nariai 2019 m. liepos – rugsėjo mėnesiais pasirašė Marijampolės miesto VVG patvirtintos formos nešališkumo deklaracijas, kuriose, kaip ir vertintojai įsipareigojo būti nešališkais ir atsisakyti dalyvauti sprendimų dėl vietos plėtros projektų priėmimo, jei paaiškės, kad yra „*vietos plėtros projektinį pasiūlymą pateikusių organizacijos narys (-ė); dalyvauju vietos plėtros projektinį pasiūlymą pateikusių organizacijos valdymo organų veikloje; įtrauktas (-a) į vietos plėtros projektinio pasiūlymo, kuris yra vertinamas, vykdymo procesą; galiu nesuderinti viešųjų ir privačių interesų ir galiu būti šališkas (-a)*“, nors turėjo pasirašyti Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklių 10 priede nustatytos formos platesnio taikymo nešališkumo deklaracijas, kurių 2 ir 3 punktuose nustatyta, kad vertintojai įsipareigoja vengti intereso konflikto ne tik su projektų vykdytojais, tačiau ir su visais suinteresuotais asmenimis, taip pat ir projekto partneriais<sup>153</sup>. Marijampolės miesto VVG pirmininkas interesų kaip pirmininkas nedeklaravo ir nešališkumo deklaracijų nepasirašė. Tokiu būdu Marijampolės miesto VVG pirmininkas, aktyviai dalyvaudamas VVG valdybos posėdžiuose skatino miestų VVG valdybos narius įtraukti projektinius pasiūlymus į finansuojamų projektų sąrašą, nesilaikė nešališkumo įsipareigojimo. Galimai dėl šių sprendimų atsirado ir teisinės pasekmės, kai kitų, nešališkų pareiškėjų teiktiems projektiniams pasiūlymams finansuoti nepakako lėšų, nes visos jos buvo skirtos su miesto VVG susijusiems projektams finansuoti.

7. Anykščių miesto VVG įgyvendinant vietos plėtros strategiją parengė vieną iš vietos plėtros strategijos tikslus įgyvendinantį projektinį pasiūlymą "Pagaminta Anykščiuose" (projekto Nr. 08.6.1-ESFA-T-927-02-0006), kurio įgyvendinimui prašoma skirti 20 000 Eur. paramą. Projektinius pasiūlymus vertino Anykščių miesto VVG paskirti išorės vertintojai, kurie nelaikytini išorės vertintojais ekspertais, kadangi 2019-07-22 buvo deleguoti vieno iš 15 miesto VVG narių Anykščių rajono savivaldybės administracijos (vietos valdžios atstovas Anykščių miesto VVG)<sup>154</sup>. Vertintojai pasirašė

---

<sup>152</sup> Marijampolės miesto VVG valdybos narių susirinkimo 2020-03-13 protokolas Nr. 2020-03-13 ir 2020-06-30 protokolas Nr. 2020/06-30.

<sup>153</sup> **STT pastaba:** nepriklausomai nuo to, kokio turinio nešališkumo miesto VVG valdybos nariai pasirašė, jie privalėjo laikytis Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklėse nustatyto aukštesnio nešališkumo reikalavimų, tačiau priimdami sprendimą įtraukti pareiškėjų pateiktus projektinius pasiūlymus, kuriuose Marijampolės miesto VVG dalyvauja kaip partneris į finansuojamų projektų sąrašą, turėjo suinteresuotumą, buvo šališki, tačiau nenusišalino nuo šių projektinių pasiūlymų vertinimo, ir taip galimai pažeidė Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklėse VVG valdybos nariui nustatytą nešališkumo įsipareigojimą.

<sup>154</sup> Anykščių rajono savivaldybės 2019-07-22 raštas Nr. 1AĮ-570.

Vietos plėtros projektinių pasiūlymų vertintojo nešališkumo deklaraciją, kuria įsipareigojo būti nešališkiems ir atsisakyti dalyvauti sprendimų dėl vietos plėtros projektų priėmimo, jei paaiškės, kad yra „vietos plėtros projektinį pasiūlymą pateikusios organizacijos narys (-ė); dalyvauja vietos plėtros projektinį pasiūlymą pateikusios organizacijos valdymo organų veikloje; įtrauktas (-a) į vietos plėtros projektinio pasiūlymo, kuris yra vertinamas, vykdymo procesą; galiu nesuderinti viešųjų ir privačių interesų ir galiu būti šališkas (-a)“<sup>155</sup>. Anykščių miesto VVG nario vietos valdžios deleguoti vertintojai, būdami galimai šališki vertino miesto VVG pateiktą projektinį pasiūlymą, parengė Anykščių miesto VVG parengto projektinio pasiūlymo vertinimo ataskaitą, kurioje konstatavo, kad projektinis pasiūlymas atitiko atrankos kriterijus<sup>156</sup>.

8. Anykščių miesto VVG valdybos 2020-06-20 posėdyje Miesto VVG darbuotojas – administracijos vadovas, pristatė Anykščių miesto VVG rengtą projektinį pasiūlymą, pagrindinius tikslus, uždavinius, išlaidas, bei išorės ekspertų vertinimą valdybai. Valdybos posėdyje dalyvavo ir Anykščių miesto VVG pirmininkas<sup>157</sup>. Valdybos posėdžio protokole nenurodyta kas rengė Anykščių miesto VVG projektinį pasiūlymą „Pagaminta Anykščiuose“ (projekto Nr. 08.6.1-ESFA-T-927-02-0006)<sup>158</sup>. Visi Anykščių miesto VVG valdybos nariai „Išskeltoms idėjoms pritarė“ ir įtraukė Anykščių miesto parengtą projektinį pasiūlymą į finansuojamų iš ESI fondų projektų sąrašą Nr. 6. Už šį valdybos sprendimą balsavo visi 6 posėdyje dalyvavę valdybos nariai. Visi šiame valdybos posėdyje dalyvavę ir sprendimą priėmę asmenys laikytini susiję su projektinį pasiūlymą parengusia pareiškėja, nes yra arba pareiškėjos vadovai arba jos valdymo organų nariai, todėl galimai buvo šališki, turėjo suinteresuotumą, ir pažeidė nešališkumo įsipareigojimą balsuodami už miesto VVG naudingą sprendimą įtraukti miesto VVG parengtą projektinį pasiūlymą į finansuojamų iš ESI fondų sąrašą.

Nenustatėme, kad Biržų miesto VVG įgyvendinant vietos plėtros strategiją rengtų ir teiktų miesto VVG projektinius pasiūlymus, taip pat dalyvautų kaip partneris su kitais pareiškėjais įgyvendinant iš ESI fondų finansuojamus projektus, todėl Biržų miesto VVG praktika nedalyvauti nei pareiškėju nei

<sup>155</sup> **STT pastaba:** vertintojai prieš atlikdami vertinimą turėjo pasirašyti kitokios apimties Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklių 4 priede nustatytos formos nešališkumo deklaraciją, kurios 2 ir 3 punktuose nustatyta, kad vertintojai įsipareigoja vengti intereso konflikto ne tik su projektų vykdytojais, tačiau ir su projekto partneriais. Nepriklausomai nuo to kokio turinio nešališkumo deklaracijas vertintojai pasirašė, jie privalėjo laikytis Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklėse nustatyto nešališkumo standarto, tačiau vertindami pareiškėjų pateiktus projektinius pasiūlymus, kuriuose miesto VVG yra pareiškėjas, būdami deleguoti miesto VVG nario, vietos valdžios atstovo, turėjo suinteresuotumą ir buvo šališki, tačiau nenusišalino nuo projektinio pasiūlymo vertinimo ir taip galimai pažeidė Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklėse nustatyta vertintojo nešališkumo įsipareigojimą.

<sup>156</sup> Projektinių pasiūlymų vertinimo ataskaitos: 2019-12-09 dėl projekto Nr. 08.6.1-ESFA-T-927-01-0197, 2020-01-24 dėl projekto Nr. 08.6.1-ESFA-T-927-01-0227 ir 2020-08-10 dėl projekto Nr. 08.6.1-ESFA-T-927-01-0425

<sup>157</sup> Anykščių miesto VVG valdybos 2020-06-29 protokolas.

<sup>158</sup> Tuo metu Anykščių miesto VVG dirbo tik 1 darbuotojas ir VVG pirmininkas, todėl laikytina, kad rengėjais yra Anykščių miesto VVG pirmininkas ir jai pavaldį miesto VVG darbuotoją – administracijos vadovė, kurie abu dalyvavo valdybos posėdyje ir būdami šališkais skatino valdybos narius įtraukti jų pačių rengtą projektinį pasiūlymą į finansuojamų projektų sąrašą.

partneriu įgyvendinant vietos plėtros strategiją, antikorupciniu požiūriu laikytina geruoju ir sektinu pavyzdžiu miestų VVG, įgyvendinant vietos plėtros strategiją.

**Išvada:** Įgyvendinant miesto VVG parengtą vietos plėtros strategiją, miesto VVG teikiant projektinį pasiūlymą arba dalyvaujant partneriu jį teikiant, visi projektinio pasiūlymo, kuriame miesto VVG yra pareiškėjas arba partneris, atrankos procese dalyvaujantys asmenys laikytini šališkais ir galimai papuolančiais į interesų konfliktą, todėl tokia situacija antikorupciniu požiūriu yra ydinga, nesuderinama su miesto VVG keliamais sprendimų priėmimo nešališkumo ir skaidrumo reikalavimais.

## **PASIŪLYMAI**

### **16. ANYKŠČIŲ, MARIJAMPOLĖS IR SKUODO MIESTŲ VVG:**

16.1. Atsisakyti antikorupciniu požiūriu ydingos praktikos miestų VVG dalyvauti įgyvendinant vietos plėtros strategiją kaip projektų pareiškėjui ar partneriui, išskyrus atvejus kai miesto VVG kaip partneris dalyvauja projekte neatlygintinai.

16.2. Siekiant veiksmingos BIVP partnerystės, imtis papildomų bendradarbiavimo priemonių ir pritraukti daugiau bendruomenės ir verslo organizacijų ar asocijuotų struktūrų tapti miestų VVG nariais ir dalyvauti miesto VVG veikloje, visus partnerius skatinti rengti ir teikti projektinius pasiūlymus, dalyvauti; teikti pareiškėjams ir partneriams konsultacijas ir visokeriopą pagalbą.

### **17. VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJAI:**

17.1. Imtis teisėkūros priemonių, siekiant kad būtų atsisakyta antikorupciniu požiūriu ydingos praktikos miestų VVG dalyvauti įgyvendinant vietos plėtros strategiją kaip projektų pareiškėjui ar partneriui, išskyrus atvejus kai miesto VVG kaip partneris dalyvauja projekte neatlygintinai.

17.2. Rekomenduoti miestų VVG, siekiant veiksmingos BIVP partnerystės, įtraukti kuo daugiau bendruomenės ir verslo organizacijų ar asocijuotų struktūrų dalyvauti miesto VVG veikloje.

*3.2.5. VVG darbuotojais be konkurso arba selektyviai organizuojant konkursus įdarbinami miestų VVG vadovai, jiems ar valdybos nariams artimi asmenys*

ES reglamente Nr. 1303/2013 nustatyta, kad miestų VVG pagrindinės funkcijos yra rengti ir įgyvendinti BIVP strategijas. VVG teikiama parama iš ESI fondų skiriama BIVP strategijos rengimo išlaidoms, įskaitant administracinės išlaidas (išlaidos veiklai ir personalui), taip pat einamosioms išlaidoms, susijusioms su BIVP strategijos įgyvendinimo valdymu, kurias sudaro veiklos išlaidos, personalo išlaidos. Vietos plėtros strategijoms parengti ir jų įgyvendinimui administruoti. Visa iš ESI fondų gauta parama skiriama VVG šiai veiklai užtikrinti negali viršyti 25 proc. visų pagal BIVP strategiją patirtų išlaidų. Miestų VVG veiklos finansavimui Lietuvos Respublikoje skiriamos 2 priemonės, kurių finansavimo sąlygas nustato VRM patvirtinti finansavimo sąlygų aprašai. 2014–2020



metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 8 prioriteto „Socialinės įtraukties didinimas ir kova su skurdu“ 08.6.1-ESFA-T-909 priemonės „Vietos plėtros strategijų rengimas“ projektų finansavimo sąlygų apraše<sup>159</sup> (toliau – 909 priemonės FSA) ir 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 8 prioriteto „Socialinės įtraukties didinimas ir kova su skurdu“ Nr. 08.6.1-ESFA-T-910 priemonės „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimo administravimas“ projektų finansavimo sąlygų apraše<sup>160</sup> (toliau – 910 priemonės FSA). 909 priemonės ir 910 priemonės FSA nustatyta, kad miesto VVG gali būti projektų skirtų rengti vietos plėtros strategijas ir administruoti jų įgyvendinimą pareiškėjos ir gauti už šias veiklas finansavimą iš ESI fondų. Pagal 909 priemonės FSA didžiausia projektui galima skirti finansavimo lėšų suma yra 3996,00 Eur, projekto vykdytojo darbo užmokesčiui turi būti skiriama ne mažiau 10 proc. tiesioginių finansuojamų išlaidų. Pagal 910 priemonės FSA didžiausia projektui galima skirti finansavimo lėšų suma yra 15 proc. visai vietos plėtros strategijai įgyvendinti reikalingų finansavimo lėšų (t. y. Europos Sąjungos struktūrinių fondų ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų) bet ne daugiau 100 tūkst. Eur.

Visos analizuojamų miestų VVG įgyvendina projektus pagal 909 priemonės FSA ir 910 priemonės FSA, todėl visos gauna finansavimą iš ESI fondų ir valstybės biudžeto miestų VVG valdymui, personalui ir administravimui. Kai kurios miestų VVG papildomai dalyvauja įgyvendinant vietos plėtros strategijas, ir pagal 911 priemonės ir 927 priemonės FSA teikia bei įgyvendina atskirus vietos plėtros projektus ir pagal projektų paraiškas gauna paramą skirtą projektų valdymui ir administravimui, iš jų ir darbuotojų darbo užmokesčiui mokėti.

Analizuojamų miestų VVG įstatuose nurodoma, kad miestų VVG veiklos sritis – viešasis valdymas. Pagrindiniai veiklos tikslai - dalyvauti rengiant ir įgyvendinant miesto BIVP miestų teritorijose, telkti įvairių ekonomikos sektorių pastangas ieškant tinkamiausių sprendimų miesto ekonominei ir socialinei gerovei kelti, skatinti vietines iniciatyvas, rengti miesto vietos plėtros strategiją, skatinti bendradarbiavimą su kitomis visuomeninėmis organizacijomis įgyvendinant BIVP strategijas grindžiant BIVP partnerystės principu.

VRM Atsakomybės paskirstymo taisyklių 7.11 punkte pavesta koordinuoti BIVP iniciatyvos įgyvendinimą Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklėse nustatyta tvarka. Tačiau teisės aktuose reglamentuojančiuose teikiamos paramos naudojimo priežiūrą VRM nesuteikti įgaliojimai atliekant vietos plėtros strategijų įgyvendinimo stebėseną ir priežiūrą atlikti miestų VVG

---

<sup>159</sup> Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2015 m. gegužės 18 d. įsakymas Nr. 1V-40 „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 8 prioriteto „Socialinės įtraukties didinimas ir kova su skurdu“ 08.6.1-ESFA-T-909 priemonės „Vietos plėtros strategijų rengimas“ projektų finansavimo sąlygų aprašo patvirtinimo“.

<sup>160</sup> Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2016 m. liepos 7 d. įsakymas Nr. 1V-483 „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 8 prioriteto „Socialinės įtraukties didinimas ir kova su skurdu“ Nr. 08.6.1-ESFA-T-910 priemonės „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimo administravimas“ projektų finansavimo sąlygų aprašo patvirtinimo“.

vidaus administravimo sprendimų, tiek kiek šiam tikslui naudojamos ES ir valstybės biudžeto lėšos, nešališkumo ir skaidrumo kontrolę ir priežiūrą. Taip pat nėra sukurta pranešimo apie pažeidimus vieša sistema skatinanti bendruomenę pranešti apie miestų VVG pažeidimus naudojant gautas lėšas<sup>161</sup>.

STT AAŽV pareigūnai 2021 m. atlikę analitinės žvalgybos tyrimą nustatė, kad analizuojamų miestų VVG dirba VVG narių artimi giminaičiai ar kiti su miesto VVG valdymo organų nariais ar darbuotojais susiję asmenys<sup>162</sup>.

Įvertinę analizuojamų miestų VVG administruojant vykdomus projektus priimtus sprendimus ir veiklos ataskaitų duomenis, nustatėme, kad miestų VVG neturi reglamentavę priėmimo į darbą tvarkos, o gavę finansavimą jų vykdomiems projektams administruoti, šį finansavimą naudoja galimai nesilaikant teisės aktų reikalavimų, nešališkumo ir skaidrumo principų, be skaidraus ir atviro konkurso arba selektyviai organizuodami konkursus priima į darbą VVG valdymo organų narių artimus giminaičius ar kitus susijusius asmenis.

Pavyzdžiui:

1. Skuodo miesto VVG, įgyvendinant 2016-2022 m. vietos plėtros strategiją buvo 5 projektų vykdytoja. Skuodo miesto VVG veiklos ataskaitose nurodoma, kad per 2018 metus Skuodo miesto VVG negavo projektų finansavimo pajamų, per 2019 metus Skuodo miesto VVG gavo 23 830 Eur. finansavimo pajamų iš kurių veiklai buvo panaudota 23 762 Eur. ir darbuotojų išlaikymo sąnaudos buvo 11 899 Eur., o per 2020 metus pradėjus įgyvendinti vietos plėtros strategijai įgyvendinti pačios Skuodo miesto VVG parengtus 3 projektus<sup>163</sup>, asociacija gavo 94 684 Eur finansavimo pajamų, iš kurių veiklai buvo panaudota visa suma 94 684 Eur, darbuotojų išlaikymo sąnaudos buvo 1/3 visų gautų pajamų – 31 435 Eur. Per 2021 m. šie projektai buvo tęsiami ir pradėtas įgyvendinti dar vienas miesto VVG parengtas projektas<sup>164</sup>, visiems miesto VVG vykdomiems projektams administruoti gauta 135 575 Eur. finansavimo pajamų iš kurių visa suma buvo panaudota veiklai 135 797 Eur. Darbuotojų išlaikymo sąnaudos buvo 30 707 Eur.<sup>165</sup>

Skuodo miesto VVG 2018 metais kol nebuvo gautas finansavimas projektams neturėjo nei vieno darbuotojo. 2019 m. Skuodo miesto VVG pradėjus gauti finansavimą už vykdomus projektus, pirmiausiai „Skuodo MVVG plėtros 2016–2022 metų strategijos įgyvendinimo administravimas“ (Projekto Nr. 8.6.1-ESFA-T-910-04-0001) (toliau - Skuodo miesto VVG vietos VPS įgyvendinimo

<sup>161</sup> Nustatyti korupcijos rizikos veiksniai nurodomi šios išvados 3.1.5 skirsnyje.

<sup>162</sup> STT AAŽV 2021 m. pažyma Nr. AAŽP-2-011-22.

<sup>163</sup> Skuodo miesto VVG vietos plėtros 2016-2022 metų strategijos įgyvendinimo administravimas (Projekto Nr. 08.6.1-ESFA-T-910-04-0001), Pardavimų skatinimo paslaugos Skuodo miesto verslininkams (Projekto Nr. 08.6.1-ESFA-T-927-01-0197) ir Parama pradėjusiems Skuodo miesto verslininkams (Projekto Nr. 08.6.1-ESFA-T-927-01-0227).

<sup>164</sup> Bendradarbiavimo ir informacijos sklaidos tinklų kūrimas Skuode (Projekto Nr. 08.6.1-ESFA-T-927-01-0425).

<sup>165</sup> VĮ Registrų centras paskelbti veiklos ataskaitų duomenys. Prieiga internete: <https://www.registrucentras.lt/jar/p/index.php?kod=304038065&a=5236&p=1>.

administravimo projektas) projekto vadovo pareigose be jokio konkurso buvo įdarbintas (0,25 etato) Skuodo miesto VVG pirmininkas ir Skuodo miesto VVG tarybos narys (vietos valdžios atstovas)<sup>166</sup>. Taip pat 2019 m. be konkurso buvo įdarbintas Skuodo miesto VVG plėtros strategijos įgyvendinimo administravimo projekto administratorius – finansininkas (0,5 etato)<sup>167</sup>. 2020 m. Skuodo miesto VVG tapus 3 vietos plėtros projektų vykdytoja ir gavus didesnę finansavimą iš ESI fondų, VB ir SB šių projektų administravimui, Skuodo miesto VVG projekto „Pardavimų skatinimo paslaugos pradėjantiesiems Skuodo miesto verslininkams“ (Projekto Nr. 08.6.1-ESFA-T-927-01-0197) Skuodo miesto VVG darbuotojais buvo įdarbinti miesto VVG pirmininko giminaičiai (dukra ir sesers dukra) ir Skuodo miesto VVG tarybos nario (vietos valdžios atstovas) darbuotojo dukra<sup>168</sup>. Skuodo miesto VVG pirmininko ir tarybos nario (vietos valdžios atstovas) dukra pardavimų konsultante „Pardavimų skatinimo paslaugos pradėjantiesiems Skuodo miesto verslininkams“ (Projekto Nr. 08.6.1-ESFA-T-927-01-0197) projekte dirbo nuo 2020-04-17 iki 2020-06-30, vėliau nuo 2020-07-01 ją pakeitė kito Skuodo miesto VVG tarybos nario (vietos valdžios atstovas) dukra, kuri pardavimų konsultante šiame projekte dirbo iki projekto įgyvendinimo pabaigos.

Skuodo miesto VVG taryba 2019-04-09 posėdyje svarstė klausimą dėl darbuotojų įdarbinimo rekomendacijos. Protokole nurodoma, kad Skuodo miesto VVG pirmininkas „*informavo, kad Strategijos įgyvendinimo administravimui yra skirta 113 300 Eur. Pateikiama preliminari lėšų panaudojimo sąmata. Dalis paslaugų, susijusių su Strategijos administravimu, bus perkama, tačiau dalį atliks įdarbinti asmenys. Planuojama, kad projekto vadove dirbs asmuo Nr. 1 (0,25 etato), projekto administratore – finansininke asmuo Nr. 2 (0,5 etato)*“ Tarybos posėdyje dalyvavo 8 iš 9 tarybos narių, iš jų ir tarybos pirmininkas, kuris pasiūlė savo kandidatūrą. Visi 8 dalyvavę posėdyje tarybos nariai balsavo už rekomendavimą įdarbinti nurodytus asmenis Skuodo miesto VVG, iš jų už sprendimą rekomenduoti įdarbinti save balsavo ir miesto VVG pirmininkas tarybos narys.<sup>169</sup> Įdarbinant Skuodo miesto VVG pirmininką į Skuodo miesto VVG vietos VPS įgyvendinimo administravimo projekto vadovo pareigas, darbo sutartį pasirašė Skuodo miesto tarybos narys (vietos valdžios atstovas), kuris neturėjo tam įgaliojimų<sup>170</sup>. Miesto VVG taryba kaip kolegialus organas turėjo tik rekomendavimo įdarbinti darbuotojus įgaliojimus, o tarybos nariai atskirai jokių įgaliojimų įdarbinti miesto VVG

<sup>166</sup> Skuodo miesto VVG projekto vadovo 2019-02-28 darbo sutartis Nr. 2.

<sup>167</sup> Skuodo miesto VVG projekto administratoriaus-finansininko 2019-02-28 darbo sutartis Nr. 3.

<sup>168</sup> Skuodo miesto VVG pardavimų konsultanto 2020-04-15 darbo sutartis Nr. 4, Skuodo miesto VVG projekto administratoriaus 2020-05-29 darbo sutartis Nr. 5 ir Skuodo miesto VVG pardavimo konsultanto 2020-06-30 darbo sutartis Nr. 6.

<sup>169</sup> Skuodo miesto VVG tarybos 2019-04-09 posėdžio protokolas Nr. T-1.

<sup>170</sup> Pagal Skuodo miesto VVG įstatų 41.5 punktą tik miesto VVG pirmininkas turi įgaliojimus *pagal Tarybos rekomendacijas priimti ir atleisti samdomus darbuotojus*, prieiga internete: <https://skuodomiestovvg.lt/wp-content/uploads/2019/03/istatai.pdf>.

darbuotojus neturėjo<sup>171</sup>. Tokiu būdu VVG pirmininkas galimai šališkai ir neskaidriai buvo paskirtas į pareigas miesto VVG ir gavo atlyginimą iš Skuodo miesto VVG vietos plėtros strategijos įgyvendinimo administravimo projektui administruoti skirtų lėšų iš ESI fondų, VB ir SB.

Į Skuodo miesto VVG į Skuodo miesto VVG projekto „Pardavimų skatinimo paslaugos pradedantiesiems Skuodo miesto verslininkams“ (Projekto Nr. 08.6.1-ESFA-T-927-01-0197) pardavimų konsultanto pareigas, kuriam skirtas finansavimas iš ESI, VB ir SB, buvo priimta Skuodo miesto VVG pirmininko dukra. Darbo sutartį, taip pat kaip ir su Skuodo miesto VVG pirmininku, sudarė tarybos narys (vietos valdžios atstovas). Šiuo atveju Skuodo miesto VVG pirmininkas organizavo priėmimo į Skuodo miesto VVG darbuotojo pareigas konkursą: sudarė atrankos į pareigas komisiją, bei įgaliojo Skuodo miesto VVG narį (vietos valdžios atstovas) pasirašyti darbo sutartį su atrinktu kandidatu<sup>172</sup>. Sudaryta atrankos komisija vykdė priėmimo į pareigas konkursą, kurį iš 9 kandidatų laimėjo Miesto VVG pirmininko dukra<sup>173</sup>. 2020-03-31 paskelbtas konkursas į pareigas, o vėliau 2020-04-14, galimai viršijant miesto VVG pirmininkui suteiktus įgaliojimus, Skuodo miesto VVG pirmininkė paskyrė miesto VVG tarybos narį projekto „Pardavimų skatinimo paslaugos pradedantiesiems Skuodo miesto verslininkams“ (Projekto Nr. 08.6.1-ESFA-T-927-01-0197) vadovu, sudarė atrankos komisiją iš sau nepavaldžių Skuodo miesto VVG tarybos narių, ir suteikė įgaliojimą sau nepavaldžiam asmeniui – tarybos nariui (vietos valdžios atstovui) priimti į darbą ir pasirašyti darbo sutartį su atrinktu kandidatu. Taip pat nustatėme, kad Skuodo miesto VVG taryba nepriėmė sprendimo dėl rekomendacijos paskirti asmenį į miesto VVG darbuotojo pareigas<sup>174</sup>, t. y. nebuvo laikomasi paskyrimo į pareigas miesto VVG tvarkos nustatytos Skuodo miesto VVG įstatuose, todėl šis paskyrimas į pareigas galimai neteisėtas ir neatitiko BIVP partnerystės principo reikalavimų. Darbo sutartį su atrinkta miesto VVG pirmininkės dukra pasirašė galimai viršijant savo įgaliojimus Skuodo miesto VVG tarybos narys (vietos valdžios atstovas)<sup>175</sup>. Visa informacija apie miesto VVG pirmininko dukros paskyrimą į pareigas miesto VVG

---

<sup>171</sup> **STT pastaba:** Šiuo atveju vienintelis būdas miesto VVG pirmininką įdarbinti kitose pareigose buvo tik savęs priėmimas į pareigas arba savęs priėmimo funkcijos delegavimas kitam darbuotojui, bet ne valdymo organo nariui, tačiau ir vienu ir kitu atveju įdarbinti miesto VVG pirmininką darbuotoju yra *de jure* neįmanoma tiek dėl interesų konflikto, tiek dėl to, kad miestų VVG pirmininko ir miesto VVG darbuotojo pareigų vienu metu vykdymas yra nesuderinamas dėl skirtingų veiklos vadovavimo, koordinavimo ir vykdymo funkcijų nesuderinamumo. Tas pats asmuo viešajame juridiniame asmenyje negali būti ir vadovas atsakingas už darbuotojų kontrolę ir sau pavaldus darbuotojas.

<sup>172</sup> Skuodo miesto VVG pirmininko 2020-04-14 įsakymas Nr. P2020-04/1.

<sup>173</sup> Atliekant korupcijos rizikos analizę Skuodo miesto VVG atstovas paaiškino, kad komisija nustatė, kad Skuodo miesto VVG pirmininko dukra buvo aukščiausią kvalifikaciją ir kompetencijas turintis kandidatas iš 9 kandidatų, todėl komisija ją atrinko į pareigas. **STT pastaba:** Antikorupcinio požiūriu neigiamai vertintina priėmimo į darbą savo dukrą situacija, kai viešo konkurso atrankos procedūra į Skuodo miesto VVG darbuotojo pareigas neregamentuota, konkursas paskelbtas ir atrankos į pareigas komisija miesto VVG pirmininko iniciatyva buvo sudaryta tik šiuo atveju priimant į darbą miesto VVG pardavimų konsultantą.

<sup>174</sup> Pagal Skuodo miesto VVG įstatų 37.4 punktą miesto VVG tarybos funkcijos: „*rekomenduoti Tarybos pirmininkui priimti į darbą ir atleisti darbuotojus, sudaryti ir nutraukti su jais darbo sutartis, nustatyti samdomų darbuotojų atlyginimo dydžius, skirti jiems paskatinimus ir nuobaudas, leisti įsakymus jos kompetencijos ribose*“.

<sup>175</sup> Skuodo miesto VVG projekto administratoriaus 2020-04-15 darbo sutartis Nr. 4.

pateikė ir ESFA, nurodant kad šia paskyrimo į pareigas procedūra buvo siekiama išvengti miesto VVG pirmininko interesų konflikto priimant į darbą savo dukrą<sup>176</sup>. Visais kitais atvejais priimant 4 miestų VVG darbuotojus į pareigas konkursas nebuvo skelbiamas.

Skuodo miesto VVG pirmininkė 2020 m. į „Pardavimų skatinimo paslaugos pradedantiesiems Skuodo miesto verslininkams“ (Projekto Nr. 08.6.1-ESFA-T-927-01-0197) administratoriaus pareigas be konkurso priėmė taip pat ir savo sesers dukrą. Šiuo atveju atrankos į pareigas konkursas neorganizuotas, tarybos pritarimas taip pat negautas, darbo sutartį be tarybos pritarimo, pasirašė pats Skuodo miesto VVG pirmininkas<sup>177</sup>, nors priimant į darbą artimą giminaitį šiuo atveju buvo akivaizdus interesų konfliktas.

Skuodo miesto VVG pirmininkas 2020 m. į „Pardavimų skatinimo paslaugos pradedantiesiems Skuodo miesto verslininkams“ (Projekto Nr. 08.6.1-ESFA-T-927-01-0197) administratoriaus pareigas priėmė miesto VVG tarybos nario (vietos valdžios atstovas) dukrą. Šiuo atveju atrankos į pareigas konkursas taip pat neorganizuotas<sup>178</sup>, tarybos pritarimas negautas. Tokiu būdu galimai neskaidriai ir neužtikrinant BIVP partnerystės principo į pareigas administruoti projektą miesto VVG be konkurso ir be tarybos pritarimo buvo priimta miesto VVG tarybos nario (vietos valdžios atstovo) dukra.

Pažymime, kad STT 2021 m. liepos 19 d. atlikus korupcijos rizikos analizę buvo nustatyti analogiški korupcijos rizikos veiksniai VVG įgyvendinant kaimo vietovių ir žuvininkystės regionų plėtros strategijas dėl susijusių asmenų įdarbinimo ir neskaidraus lėšų panaudojimo priimant į VVG darbuotojų pareigas: *„dėl galimybės ir sudarytų sąlygų į projektų vykdytojo darbuotojų pareigas, neskelbiant viešos atrankos priimti VVG narius, su jais susijusius ar jų pasiūlytus asmenis neužtikrina skaidraus ir viešo atrankos proceso, dėl to sudaroma reali korupcijos pasireiškimo galimybė, taip pat gali kentėti VPS vykdymas, tikslų siekimas, racionalus ir efektyvus lėšų panaudojimas“* 2021 m. liepos 19 d. Korupcijos rizikos analizės išvadoje „Dėl Korupcijos rizikos analizės vietos veiklos grupių veiklos vykdymo ir priežiūros srityje“ pateikti pasiūlymai Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijai 2021 m. buvo įgyvendinti<sup>179</sup>.

**Išvada:** Miestų VVG darbuotojams atlyginimai mokami iš miestų VVG projektams skiriamos paramos, todėl miesto VVG skaidrūs įdarbinimo santykiai kartu yra ir paramos skaidraus panaudojimo

<sup>176</sup> Skuodo miesto VVG 2020-09-02 raštas Nr. SD20/09-1. ESFA, kaip ir VRM įgaliojimų vertinti miesto VVG administracijos sprendimų teisėtumą ir atitiktį skaidrumo ir nešališkumo principams neturi, todėl tyrimo neinicijavo.

<sup>177</sup> Skuodo miesto VVG projekto administratoriaus 2020-05-29 darbo sutartis Nr. 5.

<sup>178</sup> Skuodo miesto VVG atstovas nurodė, kad buvo organizuotas konkursas į šias pareigas tik konkurse dalyvavo vienas kandidatas, tačiau jokių tai patvirtinančių dokumentų negavome, todėl vertiname, kad konkursas į šias pareigas nebuvo paskelbtas ir nevyko.

<sup>179</sup> Korupcijos rizikos analizė vietos veiklos grupių veiklos vykdymo ir priežiūros srityje 2021-07-19 ir pateiktų pasiūlymų įgyvendinimo stebėseną Prieiga internete: [https://www.stt.lt/data/public/uploads/2021/07/kra\\_zum-ir-nma-vietos-veiklos-grupiu-veiklos-vykdytas-ir-prieziura.pdf](https://www.stt.lt/data/public/uploads/2021/07/kra_zum-ir-nma-vietos-veiklos-grupiu-veiklos-vykdytas-ir-prieziura.pdf).

garantas. Nekontrolijuojami miestų VVG veiksmai priimant į miestų VVG darbuotojų pareigas, suteikia neribotą diskreciją miestų VVG sprendimus priimantiems asmenims, dažniausiai vietos valdžios atstovams, be atviro konkurso, aiškių reikalavimų kandidatams ir jų atrankos sistemos arba selektyviai organizuojant konkursus, priimti į darbą miesto VVG savo artimus giminaičius ar pažįstamus. Tai didina korupcijos riziką, kad miestų VVG gauta parama iš ESI fondų, VB ir SB, vykdant miestų VVG projektų administravimą bus panaudota pažeidžiant BIVP vietos partnerystės, nešališkumo ir skaidrumo principus ir viešąjį interesą.

### **PASIŪLYMAI**

#### **18. VISOMS ANALIZUOJAMOMS MIESTŲ VVG:**

19. Nustatyti privalomo viešo konkurso priimant į miesto VVG darbuotojų pareigas, kuriems atlyginimas mokamas iš paramos lėšų, tvarką ir skelbti interneto puslapyje pranešimus apie karjerą miesto VVG .

#### **20. VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJAI:**

20.1. Tobulinti miestų VVG veiklos priežiūros teisinį reguliavimą, įpareigoti miesto VVG laikytis nešališkumo ir skaidrumo reikalavimų priimant į miesto VVG pareigas darbuotojus, kuriems atlyginimas mokamas iš paramos lėšų, viešinti galimos karjeros miesto VVG galimybes.

20.2. Nustatyti miesto VVG privalomo viešo konkurso atrankos sistemą ir tvarką priimant į miesto VVG darbuotojų, kuriems atlyginimas mokamas iš paramos lėšų, pareigas.

#### 4. MOTYVUOTOS IŠVADOS (PASTABOS)

*Išanalizavus teisinį reguliavimą, bei analizės subjektų veiklą analizuojamose veiklos srityse ir darbo praktiką, darytina išvada, kad miestų VVG veikloje yra korupcijos rizika, kuri nepakankamai prižiūrima, kontroliuojama ir valdoma. Teikiamos motyvuotos išvados (pastabos) ir pasiūlymai dėl šioje išvadoje nustatytų korupcijos rizikos veiksnių.*

##### **1. Kritinės antikorupcinės pastabos:**

1.1. Nekontroliuojama miestų VVG sudėties ir VVG pirmininko, valdybos narių rinkimo sprendimų atitiktis BIVP partnerystės, skaidrumo bei nešališkumo principų reikalavimams, sudaro prielaidas steigti miestų VVG, kurios neužtikrina skaidrios BIVP partnerystės, kurioje gali būti atstovaujamos siauros kai kurių interesų grupės, galinčios daryti įtaką miestų VVG valdymo organų nariams skiriant miesto VVG pirmininką, valdybos narius ir priimant kitus sprendimus (motyvai išdėstyti išvados 3.1.1. skirsnyje).

1.2. Miesto VVG visuotiniam narių susirinkimui priimant sprendimą dėl miesto VVG pirmininko įdarbinimo miesto VVG, sprendime dalyvaujantys asmenys, galimai būdami suinteresuotais ir šališkais, nenusišalina, dalyvauja ir balsuoja už savęs įdarbinimą miesto VVG, todėl miesto VVG gali būti priimti galimai neskaidrūs ir BIVP partnerystės reikalavimų neatitinkantys, vienam miestų VVG nariui palankūs ir šališki sprendimai priimant į darbą miesto VVG (motyvai išdėstyti išvados 3.2.1 skirsnyje).

1.3. Keičiant vietos plėtros strategiją yra didelė rizika priimti šališkus, tam tikriems būsimiems arba esamiems projektų vykdytojams ir partneriams palankius sprendimus dar vietos plėtros strategijos keitimų iniciatyvos ir pakeitimo projekto rengimo stadijose, tačiau prievolė deklaruoti nešališkumą ir nusišalinti nustatyta tik visuotinio narių susirinkimo dalyviams prieš tvirtinant vietos plėtros strategijos pakeitimą. Todėl miesto VVG pirmininkas, darbuotojai gali rengti arba dalyvauti rengiant vietos plėtros strategijų projektus, visuotinio narių susirinkimo dalyviai – derinti iniciatyvą keisti vietos plėtros strategiją, būdami galimai šališkais ir suinteresuotais pakeitimais kaip būsimi pareiškėjų arba partnerių vadovai, valdymo organų nariai ar darbuotojai.

1.4. Miesto VVG įgyvendinant vietos plėtros strategiją vykdant projektinių pasiūlymų atranką, neužtikrina, kad šališki su projektų pareiškėjais ar jų partneriais susiję asmenys jokiais formomis nedalyvautų miesto VVG priimant sprendimus dėl projektų įtraukimo į finansuojamų sąrašus. Miestų VVG valdybos nariai net ir deklaruodami nešališkumą ir interesus, taip pat miestų VVG pirmininkai ir miestų VVG darbuotojai, turėdami suinteresuotumą dalyvauja diskusijose, atsakymuose į klausimus, siūlo balsuoti, balsuoja ar kitokiomis formomis dalyvauja priimant sprendimus įtraukti pareiškėjų ar partnerių su kuriais turi ryšių projektinius pasiūlymus į finansuojamų projektų sąrašus, tokiu būdu

neužtikrinamas visiškas sprendimų nešališkumas ir skaidrumas. (motyvai išdėstyti išvados 3.2.3 skirsnyje).

1.5. Įgyvendinant miesto VVG parengtą vietos plėtros strategiją, miesto VVG teikiant projektinį pasiūlymą arba dalyvaujant partneriu jį teikiant, visi projektinio pasiūlymo, kuriame miesto VVG yra pareiškėjas arba partneris, atrankos procese dalyvaujantys asmenys laikytini šališkais ir galimai papuolančiais į interesų konfliktą, todėl tokia situacija antikorpuciniu požiūriu yra ydinga, nesuderinama su miesto VVG keliamais sprendimų priėmimo nešališkumo ir skaidrumo reikalavimais (motyvai išdėstyti išvados 3.2.4 skirsnyje).

1.6. Miestų VVG darbuotojams atlyginimai mokami iš miestų VVG projektams skiriamos paramos, todėl miesto VVG skaidrūs įdarbinimo santykiai kartu yra ir paramos skaidraus panaudojimo garantas. Nekontrolijuojami miestų VVG veiksmai priimant į miestų VVG darbuotojų pareigas, suteikia neribotą diskreciją miestų VVG sprendimus priimantiems asmenims, dažniausiai vietos valdžios atstovams, be atviro konkurso, aiškių reikalavimų kandidatams ir jų atrankos sistemos arba selektyviai organizuojant konkursus, priimti į darbą miesto VVG savo artimus giminaičius ar pažįstamus. Tai didina korupcijos riziką, kad miestų VVG gauta parama iš ESI fondų, VB ir SB, vykdant miestų VVG projektų administravimą bus panaudota pažeidžiant BIVP vietos partnerystės, nešališkumo ir skaidrumo principus ir viešąjį interesą.

## **2. Kitos antikorpucinės pastabos:**

2.1. Nenuosekliai reglamentuota privalomų vietos plėtros projektų atrankos dokumentų sistema sudaro prielaidas miestų VVG kurti savo *kvazi* teisinės vietos plėtros projektų atrankos proceso sistemas taip dirbtinai susikuriant sau sąlygas galimai pertekliniams paslaugų pirkimams, naudojant ESI fondų lėšas, neužtikrina pakankamo projektų atrankos sistemos skaidrumo ir nešališkumo (motyvai išdėstyti išvados 3.1.2. skirsnyje).

2.2. Nenustatyti privalomi miestų VVG visuotinio narių susirinkimo ir valdybos sprendimų dokumentavimo reikalavimai, neužtikrina miestų VVG priimamų sprendimų, išsamumo ir skaidrumo bei interesų konfliktų veiksmingo valdymo, sudaromos prielaidos miestų VVG rengiant sprendimų protokolus nusišlepti susirinkimo, valdybos nario ar kito posėdyje dalyvavusio asmens dalyvavimą tam tikruose sprendimuose ir jo ryšį su projektų vykdytojais ar jų partneriais ar kitą sprendimui reikšmingą informaciją (motyvai išdėstyti išvados 3.1.3. skirsnyje).

2.3. Nustatyta ikiteisminė skundų dėl VVG priimtų sprendimų nagrinėjimo tvarka nėra pakankamai prieinama bendruomenei, neskatina ir nesudaro sąlygų visiems bendruomenės nariams pranešti apie miestų VVG daromus pažeidimus vykdant projektų atranką. Nėra numatyta skundų dėl miestų VVG priimtų sprendimų atitikties BIVP partnerystės, skaidrumo ir nešališkumo principams pateikimo tiesiogiai VRM tvarka ir nėra užtikrintas pranešimų apie galimus pažeidimus teikimo vidinis



kanalas. Dėl per siauro skundo teisės dėl miestų VVG sprendimų prieinamumo neužtikrinama veiksminga miestų VVG sprendimuose dalyvaujančių asmenų atsakomybė ir sprendimų atitiktis BIVP partnerystės, skaidrumo ir nešališkumo principų reikalavimams ir tai sudaro sąlygas išvengti atsakomybės dėl šių principų nesilaikymo miesto VVG sprendimuose dalyvaujantiems asmenims, galimai mažina asmenų pažeistų teisių miesto VVG sprendimais gynybos prieinamumą ir panešimų apie miestų VVG pateikimo VRM tikimybę, bei sudaro palankias sąlygas korupcijai miestų VVG veikloje (motyvai išdėstyti išvados 3.1.4. skirsnyje).

## 5. PASIŪLYMAI

*Siekdami mažinti korupcijos riziką analizuojamose veiklos srityje siūlome:*

**Atsižvelgiant į kritines antikorpucines pastabas:**

1. ANYKŠČIŲ MIESTO VVG:

1.1. Atsisakyti antikorpuciniu požiūriu ydingos praktikos miestų VVG dalyvauti įgyvendinant vietos plėtros strategiją kaip projektų pareiškėjui ar partneriui, išskyrus atvejus kai miesto VVG kaip partneris dalyvauja projekte neatlygintinai (išvados 4 skirsnio 1.6 punkte nurodyta pastaba).

1.2. Siekiant veiksmingos BIVP partnerystės, imtis papildomų bendradarbiavimo priemonių ir pritraukti daugiau bendruomenės ir verslo organizacijų ar asocijuotų struktūrų tapti miestų VVG nariais ir dalyvauti miesto VVG veikloje, visus partnerius skatinti rengti ir teikti projektinius pasiūlymus, dalyvauti; teikti pareiškėjams ir partneriams konsultacijas ir visokeriopą pagalbą (išvados 4 skirsnio 1.6 punkte nurodyta pastaba).

2. MARIJAMPOLĖS MIESTO VVG:

2.1. Interneto svetainėje viešai paskelbti miesto VVG narių asocijuotų struktūrų sudėtį, nurodant jas sudarančių juridinių asmenų sąrašą, ir pateikti nuorodas į asocijuotų struktūrų interneto svetaines, kuriose visuomenė galėtų rasti daugiau informacijos apie jų veiklą (išvados 4 skirsnio 1.1 punkte nurodyta pastaba).

2.2. Imtis papildomų informavimo, viešinimo ar kitų veiksmų ir priemonių, siekiant įtraukti daugiau miesto bendruomenės ir nevyriausybinę organizacijų, verslo įmonių ir asocijuotų verslo struktūrų į miesto VVG sudėtį ir veiklą (išvados 4 skirsnio 1.1 punkte nurodyta pastaba).

2.3. Atsisakyti antikorpuciniu požiūriu ydingos praktikos miestų VVG dalyvauti įgyvendinant vietos plėtros strategiją kaip projektų pareiškėjui ar partneriui, išskyrus atvejus kai miesto VVG kaip partneris dalyvauja projekte neatlygintinai (išvados 4 skirsnio 1.6 punkte nurodyta pastaba).

2.4. Siekiant veiksmingos BIVP partnerystės, imtis papildomų bendradarbiavimo priemonių ir pritraukti daugiau bendruomenės ir verslo organizacijų ar asocijuotų struktūrų tapti miestų VVG nariais ir dalyvauti miesto VVG veikloje, visus partnerius skatinti rengti ir teikti projektinius pasiūlymus, dalyvauti; teikti pareiškėjams ir partneriams konsultacijas ir visokeriopą pagalbą (išvados 4 skirsnio 1.6 punkte nurodyta pastaba).

3. SKUODO MIESTO VVG:

3.1. Imtis papildomų informavimo, viešinimo ar kitų veiksmų ir priemonių, siekiant įtraukti daugiau miesto bendruomenės ir nevyriausybinę organizacijų, verslo įmonių ir asocijuotų verslo struktūrų į miesto VVG sudėtį ir veiklą (išvados 4 skirsnio 1.1 punkte nurodyta pastaba).

3.2. Atsisakyti antikorupciniu požiūriu ydingos praktikos miestų VVG dalyvauti įgyvendinant vietos plėtros strategiją kaip projektų pareiškėjui ar partneriui, išskyrus atvejus kai miesto VVG kaip partneris dalyvauja projekte neatlygintinai (išvados 4 skirsnio 1.6 punkte nurodyta pastaba).

3.3. Siekiant veiksmingos BIVP partnerystės, imtis papildomų bendradarbiavimo priemonių ir pritraukti daugiau bendruomenės ir verslo organizacijų ar asocijuotų struktūrų tapti miestų VVG nariais ir dalyvauti miesto VVG veikloje, visus partnerius skatinti rengti ir teikti projektinius pasiūlymus, dalyvauti; teikti pareiškėjams ir partneriams konsultacijas ir visokeriopą pagalbą (išvados 4 skirsnio 1.6 punkte nurodyta pastaba).

#### 4. VISOMS ANALIZUOJAMOMS MIESTŲ VVG:

4.1. Miestų VVG visuotinio narių susirinkimo dalyviams priimant sprendimus dėl įdarbinimo miestų VVG, nusišalinti nuo sprendimų, kurie susiję su jų, artimų giminaičių ar kitų, jų atstovaujamo miesto VVG nario, pasiūlytų asmenų įdarbinimu (išvados 4 skirsnio 1.3 punkte nurodyta pastaba).

4.2. Visuotinio narių susirinkimo posėdžio, kuriame priimami sprendimai dėl vietos plėtros strategijos pakeitimo, protokole nurodyti asmenis, kurie inicijavo vietos plėtros strategijos pakeitimą, ir pakeitimo rengėjus, bei užtikrinti, kad šie asmenys jokia forma nedalyvautų priimant sprendimus dėl pakeitimo (išvados 4 skirsnio 1.4 punkte nurodyta pastaba);

4.3. Įgyvendinus vietos plėtros strategijos pakeitimą ir miesto VVG atrinkus projektus finansuoti, nustatyti, ar pareiškėjų arba partnerių vadovai, valdymo organų nariai ar darbuotojai nedalyvavo inicijuojant, rengiant ar priimant sprendimus keičiant vietos plėtros strategiją (išvados 4 skirsnio 1.4 punkte nurodyta pastaba).

4.4. Paskirti už privačių interesų deklaravimo ir nešališkumo prevenciją atsakingus darbuotojus arba įgalioti miesto VVG pirmininką, pavedant patikrinti ar miestų VVG visi sprendime bet kokia forma dalyvaujantys asmenys pasirašė nešališkumo deklaracijas ir VPIDI nustatyta tvarka deklaravo privačius interesus, jei jiems tokia pareiga nustatyta, o kilus abejonėms dėl šališkumo, nusišalino nuo sprendimų priėmimo (išvados 4 skirsnio 1.5 punkte nurodyta pastaba).

4.5. Užtikrinti, kad miestų VVG valdybos nariai, miestų VVG pirmininkai ir miestų VVG darbuotojai, būdami pareiškėjų ar jų partnerių vadovais ar valdymo organų nariais, jokia forma nedalyvautų priimant sprendimus įtraukti pareiškėjų ar partnerių su kuriais turi ryšių projektinius pasiūlymus į finansuojamų projektų sąrašus (išvados 4 skirsnio 1.5 punkte nurodyta pastaba).

4.6. Nustatyti privalomo viešo konkurso priimant į miesto VVG darbuotojų pareigas, kuriems atlyginimas mokamas iš paramos lėšų, tvarką, ir skelbti interneto puslapyje pranešimus apie karjerą miesto VVG (išvados 4 skirsnio 1.7 punkte nurodyta pastaba).

#### 5. VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJAI:

5.1. Tobulinti miestų VVG veiklos priežiūrą ir imtis administracinių arba teisėkūros priemonių, siekiant kad (išvados 4 skirsnio 1.1 punkte nurodyta pastaba):

5.1.1. miesto VVG sudarytų ir į jos veiklą būtų įtraukti ne mažiau kaip 3 nariai atstovaujantys partnerius, išskyrus vietos valdžią (vietos bendruomenę ir nevyriausybinės organizacijas bei verslo įmones ir asocijuotas verslo struktūras, veikiančias vietos plėtros strategijos teritorijoje);

5.1.2. miesto VVG skiriant pirmininką ir sudarant miesto VVG kolegialųjį valdymo organą būtų vadovaujamosi BIVP partnerystės, nešališkumo ir skaidrumo principais;

5.1.3. miesto VVG savo ir atitinkamos savivaldybės interneto svetainėje skelbtų miesto VVG narių asocijuotų juridinių asmenų (verslo, visuomeninių organizacijų ar asociacijų, bendrijų, draugijų ir pan.) sudėtį, nurodant jas sudarančių juridinių asmenų sąrašą, jų vadovus, ir pateiktų nuorodas į asocijuotų juridinių asmenų interneto svetaines.

5.2. Atlikti visų įsteigtų miestų VVG sudėties atitikties BIVP partnerystės principui stebėseną ir nustatčius, kad miestų VVG partnerystė per siaura, imtis aktyvių administracinių ar teisėkūros priemonių, siekiant kad miestų VVG įtrauktų daugiau partnerių į vietos plėtros strategijų vykdymą (išvados 4 skirsnio 1.1 punkte nurodyta pastaba).

5.3. Įpareigoti miestų VVG savo ir atitinkamos savivaldybės interneto svetainėje skelbti miesto VVG narių asocijuotų struktūrų sudėtį, nurodant jas sudarančių juridinių asmenų sąrašą ir pateikti nuorodas į asocijuotų struktūrų interneto svetaines (išvados 4 skirsnio 1.1 punkte nurodyta pastaba).

5.4. Tobulinti pranešimų ir skundų dėl miestų VVG teikimo teisinį reguliavimą, nustatant teisę kiekvienam suinteresuotam asmeniui skųsti tiesiogiai VRM visus miesto VVG priimtus sprendimus, jei asmenims kyla įtarimų kad priimant atitinkamus miesto VVG sprendimus buvo pažeisti BIVP partnerystės, nešališkumo ar skaidrumo principų reikalavimai (išvados 4 skirsnio 1.2 punkte nurodyta pastaba).

5.5. Imtis administracinių arba teisėkūros priemonių, siekiant kad miesto VVG jų interneto svetainėje viešintų skundų dėl miesto VVG pateikimo pranešimų apie pažeidimų teikimo vidiniu VRM kanalu tvarką ir informaciją apie pranešėjams taikomą įstatyme nustatytą apsaugą (išvados 4 skirsnio 1.2 punkte nurodyta pastaba).

5.6. Tobulinti miestų VVG veiklos priežiūros teisinį reguliavimą, nustatant pareigą miestų VVG visuotinio narių susirinkimo dalyviams prieš renkant miesto VVG pirmininką ar kolegialųjį valdymo organą pateikti nešališkumo deklaraciją, kuria įsipareigotų priimant sprendimą būti nešališkais, nusišalinti ir nedalyvauti priimant sau ar jo atstovaujama miesto VVG nariui naudingus sprendimus ir patvirtinti jos formą (išvados 4 skirsnio 1.3 punkte nurodyta pastaba).

5.7. Tobulinti miestų VVG veiklos priežiūros teisinį reguliavimą, nustatant pareigą visiems vietos plėtros strategijos pakeitimo dokumentų rengime dalyvaujantiems miesto VVG pirmininkui,

darbuotojams ir visuotinio narių susirinkimo dalyviams, prieš priimant su vietos plėtros strategijos keitimu susijusį sprendimą, deklaruoti privačius interesus pagal VPIDĮ, pateikti nešališkumo deklaracijas, kuriomis įsipareigotų rengiant ar priimant sprendimą dėl vietos plėtros strategijos keitimo būti nešališkais pareiškėjams ir projektų partneriams, kurie galimai suinteresuoti pakeitimu, ir prieš priimant sprendimą informuoti visuotinį narių susirinkimą apie esamus savo ryšius su projektų vykdytojais ir partneriais, su kurių interesais vietos plėtros strategijos pakeitimas gali būti susijęs (išvados 4 skirsnio 1.4 punkte nurodyta pastaba).

5.8. Imtis administracinių ar teisėkūros priemonių siekiant, kad (išvados 4 skirsnio 1.5 punkte nurodyta pastaba):

5.8.1. miestų VVG pirmininkas ir visi miesto VVG darbuotojai deklaruotų nešališkumą ir bet kokia forma nedalyvautų miesto VVG valdybai svarstant ar priimant sprendimą dėl projekcinio pasiūlymo įtraukimo į finansuojamų projektų sąrašą, taip pat nusišalintų ir jokiais formomis nedalyvautų priimant pareiškėjams ar partneriams su kuriais turi ryšių naudingus sprendimus;

5.8.2. miestų VVG paskirtų už privačių interesų deklaravimo ir nešališkumo prevenciją atsakingus darbuotojus.

5.9. Parengti ir patvirtinti rekomendacijas dėl nešališkumo ir skaidrumo principų reikalavimų laikymosi ir nusišalinimo pareigos miesto VVG priimant sprendimus vykdymo (išvados 4 skirsnio 1.5 punkte nurodyta pastaba).

5.10. Atlikti išvadoje nurodytų miesto VVG sprendimų atitikties nešališkumo ir skaidrumo reikalavimams patikrinimus ir imtis kitų prevencinių interesų konflikto ir šališkumo tendencijų miestų VVG priimant sprendimus šalinimo priemonių (išvados 4 skirsnio 1.5 punkte nurodyta pastaba).

5.11. Svarstyti galimybę papildyti vietos plėtros projektų sąrašų formas, reikalaujant miestų VVG nurodyti į projektų, įrašytų į finansuojamus sąrašus, partnerius ir jiems suplanuotų projektui skirti lėšų dalį (išvados 4 skirsnio 1.5 punkte nurodyta pastaba).

5.12. Imtis teisėkūros priemonių, siekiant kad būtų atsisakyta antikorupcinio požiūriu ydingos praktikos miestų VVG dalyvauti įgyvendinant vietos plėtros strategiją kaip projektų pareiškėjui ar partneriui, išskyrus atvejus kai miesto VVG kaip partneris dalyvauja projekte neatlygintinai (išvados 4 skirsnio 1.6 punkte nurodyta pastaba).

5.13. Rekomenduoti miestų VVG, siekiant veiksmingos BIVP partnerystės, įtraukti kuo daugiau bendruomenės ir verslo organizacijų ar asocijuotų struktūrų dalyvauti miesto VVG veikloje (išvados 4 skirsnio 1.6 punkte nurodyta pastaba).

5.14. Tobulinti miestų VVG veiklos priežiūros teisinį reguliavimą, įpareigoti miesto VVG laikytis nešališkumo ir skaidrumo reikalavimų priimant į miesto VVG pareigas darbuotojus, kuriems

atlyginimas mokamas iš paramos lėšų, viešinti galimos karjeros miesto VVG galimybes (išvados 4 skirsnio 1.7 punkte nurodyta pastaba).

5.15. Nustatyti miesto VVG privalomo viešo konkurso atrankos sistemą ir tvarką priimant į miesto VVG darbuotojų, kuriems atlyginimas mokamas iš paramos lėšų, pareigas (išvados 4 skirsnio 1.7 punkte nurodyta pastaba).

**Atsižvelgiant į kitas antikorupcines pastabas:**

6. VISOMS ANALIZUOJAMOMS MIESTŲ VVG:

6.1. Nustatyti vietos plėtros projektų atrankos kriterijų rengimo ir tvirtinimo tvarką miestų VVG vietos plėtros projektinių pasiūlymų vertinimo ir atrankos vidaus tvarkos aprašuose (išvados 4 skirsnio 2.1 punkte nurodyta pastaba).

6.2. Miestų VVG visuotinio narių susirinkimo ir valdybos sprendimų protokoluose aiškiai nurodyti svarstomo klausimo esmę, kokie miestų VVG valdymo organų nariai ar darbuotojai inicijavo sprendimą, dalyvavo rengiant dokumentus ar projektus, miesto VVG narių atstovus, kurie dalyvauja posėdyje svarstant klausimą ir kurie nusišalina ar nušalinami nuo klausimo svarstymo, jų nusišalinimo ar nušalinimo motyvai, posėdyje dalyvavusių narių išsakytos pastabos, nuomonės ir nurodyti kitą faktinę su sprendimu susijusią sprendimo priėmimo informaciją arba daryti vaizdo ar garso įrašą ir jį pridėti prie posėdžio protokolo (išvados 4 skirsnio 2.2 punkte nurodyta pastaba).

6.3. Savo interneto svetainėje pavišinti (išvados 4 skirsnio 2.3 punkte nurodyta pastaba):

6.3.1. skundų dėl miesto VVG sprendimų pateikimo tvarką;

6.3.2. pranešimų apie miesto VVG skaidrumo, nešališkumo BIVP partnerystės principų reikalavimų pažeidimų teikimo vidiniu VRM kanalu tvarką ir informaciją apie pranešėjams taikomą įstatyme nustatytą apsaugą.

7. VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJAI:

7.1. Tobulinti miestų VVG veiklos priežiūros teisinį reguliavimą (išvados 4 skirsnio 2.1 punkte nurodyta pastaba):

7.1.1. nustatyti miesto VVG privalomų vietos plėtros strategijų įgyvendinimo sistemą sudarančių dokumentų baigtinį sąrašą;

7.1.2. kaip atskirą procedūrą reglamentuoti projektinių pasiūlymų atrankos kriterijų rengimo tvarką, nustatyti visoms vietos plėtros strategijoms įgyvendinti vienodus pasiūlymų atrankos kriterijų reikalavimus pagal vykdomą vietos plėtros strategijos uždavinį ir veiksmą, nustatant konkrečias kriterijų reikšmes ir skiriamus balus;

7.1.3. patvirtinti pavyzdinius miesto VVG privalomus dokumentus ir paskelbti juos miestų VVG metodinės pagalbos svetainėje ar VRM interneto svetainėje ir rekomenduoti miestų VVG į juos atsižvelgti rengiant privalomų vietos plėtros strategijų įgyvendinimo dokumentų sistemą;

7.1.4. reglamentuoti miestų VVG metodinės pagalbos svetainės tvarkymą ir miestų VVG informavimo apie naujus metodinius dokumentus šioje svetainėje tvarką.

7.2. Tobulinti miestų VVG veiklos priežiūros teisinį reguliavimą, nustatant miesto VVG privalomus priimtų sprendimų dėl miesto VVG pirmininko, kolegialaus valdymo organo rinkimo, vietos plėtros strategijų keitimo, projektinių pasiūlymų atrankos kriterijų, vertinimo ataskaitų tvirtinimo ir atrinktų projektų įtraukimo į sąrašą protokolavimo ar kitokius vaizdo ar garso įrašų reikalavimus, būtinus sprendimų nešališkumui skaidrumui ir interesų konflikto prevencijai užtikrinti (išvados 4 skirsnio 2.2. punkte nurodyta pastaba).

Direktoriaus pavaduotoja

Rūta Kaziliūnaitė

Almantas Gudonis, tel. +370 691 97132, el. p. [almantas.gudonis@stt.lt](mailto:almantas.gudonis@stt.lt)  
Rengėjo tiesioginis vadovas Domantas Lukauskas, Korupcijos rizikos skyriaus viršininkas,  
tel. 8 656 60 933, el. p. [domantas.lukauskas@stt.lt](mailto:domantas.lukauskas@stt.lt)

## 6. PRIEDAI

Išvados dėl korupcijos rizikos analizės  
1 priedas

### ANALIZUOTŲ TEISĖS AKTŲ, KITOS INFORMACIJOS IR DOKUMENTŲ SĄRAŠAS

#### I. LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISĖS AKTAI<sup>180</sup>

1. 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui, Europos žemės ūkio fondui kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 (OL 2013, L 347, p. 320);
2. Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas;
3. Lietuvos Respublikos asociacijų įstatymas;
4. Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymas;
5. Europos Komisijos 2014 m. sausio 7 d. deleguotasis reglamentas (ES) Nr. 240/2014 dėl Europos struktūrinių ir investicinių fondų Europos partnerystės elgesio kodekso Prieiga internete: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:32014R0240>
6. 2014 m. Lietuvos Respublikos Partnerystės sutartis (paskutinis pakeitimas patvirtintas Europos Komisijos 2020-04-21 sprendimu Nr. C(2020) 2356)
7. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. lapkričio 26 d. nutarimas Nr. 1326 „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos priedo patvirtinimo“;
8. Atsakomybės ir funkcijų paskirstymo tarp institucijų, įgyvendinant 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programą ir rengiantis įgyvendinti 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programą, taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. birželio 4 dienos nutarimu Nr. 528 „Dėl atsakomybės ir funkcijų paskirstymo tarp institucijų, įgyvendinant 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programą ir rengiantis įgyvendinti 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programą“;

---

<sup>180</sup> Lietuvos Respublikos įstatymai, kiti teisės aktai, analizuojamų subjektų valdymo organų sprendimai.



9. Vietos plėtros strategijų rengimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2015 m. sausio 22 d. įsakymu Nr. 1V-36 „Dėl Vietos plėtros strategijų rengimo taisyklių patvirtinimo“;

10. Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2015 m. gruodžio 11 d. įsakymu Nr. 1V-992 „Dėl Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo“;

11. 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 8 prioriteto „Socialinės įtraukties didinimas ir kova su skurdu“ Nr. 08.6.1-ESFA-T-910 priemonės „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimo administravimas“ projektų finansavimo sąlygų aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2016 m. liepos 7 d. įsakymu Nr. 1V-483 „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 8 prioriteto „Socialinės įtraukties didinimas ir kova su skurdu“ Nr. 08.6.1-ESFA-T-910 priemonės „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimo administravimas“ projektų finansavimo sąlygų aprašo patvirtinimo“;

12. 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 8 prioriteto „Socialinės įtraukties didinimas ir kova su skurdu“ Nr. 08.6.1-ESFA-V-911 priemonės „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“ projektų finansavimo sąlygų aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2017 m. sausio 30 d. įsakymu Nr. 1V-77 „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 8 prioriteto „Socialinės įtraukties didinimas ir kova su skurdu“ Nr. 08.6.1-ESFA-V-911 priemonės „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“ projektų finansavimo sąlygų aprašo patvirtinimo“;

13. 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 8 prioriteto „Socialinės įtraukties didinimas ir kova su skurdu“ Nr. 08.6.1-ESFA-T-927 priemonės „Spartesnis vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“ projektų finansavimo sąlygų aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2018 m. gruodžio 28 d. įsakymu Nr. 1V-977 „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 8 prioriteto „Socialinės įtraukties didinimas ir kova su skurdu“ Nr. 08.6.1-ESFA-T-927 priemonės „Spartesnis vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“ projektų finansavimo sąlygų aprašo patvirtinimo“;

14. Anykščių miesto 2016-2020 m. vietos plėtros strategijos įgyvendinimo tvarkos aprašas, patvirtintas Anykščių miesto VVG valdybos 2017-06-09 sprendimu;

15. Biržų miesto plėtros strategijos 2016-2020 m. vietos plėtros projektinių pasiūlymų vertinimo ir atrankos vidaus tvarkos aprašas, patvirtintas Biržų miesto VVG 2017 m. vasario 22 d. posėdžio protokolu Nr. P17022;

16. Marijampolės miesto vietos plėtros strategijos vietos plėtros projektinių pasiūlymų vertinimo ir atrankos vidaus tvarkos aprašas, patvirtintas Marijampolės miesto VVG valdybos 2019 m. gegužės 8 d. protokolu Nr. 2019/3;

17. Skuodo miesto vietos plėtros 2016–2022 metų strategijos vietos plėtros projektinių pasiūlymų vertinimo ir atrankos vidaus tvarkos aprašas, patvirtintas Skuodo miesto VVG tarybos 2019-04-09 posėdžio protokolu Nr. T-1;

18. Anykščių miesto 2016 – 2020 m. vietos plėtros strategijos 2 tikslo „Prisidėti prie socialinės atskirties Anykščių mieste mažinimo skatinant socialinių paslaugų plėtrą ir gyventojų bendruomeniškumą“ 2.1 uždavinio „Užtikrinti socialinių paslaugų prieinamumą ir atitikimą gyventojų poreikiams Anykščių mieste“ įgyvendinimui bendruomenės inicijuotų vietos plėtros projektinių pasiūlymų vertinimo ir atrankos aprašas 4 kvietimui teikti paraiškas, patvirtintas Anykščių miesto VVG valdybos 2019-07-02 sprendimu;

19. Anykščių miesto 2016 – 2020 m. vietos plėtros strategijos 1 tikslo „Paskatinti gyventojų ekonominį aktyvumą ir pagerinti įsidarbinimo galimybes Anykščių mieste“ ir 2 tikslo „Prisidėti prie socialinės atskirties Anykščių mieste mažinimo skatinant socialinių paslaugų plėtrą ir gyventojų bendruomeniškumą“ įgyvendinimui bendruomenės inicijuotų vietos plėtros projektinių pasiūlymų vertinimo ir atrankos aprašas 10 kvietimui teikti paraiškas, patvirtintas Anykščių miesto VVG valdybos 2020 m. gegužės 27 d. sprendimu;

20. Anykščių miesto VVG 2016-2020 m. vietos plėtros strategija, prieiga internete: <https://www.infoanyksciai.lt/data/ckfinder/files/kvietimas/Strategija%20AMVVG.pdf> ;

21. Biržų miesto VVG 2016-2020 m. vietos plėtros strategija, patvirtinta Biržų miesto VVG visuotinio narių susirinkimo protokolu Nr. P211222, prieiga internete: <http://www.birzumiestovvg.lt/index.php/dokumentai/strategija> ;

22. Marijampolės miesto vietos plėtros strategija, prieiga internete: <http://www.marijampolesmvg.lt/strategija/> ;

23. Skuodo miesto vietos plėtros strategija, patvirtinta Skuodo miesto VVG 2016 m. vasario 8 d. sprendimu Nr. 51/3S-8, prieiga internete: <https://skuodomiestovvg.lt/wp-content/uploads/2019/03/Startegija.pdf> .

## II. TEISMŲ PRAKTIKA

24. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2010 m. spalio 22 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS143-560/2010;

25. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2016 m. rugsėjo 7 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-541-520/2016;

26. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2018 m. rugsėjo 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-624-756/2018;
27. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2020 m. balandžio 15 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-281-438/2020;
28. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2022 m. gegužės 11 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-586-815/2022;
29. Regionų apygardos administracinio teismo Kauno rūmų 2021 m. birželio 22 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. eI3-211-428/2021.

### III. KITA INFORMACIJA, LITERATŪRA, DOKUMENTAI

#### IR NUORODOS

30. Partnerystės principo taikymo, įgyvendinant 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programą, gairės, patvirtintos Finansų ministerijos 2016-06-29 Veiksmų programos valdymo komitete, Prieiga internete: <https://www.esinvesticijos.lt/lt/dokumentai/partnerystes-principo-taikymo-igyvendinant-2014-2020-metu-europos-sajungos-fondu-investiciju-veiksmu-programa-gaires;>
31. Marijampolės miesto VVG įstatai, prieiga internete: [http://www.marijampolesmvg.lt/marijampole%cc%87s\\_miesto\\_vvg\\_i%cc%a8statai/;](http://www.marijampolesmvg.lt/marijampole%cc%87s_miesto_vvg_i%cc%a8statai/)
32. Skuodo miesto VVG įstatai, prieiga internete: <https://skuodomiestovvg.lt/wp-content/uploads/2019/03/istatai.pdf> ;
33. Partnerystės principo taikymo, įgyvendinant 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programą, gairės, patvirtintos 2016-06-29 Veiksmų programos valdymo komitete, prieiga internete: [https://www.esinvesticijos.lt/docview/?media=5176&h=c69ed&t=Partnerystes%20gaires\\_2016](https://www.esinvesticijos.lt/docview/?media=5176&h=c69ed&t=Partnerystes%20gaires_2016) ;
34. Pavyzdinis vietos plėtros projektinių pasiūlymų vertinimo ir atrankos vidaus tvarkos aprašas, prieiga internete: <https://miestobendruomene.lt/teises-aktai-ir-kiti-dokumentai/> ;
35. Projektų atrankos kriterijų rengimo gairės, prieiga internete: [https://miestobendruomene.lt/teises-aktai-ir-kiti-dokumentai/;](https://miestobendruomene.lt/teises-aktai-ir-kiti-dokumentai/)
36. Projektų finansavimo pagal priemones „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“ reikalavimų atmintinė, prieiga internete: [https://miestobendruomene.lt/teises-aktai-ir-kiti-dokumentai/;](https://miestobendruomene.lt/teises-aktai-ir-kiti-dokumentai/)
37. Anykščių miesto VVG interneto svetainė, prieiga internete <https://www.infoanykscai.lt/veiklos-dokumentai/> ;
38. Biržų miesto VVG interneto svetainė, prieiga internete: <http://www.birzumiestovvg.lt/index.php> ;

39. Marijampolės miesto VVG interneto svetainė, prieiga internete: <http://www.marijampolesmvg.lt/apie-mus/> ;
40. Skuodo miesto VVG interneto svetainė, prieiga internete: <https://skuodomiestovvg.lt/>
41. Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos svetainė, prieiga internete: <https://vrm.lrv.lt/lt/> ;
42. Europos socialinio fondo agentūra prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos interneto svetainė, prieiga internete: <https://www.esf.lt/> ;
43. Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos interneto svetainė, prieiga internete: <https://vtek.lt/> ;
44. Privačių interesų registras, prieiga internete: <https://pinreg.vtek.lt/app/> ;
45. 2014-2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos portalas, prieiga internete: <https://www.esinvesticijos.lt/lt/> ;
46. Analizės subjektų atsakingų asmenų raštu ir el. paštu pateikta informacija ir veiklos dokumentai.